

Modern Language Association of Poland • Société Polonaise des Langues Vivantes
Polnischer Neuphilologen - Verband • Польское нефилологическое общество

Polskie Towarzystwo Neofilologiczne

1929 – 2009

Opracowanie
Zofia Magnuszewska
Halina Maleńczyk - Boguszevska

Katowice 2009

Opracowanie graficzne i łamanie
Małgorzata Haras

© Copyright by Autorzy Katowice 2009

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	5
1. Historia Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego (PTN)	6
1.1. Okres przedwojenny (lata 1929–1939)	6
1.2. Okres powojenny	12
1.2.1. Lata 1969–1989	12
1.2.2. Lata 1989–2009	17
2. Charakterystyka działalności PTN	27
2.1. Cele, zadania i formy działalności statutowej	27
2.2. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi	30
2.3. „Neofilolog” – cele, profil, zasięg	36
2.4. Działalność okręgów	38
3. Funkcje, honorowe tytuły i odznaczenia	70
3.1. Składy zarządów PTN	70
3.2. Honorowi prezesi i honorowi członkowie PTN	85
3.3. Odznaczeni Medalem im. prof. Ludwika Zabrockiego	86
4. PTN we wspomnieniach i zdjęciach	87
Bibliografia	125
Aneks	128

SŁOWO WSTĘPNE

*Naszym punktem wyjścia nie jest nicłość,
zawsze jesteśmy spadkobiercami czegoś, jesteśmy zadłużeni.
Ale to dziedzictwo jest nam powierzone po to,
byśmy się rozwijali.*

Paul Ricoeur

Zbliżający się jubileusz osiemdziesięciolecia istnienia Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego skłaniał wielu spośród nas do pogłębionej refleksji nad tym, czym Towarzystwo było / jest w życiu zawodowym, a także w pewnym zakresie osobistym każdego z nas. Fakt, że osiemdziesięcioletnia historia miała 30 lat przerwy (1939–1969) znaczący jest również dlatego, że tak naprawdę idee programowe PTN wyrażone już na Zjeździe Założycielskim w roku 1929 były w nas zawsze obecne. Obecne było również pragnienie wspólnego działania.

Z inicjatywą opracowania historii PTN wystąpił Zarząd Główny. Świadome trudności, z pewnymi obawami przyjęliśmy obowiązek wykonania tej pracy, będąc przekonane o potrzebie wyrażenia szacunku i złożenia swego rodzaju hołdu Tym, którym nie tylko my same tak wiele zawdzięczamy.

Ta retrospektywna wędrówka w historię, w przeszłość stała się dla nas, mamy nadzieję, że stanie się również dla innych, inspiracją do współczesnej peregrynacji i spojrzenia na aktualne losy Towarzystwa, na nowe wyzwania i formy działania PTN jako jedyne stowarzyszenia skupiającego nauczycieli różnych języków obcych wszystkich poziomów nauczania. PTN stanowi ciągle forum wymiany myśli, doświadczeń, wzbogacania wiedzy i warsztatu pracy zarówno w nauczaniu szkolnym jak i pozaszkolnym dla podniesienia efektywności nauczania języków obcych i uczynienia z kształcenia językowego w Polsce ważnego zadania rangi państwowej.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że niniejsze opracowanie nie spełni oczekiwań wszystkich członków, że wiele spraw nie zostało poruszonych, także niektóre z nich wymagałyby wyjaśnień i uzupełnień. Świadome tych braków z góry przepraszamy za wszelkie pominięcia czy pomyłki, których nie potrafiliśmy uniknąć.

Usprawiedliwiając niejako owe niedostatki pragniemy wskazać na duże trudności w dotarciu do części dokumentacji PTN, na kłopoty z przypominaniem sobie pewnych wydarzeń. Po prostu pamięć ludzka jest ulotna. Wiele pozostaje w naszych emocjonalnych odczuciach, ale zapominamy daty, nazwiska... Tym wszystkim, którzy przekazali sprawozdania, zdjęcia i skany lub choćby krótkie informacje dotyczące pojedynczych faktów serdecznie dziękujemy, nie wymieniając nazwisk z obawy pominięcia kogokolwiek.

Nasze specjalne podziękowania kierujemy do Autorów wspomnień, które wzruszają i skłaniają do refleksji. Dziękujemy też Wszystkim, którzy zawsze znajdowali czas, aby odpowiedzieć na nasze pytania lub wątpliwości.

Zofia Magnuszewska i Halina Maleńczyk-Boguszewska

1. HISTORIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA NEOFILOLOGICZNEGO (PTN)

1.1. OKRES PRZEDWOJENNY (LATA 1929–1939)

„W dobie, gdy nauczanie w ogóle przeżywa kryzys, gdy dążenie do reformy we wszystkich kierunkach jest tak silne, a metody i programy podlegają ciągłej rewizji i przekształceniom, nauczyciele języków nowożytnych postanowili porozumieć się ze sobą i omówić najważniejsze sprawy dydaktyczne” – czytamy w *Słowie wstępnym Księgi Pamiątkowej I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych* (1929: 4)¹. Zjazd zorganizowany został z inicjatywy dra Jana Piątka, członka sekcji języków nowożytnych działającej przy Towarzystwie Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, przy współudziale Zarządu sekcji, w skład którego wchodziły: J. Kołudzka, E. Markova, H. Nieniewska i E. Peplowska. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył prof. Zygmunt Łempicki. Zjazd odbył się w dniach 2–4 lutego 1929 r. w Warszawie. Uczestniczyło w nim 500 osób reprezentujących środowiska nauczycieli języków nowożytnych wszystkich typów szkół.

Idea Zjazdu zyskała aprobatę i wsparcie zarówno Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, jak i Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Książnicy Atlas. Program Zjazdu

---

¹ W latach 1918–1929 działało we Lwowie Towarzystwo Filologów Nowożytnych. Przy Towarzystwie działały 2 sekcje naukowe: Filologiczno–Lingwistyczna i Pedagogiczno–Dydaktyczna. W ramach działalności wydawniczej Towarzystwo przez cały okres istnienia wydawało „Prace Towarzystwa Filologów Nowożytnych” – w jęz. polskim i francuskim; do 1929 r. wydano 5 tomów. Działalność tego Towarzystwa została zakończona z chwilą powołania na zjeździe neofilologów w roku 1929 Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego z siedzibą w Warszawie. W: *Słownik polskich towarzystw naukowych*. 1994, T.II s.104–105.

(zob. aneks, zał.1) świadczy o bogactwie tematycznym, a także o aktywnym w nim udziale wybitnych przedstawicieli katedr neofilologii z różnych ośrodków uniwersyteckich oraz nauczycieli szkół średnich i powszechnych. Gośćmi Zjazdu byli: rektor Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawiciele Ministerstwa W.R. i O.P., Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych oraz Związku Nauczycieli Szkół Powszechnych. W wygłoszonych przemówieniach wyrażano uznanie i wsparcie dla organizatorów, zainteresowanie problematyką oraz przekonanie, że niezbędne są działania sprzyjające nadaniu odpowiedniej rangi językom nowożytnym w nauczaniu szkolnym i w kulturze narodowej, a Zjazd, w którym uczestniczą najwybitniejsi specjaliści, teoretycy i praktycy stanowi znakomite forum wymiany poglądów i doświadczeń.

Problematyka referatów była bardzo zróżnicowana. Można jednak spróbować wyróżnić następujące grupy tematyczne:

- jeden czy dwa języki nowożytne w szkole średniej?
- stan współczesnej dydaktyki języków obcych (w tym również zagadnienia szczegółowe dotyczące nauczania gramatyki i fonetyki),
- stosunek nauczania języków nowożytnych do nauki języka polskiego,
- kształcenie i doksztalcanie nauczycieli,
- zagadnienia z zakresu literatury, kultury.

Dr Jan Piątek (1929: 16–23) przedstawił istotne argumenty na rzecz nauczania dwóch języków nowożytnych w szkole średniej, wskazując na potrzeby sfery gospodarczej, handlowej, kulturowej. Nawet kraje silniejsze od Polski, których języki mają zasięg światowy, reorganizowały naukę języków obcych uwzględniając ich różnorodność, przeznaczając większą liczbę godzin w programie. Autor sygnalizował również konieczność poprawy warunków pracy nauczycieli i wyposażenia szkół.

Dr Klara Trenklerówna (1929: 23–24) uzasadniała również potrzebę nauczania dwóch języków nowożytnych wskazując względy pragmatyczne: gospodarcze i polityczne, przeciwstawiła się także pogładowi, że nauka języków nowożytnych to tylko realizacja celów praktycznych, że język to tylko narzędzie podając ważne argumenty na to, że nauka ta promuje istotne wartości wychowawcze i sprzyja głębszemu rozwojowi umysłowemu uczniów (zob. Prejbisz, 1962: 5). Autorka powoływała się na przykłady Francji i Niemiec, gdzie zauważono już, iż języki nowożytne nie mniej od klasycznych przyczynić się mogą do kształtowania umysłów i serc młodzieży. Porażki w tym zakresie wynikały często stąd, że metody nauczania języków klasycznych przeniesiono automatycznie do dydaktyki języków nowożytnych. Dr K. Trenklerówna opowiadała się za dostosowaniem metody do wieku uczniów wyróżniając okresy: 8–13, 13–16 i 18–19 lat. Metoda bezpośrednia bardziej odpowiada uczniom młodszym, zaś w etapie następnym

zalecić należy zmodyfikowaną metodę gramatyczno-tłumaczeniową, nie wykluczając niektórych technik metody bezpośredniej. Istotnym elementem jest nauka o kulturze traktowana nie jako nowy przedmiot, ale polegająca na wydobywaniu z tekstów, z języka wartości, które mogą przyczynić się do zrozumienia, czasami tylko do intuicyjnego wczucia się w odrębną szeroko rozumianą kulturę i psychikę *innych*, pamiętając, że poznając *innych* poznajemy siebie (1929: 32). Zarówno dr J. Piątek jak i dr K. Trenklerówna za ważne uważali również poszerzenie oferty językowej. Obserwowano bowiem dominację języka niemieckiego, znacznie mniej francuskiego i bardzo niski procent uczących się języka angielskiego. Mogło to negatywnie wpływać na wszechstronne kształcenie Polaka – Europejczyka.

Problematykę tę podjęli także dr Mieczysław Ziemnowicz i dr Stefania Ciesielska-Borkowska (1929: 55–73) w referatach dotyczących stanu dydaktyki języków nowożytnych w Polsce podkreślając rolę języków w nauce szkolnej z uwzględnieniem zarówno wartości kształcących jak i wychowawczych. Nauka języków nowożytnych prowadzi bowiem do pogłębienia zrozumienia i znajomości innych narodów oraz cech własnego narodu. Nie ma więc antynomii między utylitaryzmem nauki języków nowożytnych a ich znaczeniem kształcącym i wychowawczym. Dr M. Ziemnowicz i dr S. Ciesielska-Borkowska przywiązywali szczególną wagę do kształcenia dobrych nauczycieli, zdolnych do wyboru odpowiedniej metody, a zwłaszcza dostosowania jej do wieku uczniów. O kształceniu i dokształcaniu nauczycieli mówili również podczas Zjazdu prof. Adam Kleczkowski (1929: 124–136) i dr Stanisław Węchowski (1929: 121–127).

Dr Juliusz Ippoldt (1929: 34–50) omawiał wykorzystanie języka ojczystego w nauce języka obcego podkreślając, że używanie języka ojczystego spełnia głównie rolę pomocniczą, pozwala także na uświadomienie różnic między językami w zakresie gramatyki, znaczenia słów, porównywania pokrewnych i podobnych zwrotów, przysłów, czego efektem może być budzenie zainteresowania językiem i mową jako wytworami kultury. Ważne jest również zrozumienie właściwej roli i miejsca tłumaczenia w szkolnej nauce języków nowożytnych.

Program I-go Zjazdu, referaty i dyskusja zamieszczone w Księdze Pamiątkowej (1929) odzwierciedlają w znacznym stopniu stanowisko środowisk neofilologicznych dotyczące stanu nauczania języków nowożytnych w pierwszym dziesięcioleciu po odzyskaniu niepodległości; są także reakcją na wydany w 1919 r. *Program naukowy szkoły średniej* Prejbisz (red.) (1962: 5–9), w którym uznaje się, że języki nowożytne mają jedynie utylitarne znaczenie, są pozbawione charakteru kształcącego i wychowawczego w przeciwieństwie do jasności i logicznych wartości języków klasycznych oraz ścisłości nauk matematyczno-przyrodniczych.

Warto wspomnieć, że wyrazem dążeń ogromnej większości nauczycieli wszystkich języków obcych nowożytnych, przekonanych o znaczeniu wychowawczym i dbających o status swojego przedmiotu w nauce szkolnej była wydana w roku 1925 *Dydaktyka Języka Niemieckiego* Juliusza Ippoldta, w której Autor uzasadnia, że nauka języków obcych obok realizacji celu praktycznego, którym jest opanowanie języka dla porozumiewania się z obcokrajowcami, odgrywa ważną rolę wychowawczą i kształcącą:

- *przez otwarcie skarbów ducha, nagromadzonych przez narody Europy;*
- *przez zrozumienie związku kulturalnego Polski z Zachodem;*
- *przez naukę systematyczną, przyzwyczajając młodzież do bardzo dokładnej pracy;*
- *przez formalnie kształcący wpływ nauki* (A. Prejbisz, 1962: 12–13).

Praca Ippoldta zawierająca argumenty polemiczne z tezami *Naukowego programu szkoły średniej*, wywołała wiele dyskusji zarówno wśród naukowców jak i nauczycieli praktyków i miała niewątpliwie znaczący wpływ na kształtowanie opinii i tendencji, które znalazły wyraz w dążeniu do integracji środowiska neofilologicznego i doprowadziły do zwołania I Zjazdu Neofilologów, którego największym sukcesem była rezolucja² dotycząca powołania Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego oraz wydawania „Neofilologa” – czasopisma poświęconego zagadnieniom dydaktyki języków nowożytnych (1929: 146–147).

Pierwszym przewodniczącym Zarządu Głównego wybrany został prof. Zygmunt Łempicki, który pełnił tę funkcję także w okresie następnych dwóch kadencji tzn. do roku 1939. Towarzystwo działało w pięciu okręgach: warszawskim, poznańskim, krakowskim, lwowskim i wileńskim oraz w sześciu kołach: łódzkim, lubelskim, śląskim, kaliskim, tarnopolskim i lidzkim.

W ciągu 10-lecia (1929–1939) istnienia PTN odbyły się trzy Zjazdy, które miały ogromne znaczenie dla rozwoju polskiej neofilologii oraz dla nauczania języków nowożytnych. Były one również świadectwem postępowego działania społecznego podejmowanego świadomie w niełatwych warunkach przez środowisko neofilologów (A. Prejbisz, J. Smólska, 1976: 31–32).

W związku z przygotowywanymi zmianami w programach nauczania w kwietniu 1932 r. PTN skierował do Ministerstwa memoriał podkreślający znaczenie znajomości języków nowożytnych, wnioskując o podniesienie zakresu i poziomu nauczania, unowocześnienie metod, uznanie kształcącej i wychowawczej roli nauki języków oraz apelując o odpowiednią politykę w wyborze języków. Memoriał nie przyniósł oczekiwanych rezultatów.

II-gi Zjazd odbył się w Krakowie dopiero w roku 1933, w okresie narzuconych szkolnictwu tzw. reform „jędrzejowiczowskich”. Ministerstwo nie wyraziło zgody

---

² Zob. aneks, zał. 2.

na wcześniejsze zwołanie Zjazdu. Szczególne znaczenie miał ostatni Zjazd w roku 1939, na którym referat programowy na temat: *Ustrój nauczania języków obcych w polskiej szkole średniej* wygłosił prof. Zygmunt Czerny (1962: 214–226). Profesor podkreślił, że ze względów politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych wzrosła rola znajomości języków obcych. Obowiązkiem PTN było więc zwracać uwagę władz na braki, które mogą spowodować straty trudne do odrobienia. W wyborze i proporcjach ilościowych nauki języków należało kierować się polską racją stanu. Niebezpieczna wydawała się dominacja języka niemieckiego, przy spadku ilości uczących się języka francuskiego i ciągle bardzo małej obecności języka angielskiego, który w świecie odgrywał ważną rolę. Należało również rozważyć wprowadzenie do szkół języka rosyjskiego oraz wzbogacić ofertę języków nadobowiązkowych. Postulat nauczania dwóch języków nowożytnych wspierany był przez środowiska naukowe, przemysłowe, handlowe, a także wojskowe.

W referatach i dyskusji dotyczącej metod nauczania dominowała dążność do kompromisu, do stosowania metody mieszanej, rozsądnego podejścia eklektycznego przy zachowaniu istotnej dla efektów aktywnej postawy nauczyciela i ucznia. Analizując przyczyny słabych wyników zwracano uwagę na zbyt mały wymiar godzin, późne podejmowanie nauki, przepełnione klasy, niedostateczne przygotowanie z gramatyki języka polskiego oraz brak dbałości o kształcenie i doksztalcanie nauczycieli.

Przedstawiciele PTN uczestniczyli także w Kongresach Międzynarodowych. Podczas Kongresu Neofilologicznego, który odbył się w kwietniu 1931 r. w Paryżu nawiązano liczne kontakty z zagranicą. Delegaci polscy stwierdzili, że na tle doświadczeń innych krajów, poziom nauczycieli i wyniki nauczania w naszym kraju należy ocenić pozytywnie. II Międzynarodowy Kongres planowany na rok 1936 w Wiedniu ze względu na sytuację polityczną, wzrost wpływów narodowych socjalistów, odbył się rok później w Paryżu, także z udziałem bardzo aktywnym polskiej reprezentacji.

Lektura *Księgi pamiątkowej* I-go Zjazdu nauczycieli języków nowożytnych (*Języki nowożytne*, 1929) oraz interesującej pozycji *Z problematyki nauczania języków obcych* wydanej pod redakcją Antoniego Prejbisza (Warszawa, 1962) pozwala nam zapoznać się z najważniejszymi problemami będącymi przedmiotem badań, dyskusji i wymiany doświadczeń w zakresie dydaktyki języków obcych, wysoko ocenić bogactwo i poziom artykułów oraz dostrzec wspólny cel środowisk neofilologicznych wszystkich szczebli polskiego szkolnictwa, którym było osiągnięcie jak najlepszych wyników w nauce języków nowożytnych.

Dyskusja nad nauczaniem dotyczy głównie wyboru metody oraz kształcenia i roli nauczycieli. W licznych artykułach odnajdujemy treści bardzo nam bliskie,

aktualne również we współczesnej dydaktyce. Zwróćmy uwagę na najważniejsze z nich. Wielu autorów pisze na temat nauczania języków w systemie daltonskim, które powinno sprzyjać motywacji, wdrażaniu do samodzielności, zmianie stosunku ucznia do szkoły i do uczenia się, indywidualizacji i aktywizacji uczniów poprzez zróżnicowanie technik pracy (J. Jakóbiec, 1962: 86–94, E. Semil, 1962: 94–97). Istotne jest „przetworzenie atmosfery szkolnej przesiąkniętej przymusem w atmosferę swobody, w której uczeń świadomie spełnia znany mu obowiązek, a w nauczycielu spostrzega osobę, która może nam pomóc w nauczaniu się czegoś i spełnieniu obowiązku” (tamże, 1962: 96). Uczenie się pod kierunkiem dobrego nauczyciela sprzyjać będzie uczeniu uczenia się (F. Jungman, 1962: 99–107).

Ważne są opinie dotyczące rozpoczynania nauki języka obcego oraz zalet i technik pracy w okresie bezpodręcznikowym (S. Ciesielska-Borkowska, 1962: 134–140).

Bardzo interesujące są teksty zamieszczone we wspomnianym wyżej wyborze artykułów z „Neofilologa” (1930–1939) i *Księgi Pamiątkowej* (1929) pod red. A. Prejbisza (1962), dotyczące różnych technik i strategii nauczania, np. *Dramatyzacja w nauczaniu na stopniu niższym* (A. Czyżowska: 1962: 186–188), *Reportaż i wywiad jako środki aktywizacji* (J. Klinghoffer: 189–192), *Linguaphone w klasie* (A. Czyżowska: 200–202), *Stosowanie gier towarzyskich w nauczaniu gramatyki* (H. Poppert: 208–209), *Rozmowa twórcza w nauce języków* (J. Cieśliński: 148–155), *Organizacja kółka naukowego* (A. Jesionowski: 203–207). Są także artykuły bardziej szczegółowe dotyczące nauczania fonetyki, gramatyki, słownictwa.

W „Neofilologu” spotykamy również artykuły o charakterze polemicznym. Szczególnie interesujący wydaje się tekst Juliusza Ippoldta *Maksymaliści i minimaliści w nauce języków obcych* (1976: 78–85), w którym Autor przedstawił poglądy nauczycieli opowiadających się za tzw. metodą mieszaną przestrzegając przed niebezpieczeństwem jednostronności i stwierdzając, że ważne są zarówno teoria jak i praktyka, bo „teoria posiada bezcenną wartość a praktyka bez niej wyradza się w ślepią a zgubną rutynę” (tamże, s. 78).

Na koniec przytoczymy opinię A. Prejbisza i J. Smólskiej (1976: 32), którzy nawiązując do dorobku Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego z okresu 1929–39 stwierdzają, że postulaty III Zjazdu z roku 1939 „stały się wytycznymi w nauczaniu tajnym w czasie okupacji, a następnie zostały podjęte i zrealizowane przez odradzające się szkolnictwo po roku 1945”.

1.2. OKRES POWOJENNY

1.2.1. LATA 1969–1989

8 sierpnia 1969 r. w Urzędzie Spraw Wewnętrznych Prezydium Rady Narodowej miasta Poznania wpisano do rejestru Stowarzyszeń i Związków stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Neofilologiczne”³. Towarzystwo to jest kontynuatorem Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego utworzonego w 1929 r. i istniejącego do wybuchu II wojny światowej⁴. Głównym inicjatorem reaktywowania działalności Towarzystwa był profesor Ludwik Zabrocki. Profesor Zabrocki oraz skupiona wokół Profesora grupa neofilologów z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu aktywnie uczestniczyła w tworzeniu okręgów PTN w różnych regionach Polski. Jako pierwszy w roku 1969 powstał okręg poznański, a w latach 1970–1972, dzięki ogromnemu zaangażowaniu inicjatorów reaktywacji działalności Towarzystwa, powstało 17 okręgów⁵ (a więc we wszystkich ówczesnych województwach). Pierwszym prezesem Towarzystwa po jego wznowieniu został profesor dr hab. Ludwik Zabrocki, pierwszym sekretarzem generalnym doc. dr hab. Stefan Kubica, natomiast pierwszym skarbnikiem mgr Stefan Gontarczyk. Statut Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego został zatwierdzony w roku 1970. Cele i sposoby działania PTN zostały przedstawione na zebraniu Okręgu Poznańskiego 15 stycznia 1970 r.⁶ Siedzibą Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego jest według statutu Poznań (zob. Statut Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, § 4. www.poltowneo.org).

I Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego odbył się w Poznaniu w dniach 4–6 lutego 1973 r. Obradom przewodniczył wybitny działacz przedwojennego PTN prof. dr Zygmunt Czerny. Celem Zjazdu było podsumowanie działalności pierwszego Zarządu, który reaktywował Towarzystwo i zorganizował okręgi. W Towarzystwie działały cztery sekcje językowe: angielska, francuska, niemiecka i rosyjska. W okręgach wygłoszono 200 referatów i zorganizowano 189 zebrań. W okręgu lubelskim odbyły się cztery zjazdy wojewódzkie. Liczba członków PTN wynosiła wówczas 1894 i 15 osób prawnych⁷. Na zjeździe był obecny przedstawi-

³ Zob. aneks, zał. 3.

⁴ Zob. punkt 1.1.

⁵ Zob. Woźnicki, T. 1973. „Pierwszy Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego”. W: *Języki Obce w Szkole* nr 3, Warszawa. PZWS, s. 188–190.

⁶ Zob. Sroka, K. 1970. „Cel i sposoby działania Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego (skrót referatu programowego wygłoszonego na zebraniu Okręgu Poznańskiego dnia 15 stycznia 1970 r.)”. W: *Języki Obce w Szkole* nr 3, Warszawa. PZWS, s. 186–189.

⁷ Zob. Gniadek, S. 1976. „Działalność i aktualne zadania Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego”. W: *NEOFILOLOGIA. Historia – Językoznawstwo – Dydaktyka – Literatura. Wybrane materiały z programu naukowego I Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego*. Poznań: Polskie Towarzystwo Neofilologiczne, s. 10–15.

ciel Międzynarodowej Federacji Nauczycieli Języków Obcych (FIPLV) dr P. Hartig. Dwa pierwsze dni zjazdu poświęcone były programowi naukowemu⁸, który realizowano na obradach plenarnych oraz w pięciu sekcjach: w sekcji językowej, nauczania języków obcych na neofilologiach i lektoratach szkół wyższych, językoznawstwa stosowanego, nauczania języków obcych w szkole średniej oraz sekcji literackiej. Ogółem wygłoszono 46 referatów. Ostatniego dnia I Walnego Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Prezesem Towarzystwa na lata 1973–1976 został wybrany prof. dr hab. Jacek Fisiak, a sekretarzem generalnym dr Waldemar Pfeiffer⁹.

Do ważniejszych zagadnień poruszanych w dyskusji można zaliczyć prowadzenie właściwej polityki kształcenia neofilologicznego i językowego jako czynników decydujących w znacznym stopniu o rozwoju nauki i techniki oraz polskiej myśli naukowej. Zwracano również uwagę na konieczność organizowania przez PTN różnorodnej pomocy nauczycielom w szkołach podstawowych i średnich, np. poprzez umożliwianie im korzystania z dostępnych form doskonalenia zawodowego. Dyskutowano o przyczynach zbyt małej efektywności nauczania języków obcych w szkołach, spowodowanej m.in. zbyt późnym rozpoczynaniem nauki języka obcego, brakiem podziału na grupy, ale także nie zawsze dobrym przygotowaniem kadry nauczycielskiej.

II Walny Zjazd Towarzystwa odbył się w Poznaniu w dniach 24–26 września 1976 r. W Zjeździe uczestniczyły 134 osoby z 14 okręgów. W okresie minionej kadencji liczba członków wynosiła 2100¹⁰. Odbyły się dwa sympozja krajowe, w Lublinie w 1974 r. i w 1975 r. w Białymstoku / Białowieży.

Zjazd był poświęcony zagadnieniom efektywnego nauczania języków obcych. Wygłoszono 22 referaty. Dyskusja toczyła się podczas obrad plenarnych i w sekcjach językowych (angielskiej, francuskiej, niemieckiej i rosyjskiej). Tematyka dotyczyła motywacji, czynników sprzyjających osiągnięciu sukcesu w nauczaniu języka dzieci i dorosłych, wykorzystania środków audiowizualnych i in.

W trzecim dniu Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Przewodniczącym ZG na lata 1976–1979 został wybrany ponownie prof. dr hab. J. Fisiak, a sekretarzem generalnym dr W. Pfeiffer. Wśród propozycji Komisji Wnioskowej wymienić należy podjęcie starań o nadanie

---

⁸ Walnym Zjazdom towarzyszyły zawsze sympozja naukowe (ZM/HMB = Zofia Magnuszewska/Halina Małeńczyk-Boguszewska).

⁹ Składy Zarządu Głównego w poszczególnych kadencjach zob. punkt 3.1.

¹⁰ Pfeiffer, W. 1979. „II Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego”, s. 101. W: *NEOFILOLOGIA. Z zagadnień efektywności w nauczaniu języków obcych. Wybrane materiały z programu naukowego II Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego*. Poznań: Polskie Towarzystwo Neofilologiczne, s. 101–103.

Towarzystwu praw instytucji wyższej użyteczności publicznej, zacieśnienie kontaktów z instytucjami zajmującymi się nauczaniem języków obcych oraz kuratoriami okręgów szkolnych, nawiązanie ściślejszej współpracy między ZG a zarządami okręgów oraz Ministerstwem Oświaty i Wychowania i Związkiem Nauczycielstwa Polskiego. Postulowano również starania o większe zainteresowanie i wsparcie finansowe ze strony Polskiej Akademii Nauk.

III Walny Zjazd Towarzystwa odbył się w Poznaniu w dniach 17–18 listopada 1979 r. Tematyka towarzyszącego Zjazdowi symposium „Nauczanie języków obcych w szkole średniej: programy, metody, media” zainteresowała liczne grono nauczycieli szkół średnich i lektorów szkół wyższych, a także studentów neofilologii. Podczas sesji plenarnych uczestnicy mieli możliwość wysłuchać referatów znanych specjalistów z dziedziny glottodydaktyki, m.in. doc. dr H. Komorowskiej, doc. dr W. Pfeiffera, doc. dr W. Martona, doc. dr T. Woźnickiego. Obrady toczyły się również w sekcjach językowych, w tym po raz pierwszy w sekcji slawistycznej oraz sekcji języka polskiego jako obcego. W sumie wygłoszono 29 referatów.

W drugim dniu Walnego Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze za kadencję 1976–1979, w którym uczestniczyło 91 osób reprezentujących różne okręgi. Minutą ciszy uczczono pamięć byłego przewodniczącego, honorowego członka Towarzystwa, profesora Ludwika Zabrockiego. W minionej kadencji odbyły się dwa sympozja krajowe, 21–22 października 1977 r. w Zielonej Górze nt.: „Kulturoznawstwo w nauczaniu języków obcych” oraz w Warszawie nt. „Aktualne tendencje w nauczaniu języków obcych”. Nowym Przewodniczącym ZG został wybrany doc. dr hab. Waldemar Pfeiffer, a sekretarzem generalnym dr W. Bialik. Wśród wniosków sformułowanych przez Komisję Wnioskową warto odnotować dwa, które wydają się szczególnie ważne: podjęcie ponownych starań o uzyskanie statusu Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności Publicznej oraz o ujednolicenie wymiaru godzin i programów nauczania języków obcych w szkolnictwie artystycznym i ogólnokształcącym.

Nowo wybrany przewodniczący przedstawił strategię działań Towarzystwa na kadencję 1979–1982, m.in. aktywizowanie pracy w okręgach, zacieśnienie współpracy z Polską Akademią Nauk, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Ministerstwem Oświaty i Wychowania oraz z organizacjami międzynarodowymi. Zwrócił uwagę na potrzebę ściślejszej współpracy z instytucjami pozaszkolnymi zajmującymi się nauczaniem języków obcych (TWP „Oświata”, KMPiK, Polskie Radio i Telewizja), a także na współorganizowanie olimpiad języka angielskiego i niemieckiego. Doc. dr hab. W. Pfeiffer w nawiązaniu do tradycji przedwojennych Towarzystwa uwzględnił w planach również starania o wydawanie „Neofilologa”.

IV Walny Zjazd Towarzystwa odbył się w Poznaniu w dniach 22–23 października 1983 r. W dniu poprzedzającym Zjazd odbyło się sympozjum naukowe na temat: „Koncepcja kształcenia językowego w Polsce i na świecie”. Wygłoszono 9 referatów, nie odbyły się obrady w sekcjach.

W sprawozdaniu kończącej się kadencji Przewodniczący ZG, doc. dr hab. W. Pfeiffer stwierdził, że „według oceny Prezydium i Zarządu Głównego Towarzystwo znajduje się w stanie największego kryzysu od chwili reaktywowania. Kryzys ten w znacznym stopniu spowodowany został sytuacją ogólną w kraju, m.in. wprowadzeniem stanu wojennego, który na dłuższy czas sparaliżował wszelką działalność Towarzystwa”¹¹ (Biuletyn ZG PTN z dnia 3 grudnia 1983 r.). Mimo niesprzyjających warunków odnotowano jednak pewne osiągnięcia. Nawiązano współpracę z ZG TWP oraz Spółdzielnią Pracy „Oświata”. Przykładem dobrej kooperacji towarzystw było sympozjum naukowe zorganizowane przez Zarząd Okręgu Szczecin PTN i Zarząd TWP w dniach 18–20 marca 1980 r. (Komunikat nr 2/80). Współdziałanie z międzynarodowymi towarzystwami neofilologicznymi (FIPLV, IDV, FIPF) przyniosło wymierne korzyści, np. uczestnictwo w kongresach, w stypendiach. Odbyły się krajowe i międzynarodowe sympozja: 18–19 października 1980 r. w miejscowości Charzykowy nt.: „Szkolne i pozaszkolne formy nauczania języków obcych” (zorganizowane przez okręg bydgoski); 3–6 sierpnia 1981 r. w Poznaniu nt.: „Nauczanie języków specjalistycznych”, 3–6 września 1981 r. nt.: „Problem der allgemeinwissenschaftlichen und speziellen Fachsprachen auf verschiedenen Unterrichtsstufen und in verschiedenen Schultypen im Bereich Deutsch als Fremdsprache” (zorganizowane przez ZG PTN i IDV) oraz w dniach 7–8 listopada 1981 r. w Szczecinie nt.: „Kształcenie i doksztalcanie nauczycieli języków obcych” (zorganizowane przez okręg szczeciński).

W tej kadencji zespół ekspertów z Okręgu Warszawskiego opracował w roku 1980 memoriał *Nauczanie języków obcych w Polsce. Stan obecny i postulaty reformy*. We wszystkich okręgach odbywały się dyskusje związane z problematyką memoriału wspierające zawarte w nim treści (zob. *Charakterystyka działalności*, pkt. 2.1. oraz aneks zał. 4 i 4a).

Dokonano wyboru nowych władz, przewodniczącym ZG PTN został ponownie doc. dr hab. Waldemar Pfeiffer, a sekretarzem generalnym dr Mar-

---

¹¹ W trakcie tej wyjątkowo trudnej kadencji (1979–1983) Zarząd Główny utrzymywał kontakt z zarządami okręgów przy pomocy komunikatów. W komunikacie pierwszym prezydium ZG poinformowało, że „na podstawie dekretu o stanie wojennym ograniczona została działalność statutowa Towarzystwa. Jednakże do prowadzenia takiej działalności w Prezydium ZG PTN upoważnieni zostali prezes – doc. dr hab. Waldemar Pfeiffer i wiceprezes – mgr Stefan Gontarczyk, nadto zostali upoważnieni do załatwiania spraw administracyjno-finansowych p.o. sekr. generalnego – mgr Ludwik Lange i p.o. skarbnika, – mgr Piotr Jankowiak” (Komunikat Nr 1 z dnia 22 stycznia 1982 r.).

ta de Mezer. Najistotniejsze wnioski uchwalone przez IV Walny Zjazd na lata 1983–1986 to: wzmocnienie funkcji opiniodawczej Towarzystwa poprzez zaoferowanie możliwości i zakresu usług, którymi dysponuje Towarzystwo, przedstawienie wniosków w sprawie nauczania języków nowożytnych oraz kształcenia nauczycieli i lektorów odpowiednim ministerstwom i Polskiej Akademii nauk, zaproponowanie stałego przedstawiciela Towarzystwa w Komisji Neofilologicznej Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz w Zespole Programowym Języków Obcych Ministerstwa Oświaty i Wychowania i w Komitecie Redakcyjnym Języków Obcych w Szkole. Podjęto również uchwałę o ustanowieniu medalu honorowego im. Profesora Ludwika Zabrockiego dla zasłużonych członków Towarzystwa.

V Walny Zjazd Towarzystwa odbył się w Poznaniu w dniach 26–28 września 1986 r. Pierwsze dwa dni Zjazdu były poświęcone sympozjum naukowemu na temat: „Teoria i praktyka glottodydaktyki – sprzeczność czy jedność”. Referaty plenarne wygłosili: prof. dr hab. F. Grucza, prof. dr hab. T. Krzeszowski oraz zaproszeni goście z zagranicy, prof. dr E. Zellweger (Szwajcaria), dr F.-J. Zapp (RFN) i prezes FIPLV prof. J. Antilla (Finlandia). Obrady toczyły się również w sekcjach tematycznych, a końcowym akcentem Sympozjum była dyskusja panelowa prowadzona przez prof. dr hab. Pfeiffera, doc. dr hab. E. Zawadzką-Bartnik i dr M. Szczodrowskiego, która koncentrowała się wokół tematu wiodącego, tj. związku teorii i praktyki glottodydaktycznej.

Ostatniego dnia Walnego Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze i wybory do Zarządu Głównego. W okresie sprawozdawczym starano się realizować wnioski z IV Zjazdu PTN. Nie udało się otrzymać poparcia Polskiej Akademii Nauk dla starań PTN o uzyskanie statusu Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności Publicznej. Ze względu na zawartą w odpowiedzi odmownej argumentację PAN, tekst, w którym wymienia się *przeszkody* przytaczamy *in extenso*:

- *brak zgody Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*
- *pod względem ‘przywilejów’ tytuł nic nie daje*
- *Towarzystwo winno liczyć minimum 3000 członków*
- *brak zgody Rady Towarzystw Naukowych*
- *winno być poparcie Komitetu Nauk Filologicznych PAN*

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej zostało Stowarzyszeniem po 39 latach istnienia

Polskie Towarzystwo Rusycystyczne otrzymało status, gdy miało 6000 członków.

Udało się jednak zrealizować wiele, np. przedstawicielem PTN w Komitecie Redakcyjnym Języków Obcych w Szkole została dr Zofia Magnuszewska, przydzielono 13 stypendiów zagranicznych do NRD, 5 do Austrii, 4 do RFN. Podpisano umowę o dalszej współpracy z Komitee für den Sprachunterricht in

der Deutschen Demokratischen Republik, Sektion Deutsch als Fremdsprache (dr Fleischer), dzięki czemu PTN otrzymywało stypendia na kursy językowe oraz wyjazdy naukowe do NRD. Dr W. Roszczynowa i dr Z. Magnuszewska uczestniczyły w VI Kongresie FIPF w Québecu (1984 r.).

Zebrania Zarządu Głównego odbywały się nie tylko w Poznaniu, ale również w okręgach, co pozwalało na upowszechnianie działalności Towarzystwa, bowiem przy tej okazji organizowano konferencje dla nauczycieli i lektorów języków obcych, podczas których referentami byli członkowie Zarządu Głównego (Szczecin 1984, Katowice 1984, Warszawa 1985).

W omawianej kadencji odbyły się krajowe sympozja naukowe: 19–20 października 1984 r w Katowicach nt.: „Psychologiczne podstawy nauczania języków obcych” (zorganizowane przez zarząd okręgu katowickiego), 20–21 listopada 1985 r. w Olsztynie - Kortowo nt. „Model nauczania języków obcych na kierunkach niefilologicznych (zorganizowane przez PTN przy współpracy z polskim Towarzystwem Rusycystycznym (PTR) oraz w dniach 19–20 maja 1986 w Lublinie nt. „Wczesne rozpoczynanie nauki języków obcych” (zorganizowane przez Zarząd Okręgu Lubelskiego).

Nowym przewodniczącym Zarządu Głównego PTN na kadencję 1986–1989 r. został prof. dr hab. Henryk Zbierski, a sekretarzem generalnym dr Czesław Karolak.

1.2.2. LATA 1989-2009

VI Walny Zjazd Towarzystwa odbył się w Poznaniu w dniach 22–24 września 1989 r. Tradycyjnie Zjazdowi towarzyszyło sympozjum naukowe na temat: „Nauczanie języków u progu XXI wieku”¹². Gościem honorowym Zjazdu i konferencji był prof. J. Fisiak. W sympozjum wzięło udział 50 osób. Referaty plenarne wygłosili: prof. dr hab. W. Pfeiffer, prof. dr hab. H. Komorowska, doc. dr hab. J. Darski i doc. dr hab. W. Krzemińska. Tematyka dotyczyła m.in. polityki oświatowej, ówczesnego stanu i propozycji rozwiązań w zakresie nauczania języków obcych, przygotowania ucznia do samokształcenia. Obrady toczyły się w trzech sekcjach tematycznych.

W trzecim dniu Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze. W minionej kadencji (1986–1989) Ministerstwo Oświaty i Wychowania wyraziło zgodę na wydawanie czasopisma „Neofilolog” oraz na honorowanie zaświadczeń PTN przez kuratora i instytucje odpowiedzialne za awans nauczycieli języków obcych.

---

¹² Organizatorami Zjazdów w Poznaniu były Zarząd Główny i Zarząd Okręgu Poznańskiego (ZM/HMB).

Zarząd Główny przyjmując inicjatywę Zarządu Okręgu Poznańskiego stworzenia listy ekspertów przedmiotów neofilologicznych wystosował apel do działających Okręgów o podjęcie tej formy działalności. Za ważną uznano również współpracę z towarzystwami monolingwalnymi. Opracowano regulamin przyznawania Medalu im. Prof. Ludwika Zabrockiego. Do Zarządu Głównego PTN dokooptowano dr Teresę Siek-Piskozub. Także w tej kadencji zebrania ZG odbyły się nie tylko w Poznaniu, ale również w Lublinie 1987 i Sopocie 1987 (szczegółowe ustalenia zjazdu w Komunikacie nr 12).

W dniach 7–9 marca 1988 r. Zarząd Okręgu Gdańskiego pod kierunkiem profesor Haliny Stasiak (wówczas dr) i prof. Tomasza Krzeszowskiego zorganizował symposium krajowe w Gdańsku – Jelitkowie nt.: „Nauka języków obcych dla celów specjalnych”; 23–27 września 1988 r. odbyła się również w Gdańsku międzynarodowa konferencja naukowa nt. „Fachsprachliche Deutschlehreraus- und fortbildung” zorganizowana przy współpracy PTN z IDV (przy dużym zaangażowaniu dr H. Stasiak), w której uczestniczyli dydaktycy z całego świata. Prof. W. Krzemińska, dr hab. P. Płusa i dr Z. Magnuszewska wzięły udział (wygłaszając referaty) w VII Międzynarodowym Kongresie FIPF w Salonikach (lipiec 1988 r.), którego hasłem było: „Le Français pour demain”.

Przewodniczącym ZG na nową kadencję (1989–1992) został doc. dr hab. Józef Darski, zaś sekretarzem generalnym dr Teresa Tomaszekiewicz.

Nadzwyczajny Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego odbył się w dniu 22 kwietnia 1990 r. w Zielonej Górze. Zjazd ten został zwołany ze względu na nową sytuację dotyczącą statusu i warunków finansowania działalności PTN. Podjęto decyzję w następujących sprawach: zgoda na prowadzenie działalności gospodarczej PTN, uchwalenie zmian w statucie, podniesienie składek członkowskich. W związku z uchwalonymi zmianami w statucie PTN Zjazd podjął decyzję o dokooptowaniu do ZG dr Haliny Maleńczyk i dr Haliny Maciaszek.

Nadzwyczajnemu Walnemu Zjazdowi towarzyszyło symposium naukowe nt.: „Nauczanie języków obcych – prawdy i fikcje, pomosty i bariery”. W symposium wzięła udział przedstawicielka Ministerstwa Edukacji Narodowej mgr Lucyna Tarasiewicz, która zapoznała uczestników z nowymi programami nauczania w szkolnictwie polskim i rolą języków obcych w tych programach. O nowościach wydawniczych WSiP-u poinformowała red. Ewa Niezgoda. Uczestnicy symposium wysłuchali również referatu doc. Wandy Krzemińskiej oraz zapoznali się z dwiema koncepcjami nauczania języków obcych w systemie lektoratowym zaprezentowanymi przez przedstawicieli WSP i WSi w Zielonej Górze. Obrady toczyły się także w różnych sekcjach tematycznych i językowych.

VII Walny Zjazd Towarzystwa odbył się w Białymstoku w dniach 25–27 września 1992 r. Tradycyjnie Zjazdowi towarzyszyło sympozjum naukowe nt.: „Glottodydaktyka – Translatoryka – Kolegia”. W sympozjum uczestniczyło ok. 150 osób, w tym 30 delegatów na Zjazd. Referaty plenarne wygłosili: prof. prof. Franciszek Grucza, Waldemar Pfeiffer, Elżbieta Zawadzka-Bartnik, Jerzy Pieńkos, Jan Zaniewski i Sakmara G. Iljenko. Obrady toczyły się również w sekcjach tematycznych. Podczas Zjazdu odbyło się zebranie założycielskie Stowarzyszenia Polskich Nauczycieli Języka Niemieckiego (PSNJNI). Pierwszą Przewodniczącą Stowarzyszenia została prof. dr hab. Elżbieta Zawadzka-Bartnik.

W sprawozdaniu z działalności Towarzystwa poinformowano członków o rozpoczęciu działalności gospodarczej, na którą Towarzystwo uzyskało zgodę od MEN. Zarząd postanowił zorganizować kursy języków obcych, z których dochód przeznaczony był w całości na działalność naukową i wydawniczą Towarzystwa. Wydano dwa numery „Neofilologa” (w 1990 r. i 1991 r.) Trudności finansowe w znacznym stopniu osłabiły łączność z okręgami i ich aktywizację. Faktyczna liczba członków PTN wynosiła 600 osób. Należy jednak podkreślić, że Towarzystwo miało wielu sympatyków, którzy często uczestniczyli w organizowanych konferencjach i sympozjach. Towarzystwo brało udział w organizowaniu egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli języków obcych oraz kursów przekwalifikowujących nauczycieli języka rosyjskiego.

W czasie omawianej kadencji odbył się wspomniany wyżej Nadzwyczajny Walny Zjazd w Zielonej Górze. Zorganizowano również międzynarodowe i krajowe sympozja naukowe: w dniach 5–7 kwietnia 1991 r. w Katowicach nt. „Nauczanie języków obcych w Polsce współczesnej. Teoria, praktyka, sugestie na przyszłość”, w maju 1991 r. w Poznaniu nt. „Metafora w językach romańskich”, we wrześniu 1991 r. w Poznaniu, nt. „Język, komunikacja – informacja” i w dniach 24–26 kwietnia 1992 r. w Lublinie nt. „Polska w Zjednoczonej Europie. Nauczanie języków obcych”.

W roku 1990 rozwiązano Komitet dla Nauczycieli Języka Niemieckiego w byłej NRD, z którym współpraca była ważna dla działalności PTN. Przy tej okazji nadano Panu Haraldowi Schubertowi Medal im. Prof. Ludwika Zabrockiego. Przewodniczącą ZG PTN na lata 1992–1995 r. została prof. dr hab. Hanna Komorowska, a sekretarzem generalnym dr Teresa Siek-Piskozub.

VIII Walny Zjazd PTN odbył się w dniach 22–24 września 1995 r. w Zielonej Górze. Zjazdowi towarzyszyło międzynarodowe sympozjum nt.: „Kształcenie i doskonalenie nauczycieli języków obcych: stan obecny i perspektywy”¹³. Plenarne referaty wygłosili: prof. prof. F. Grucza, E. Zawadzka-Bartnik,

---

¹³ Sympozjum poprzedziło robocze zebranie przedstawicieli Regionu Europy Centralnej FIPLV. Zob. pkt. 2.2.

H. Komorowska, W. Krzemińska, M. Szczodrowski, J. Arabski, W. Wilczyńska, T. Siek-Piskozub, dr H. Wiśniewska, mgr Z. Adaszyński, mgr M. Gorzelak, mgr L. Sobolew oraz goście zagraniczni: I. Pychova (Czechy), E. Trousilova (Czechy), C. Ohrt (Szwecja), R. Freudenstein (Niemcy), A. Noël (Francja). Obrady odbywały się w sekcjach tematycznych i językowych (język angielski, francuski, niemiecki i rosyjski). W sumie wygłoszono 38 referatów. Ponadto odbyły się trzy dyskusje panelowe, które moderowali prof. prof. H. Komorowska, E. Zawadzka-Bartnik i Janusz Henzel. W sympozjum brało udział 130 nauczycieli języków obcych i metodyków z Polski oraz z zagranicy.

Ostatniego dnia Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze, podczas którego przedstawiono realizację wniosków VII Walnego Zjazdu. Dzięki dotacji KBN możliwe było wydawanie „Neofilologa”, redagowanego społecznie przez komitet redakcyjny pod przewodnictwem prof. T. Siek-Piskozub. Ukazało się siedem numerów, a w przygotowaniu były kolejne dwa. Ożywiła się współpraca z organizacjami międzynarodowymi. Prowadzono działalność gospodarczą na terenie Poznania polegającą na prowadzeniu kursów językowych, co stanowiło główne źródło dofinansowania działalności PTN (poza dotacją przedmiotową KBN na druk „Neofilologa”). Występowano z propozycją ściślejszej współpracy do towarzystw monolingwalnych działających w Polsce¹⁴.

W czasie omawianej kadencji zorganizowane zostały następujące sympozja naukowe: 24–26 września 1993 r. ogólnopolskie sympozjum naukowe w połączeniu z I konferencją Regionu Europy Centralnej i Wschodniej FIPLV i I zebraniem Światowej Rady FIPLV w Poznaniu nt.: „Polityczne zmiany w Europie Centralnej i Wschodniej a nauczanie języków obcych”; oraz 23–25 września 1994 r. międzynarodowe sympozjum w Białymstoku nt. „Nowe tendencje w nauczaniu języków obcych”¹⁵.

Wybrano Zarząd Główny, a nową przewodniczącą została prof. dr hab. Teresa Siek-Piskozub, sekretarzem generalnym dr Aleksandra Jankowska.

IX Walny Zjazd PTN odbył się w dniach 9–11 września 1998 r. w Poznaniu. Towarzyszyło mu sympozjum nt. „Kształcenie i dokształcanie nauczycieli oraz nowe technologie w nauczaniu języków obcych. Nauczanie dzieci i dorosłych”. Sympozjum miało szczególnie uroczysty charakter, ponieważ wiązało się z obchodami 60. rocznicy urodzin prof. dr hab. Waldemara Pfeiffera, Honorowego Przewodniczącego PTN. Referaty plenarne wygłosili: prof. W. Wilczyńska (*Autonomizacja uczących się w doskonaleniu obcojęzycznym*), prof. E. Zawadzka-Bartnik (*Przemiany w edukacji a kształcenie nauczycieli*), dr hab. M. Da-

¹⁴ Według adnotacji (odręcznej) na piśmie z dnia 14 stycznia 1994 r. tylko Polskie Towarzystwo Rusycystyczne zareagowało wówczas odpowiedzią na pismo Przewodniczącej Zarządu Głównego.

¹⁵ Więcej na temat tych konferencji zob. punkt 2.2.

kowska (*Glottodydaktyka u progu XXI wieku*), prof. A. Thorne *The British Council Web pages*). Obrady odbywały się również w sekcjach: kształcenie nauczycieli, nauczanie dzieci, zagadnienia metodyki nauczania, multimedia, zagadnienia akwizycji języka. (zob. „Neofilolog” nr 17).

Ostatniego dnia Zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze, na którym przedstawiono sprawozdanie z działalności ZG za lata 1995–1998. Towarzystwo wspierało wnioski nauczycieli i lektorów w sprawie ograniczania, względnie likwidowania nauki innych języków niż angielski. Czasopismo „Neofilolog” przesyłane było do okręgów, indywidualnych członków opłacających składki PTN oraz do bibliotek uniwersyteckich i nauczycielskich kolegiów językowych. Zwrócono uwagę na ożywienie działalności stowarzyszeń monolingwalnych, a w związku z tym uznano za ważne i celowe utrzymywanie ścisłej współpracy z tymi organizacjami. MEN wyraziło uznanie Towarzystwu za sprawną organizację olimpiad językowych. W sprawozdaniu zasygnalizowano trudności finansowe Towarzystwa. Wpływy ze składek członkowskich nie pozwalały na utrzymanie biura i wspieranie działalności okręgów. Towarzystwo posiadało 7 oddziałów (podczas gdy w chwili reaktywowania PTN było ich 17).

Odbyły się następujące konferencje i sympozja: 30 maja – 1 czerwca 1996 r. polsko-niemieckie sympozjum „Nauczanie języków obcych – poznanie kultur po obu stronach Odry. Potrzeby, rzeczywistość, perspektywy”; 13–15 czerwca 1996 r. w Białymstoku nt. „Języki obce w systemie edukacyjnym”. W dniach 20–21 września 1996 r. w Poznaniu zorganizowano ogólnopolskie sympozjum naukowe połączone z II konferencją Regionu Europy Centralnej i Wschodniej FIPLV w Poznaniu nt. „Problemy uniwersalne a nauczanie języków obcych”. Uczestnicy wysłuchali m.in. wykładów: prof. H. Komorowskiej (*Szeroko pojęte cele edukacyjne. Implikacje dla nauczania języka i kształcenia nauczycieli*), prof. I. Pychowej (*The Communicative approach revisited*), prof. Z. Lengyel (*Language teaching and language policy in Hungary*), prof. J. Zaniewskiego (*Języki słowiańskie w systemie edukacyjnym*) i prof. E. Zawadzkiej-Bartnik (*Zu interkulturellen Aspekten des Fremdsprachenunterrichts*). Kolegium Języków Obcych UAM i Zarząd PTN zorganizowały 5 grudnia 1997 r. w Poznaniu seminarium nt. „Kształcenie nauczycieli w kolegiach językowych”.

Na Przewodniczącą Zarządu Głównego ponownie wybrano prof. dr hab. T. Siek-Piskozub, sekretarzem generalnym została prof. dr hab. Barbara Skowronek¹⁶.

X Jubileuszowy Zjazd PTN (1969–1999) zorganizowany przez Okręg Poznański PTN oraz Kolegium Języków Obcych UAM odbył się w Poznaniu

---

¹⁶ W tej kadencji (1998–2001) nastąpiła zmiana sekretarza generalnego; mgr Jolanta Gorbacz Pazera zastąpiła prof. Barbarę Skowronek (ZM/HMB).

w dniach 20–21 września 1999 r. Przemówienia inauguracyjne wygłosili prezes Zarządu Głównego PTN prof. dr hab. Teresa Siek-Piskozub, prezes honorowy PTN prof. dr hab. Jacek Fisiak oraz wiceprezes i główny organizator prof. dr hab. Weronika Wilczyńska. Referaty plenarne zaprezentowali prof. prof. Waldemar Marton i Stanisław Puppel. Obrady prowadzone były w trzech sekcjach. Tematyka referatów była dość zróżnicowana, dotyczyła m.in. funkcji nauczyciela w procesie akwizycji języka obcego, autonomizacji w dydaktyce języków obcych, problematyki związanej z nauczaniem dzieci, z kształceniem sprawności czytania i in. W jubileuszowym Zjeździe wzięli udział również zaproszeni goście z Węgier. Sprawozdanie ze Zjazdu zamieszczono w nr 18. „Neofilologa”.

W dniach 27–28 września 2001 r. zorganizowano w Poznaniu X Walny Zjazd PTN wraz z sympozjum naukowym. Pierwszego dnia odbyło się Walne Zgromadzenie, w którym uczestniczyło 27 delegatów. W dyskusji nad referatem sprawozdawczym zwrócono uwagę na trudności wynikające z ograniczonych środków finansowych, jak też dezintegracji środowiska nauczycieli języków obcych spowodowanej w dużej mierze koncentrowaniem się na działalności w towarzystwach monolingwalnych.

Nową Przewodniczącą Zarządu Głównego na kadencję 2001–2004 została wybrana prof. dr hab. Weronika Wilczyńska, a sekretarzem generalnym dr Katarzyna Karpińska-Szaj. Zgłoszone w trakcie dyskusji wnioski do realizacji przez nowy zarząd dotyczyły m.in. podjęcia próby zorganizowania spotkania z przewodniczącymi towarzystw monolingwalnych w celu omówienia możliwości integracji środowisk nauczycieli języków obcych, współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za politykę oświatową w Polsce oraz promowania współpracy w regionie Europy Środkowej.

W drugim dniu obrad X Walnego Zjazdu odbyła się konferencja naukowa (zorganizowana przez PTN wspólnie z UAM i FIPLV) nt. „Integracja europejska – komunikacja interkulturowa – nauczanie języków obcych”¹⁷, którą Polskie Towarzystwo Neofilologiczne zdecydowało się zadedykować Europejskiemu Rokowi Języków. W przemówieniu inauguracyjnym konferencję przewodniczący FIPLV Denis Cunningham z Australii podkreślił potrzebę większego zaangażowania się nauczycieli wszystkich języków w działania na rzecz integracji międzynarodowej, zróżnicowania językowego, komunikacji interkulturowej i promowania wśród Europejczyków wielojęzyczności. W konferencji wzięło udział ponad 100 nauczycieli szkół podstawowych, średnich i wyższych z kraju i zagranicy (Australia, Anglia, Belgia, Finlandia, Francja, Niemcy, Czechy). Referaty ple-

---

¹⁷ Tematyka była kontynuacją konferencji Regionu Europy Środkowej FIPLV (Poznań 1996 r.) (ZM/HMB).

narne wygłosili prof. prof. Edward.M. Batley (Londyn), Reinhold Freudenstein (Marburg), Denis Cunningham (Przew. FIPLV), Elżbieta Zawadzka-Bartnik (Warszawa) i Weronika Wilczyńska (Poznań).

Obrady w sekcjach koncentrowały się wokół problematyki wielokulturowości i interkulturowości, roli nauczyciela języków obcych w kontekście integracji europejskiej, autonomii oraz wielu zagadnień szczegółowych związanych bezpośrednio z nauczaniem i uczeniem się języka obcego.

Nadzwyczajny Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego połączony z doroczną ogólnopolską konferencją naukową odbył się 23–25 września 2002 r. w Katowicach. Zjazd ten został zwołany z powodu potrzeby wprowadzenia zmian w statucie Towarzystwa. Przyjęto nowy całościowy tekst statutu, który znajduje się na stronie internetowej PTN (www.poltowneo.org).

Tematem konferencji było „Przyswajanie języków obcych – teoria a praktyka nauczania. Nauczanie i uczenie się języka polskiego jako obcego”. Referaty plenarne wygłosili: prof. prof. Maria Wysocka, Elżbieta Zawadzka-Bartnik, Halina Widła. Odbyła się również dyskusja panelowa nt. „Aktualne tendencje i wyzwania dydaktyki językowej w Polsce” z udziałem prof. prof. J. Arabskiego, K. Myczko, W. Wilczyńskiej, K. Wojtynek-Musik i H. Widły. W sekcjach przedstawiano problemy dotyczące m.in. przyswajania nie tylko języka obcego, ale także języka polskiego jako obcego, strategii nauczania i uczenia się, kształcenia twórczego nauczyciela języka obcego oraz rozwijania sprawności rozumienia tekstu, w tym literackiego i specjalistycznego.

XI Walny Zjazd PTN zorganizowano w dniach 27–29 września 2004 r. w Poznaniu. Pierwszego dnia Zjazdu odbyło się Walne Zgromadzenie, a w dniach kolejnych konferencja naukowa nt. „Nauka języków obcych w dobie integracji europejskiej: tendencje, problemy, zadania” z referatami m.in. prof. E. Zawadzkiej-Bartnik (*Nauczyciel języków obcych wychowawcą*), prof. A. Nizęgorodcew (*Tożsamość, a funkcjonowanie w języku nierodzimym*), prof. H. Widły (*Sposób akwizycji kolejnych języków. Problemy metodologiczne i implikacje dydaktyczne*), prof. W. Pfeiffera (*Europejski model 1+2 jako podstawa szkolnej polityki językowej w Polsce*), prof. W. Wilczyńskiej (*Problem otwartości kulturowej*), prof. A. Michońskiej-Stadnik (*Jak wykształcić skutecznego nauczyciela języka obcego*), prof. K. Dziubalskiej-Kołączyk (*Jakiego angielskiego uczyć w XXI wieku?*). Bogate były również obrady w sekcjach. Odbyła się także dyskusja panelowa, która poprowadziła prof. T. Siek-Piskozub.

Dziekan Kapituły Medalu, prof. T. Siek-Piskozub, wręczyła profesorowi Władysławowi Woźniewiczowi (UAM) Medal im. Prof. Ludwika Zabrockiego.

Walne Zgromadzenie otworzyła Przewodnicząca Zarządu Głównego, która przedstawiła sprawozdanie z realizacji zadań minionej kadencji. W okresie spra-

wozdawczym spotkania ZG odbywały się w Katowicach (2002), Lublinie (2003) i Zielonej Górze (2003). Rozpoczęto również redagowanie strony internetowej, tak więc od 2001 roku członkowie i sympatycy PTN mogą śledzić na bieżąco wszystkie sprawy PTN, a strona ta jest wciąż udoskonalana przez prof. H. Widłę, dzięki której istnieje ta forma działalności Towarzystwa.

W okresie sprawozdawczym odbył się w Katowicach w dniach 23–25 września 2002 r. Nadzwyczajny Walny Zjazd PTN połączony z doroczną ogólnopolską konferencją naukową (patrz wcześniejsza część rozważań). W dniach 22–24 września 2003 r. zorganizowano w Zielonej Górze międzynarodową konferencję naukową nt.: „Integracja w nauczaniu języków obcych”, podczas której referaty plenarne wygłosili: prof. E. Zawadzka-Bartnik (*Integracja w nauczaniu języków obcych*), prof. A. Niżegorodcew (*Kształcenie kompetencji interkulturowej, a wielorakość kultur w nauczaniu języków obcych*), prof. K. Myczko (*Koncepcja integracyjna w dydaktyce języka drugiego i praktyka szkolna*), prof. W. Wilczyńska (*O mediacji interkulturowej*), prof. W. Pfeiffer (*Glottodydaktyka – teoria i praktyka, jedność czy sprzeczność*), prof. K. Karpińska-Szaj (*Dziecko głuche w integracyjnej klasie językowej*). Ważna była również dyskusja panelowa nt.: „Integracja a podejście holistyczne w edukacji. Czy integracja może być sposobem na wychowanie i kształcenie współczesnego człowieka?”

Na lata 2004–2007 został wybrany nowy Zarząd Główny, którego przewodniczącą została ponownie prof. dr hab. W. Wilczyńska, a sekretarzem generalnym dr hab. A. Cieślicka.

W dniach 10–12 września 2007 r. zorganizowano we Wrocławiu XII Walny Zjazd PTN oraz doroczną konferencję nt. „Nowe spojrzenie na motywację w dydaktyce języków obcych” z wykładami prof. A. Dąbrowskiej (*Dlaczego cudzoziemcy uczą się języka polskiego? Stare i nowe w nauczaniu języka polskiego jako obcego*), prof. A. Michońskiej-Stadnik. (*Pojęcie motywacji wczoraj, dziś i jutro*), prof. W. Wilczyńskiej (*Motywy wyboru języka obcego na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum, a postulat rozwijania wielojęzyczności w krajach Unii Europejskiej*), prof. E. Zawadzkiej-Bartnik (*Problem zaniku motywacji w pracy nauczyciela*) oraz prof. Marii Wysockiej (*Autoobserwacja i autoocena jako czynniki (de)motywuujące do pracy nauczycieli języków obcych*). Wykład plenarny wygłosił również prof. dr hab. Jan Miodek (*Dydaktyka języków obcych w świetle zmian polszczyzny po roku 1989*). Podczas konferencji odbyła się dyskusja panelowa nt. „Wyzwania w kształceniu nauczycieli języków obcych”. Przewodniczyła pani mgr Anna Karp (Dyrektor Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych we Wrocławiu), a w dyskusji udział wzięli prof. prof. Krystyna Drożdżał-Szelest (UAM), prof. dr hab. Maria Wysocka (UŚ), Anna Niżegorodcew (UJ), dr hab. Mirosław Pawlak (UAM) i dr Alina Jarząbek (Przewodnicząca

Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego w Polsce). Na konferencji tej wręczono Medal im. Prof. Ludwika Zabrockiego prof. dr hab. Elżbiecie Zawadzkiej-Bartnik z Uniwersytetu Warszawskiego w uznaniu jej wielkich zasług w działalności Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego.

Dnia 11 września 2007 r. odbyło się Walne Zgromadzenie PTN. Przewodnicząca ZG PTN prof. dr W. Wilczyńska złożyła sprawozdanie z działalności Zarządu za lata 2004–2007, podkreśliła jego działalność naukową, redakcyjną i promocyjną. Szczególną uwagę zwróciła na aktywność opiniotwórczą Towarzystwa, gdyż w minionej kadencji ZG PTN aż trzykrotnie przedstawił Ministerstwu Edukacji Narodowej i Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego swoją opinię: w roku 2005 stanowisko w sprawie kształcenia nauczycieli w Polsce, w roku 2007 uaktualnione stanowisko dotyczące projektu rozporządzenia w sprawie kształcenia nauczycieli oraz stanowisko przygotowane przez mgr Annę Garstecką dotyczące planowania przez MEN obowiązkowego nauczania języka angielskiego od pierwszej klasy szkoły podstawowej w roku szkolnym 2008/09.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano w Lublinie w dniach 12–14 września 2005 r. konferencję nt. „Komunikacja językowa w społeczeństwie informacyjnym – nowe wyzwania dla dydaktyki języków obcych”. Otwarcie obrad uświetniło wręczenie Medalu im. Prof. Ludwika Zabrockiego mgr Katarzynie Trychoń-Cieślak (Uniwersytet Zielonogórski) oraz profesorowi dr hab. Marianowi Szczodrowskiemu (Uniwersytet Gdański). Wykłady plenarne wygłosili: prof. A. Pilorz (*Problematyka kontaktów językowych w świecie*), prof. B. Sadownik (*Psycholingwistyczne aspekty przyswajania języka obcego*), prof. H. Chodkiewicz (*Sprawność czytania w społeczeństwie informacyjnym*), prof. B. Marek (*Nauczanie języka obcego osób niewidomych*), prof. K. Karpińska-Szaj (*Nauka języka obcego uczniów z deficytami mowy*). Odbyła się także dyskusja panelowa moderowana przez prof. Weronikę Wilczyńską na temat „Zadania dydaktyki języków obcych a kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego. Nowe wyzwania dydaktyki języków obcych w społeczeństwie informacyjnym”. W dyskusji wzięli udział: prof. Halina Widła, dr Anna Pado i dr Jarosław Krajka.

Podczas tej właśnie konferencji wypracowano i przyjęto stanowisko ZG PTN w sprawie kształcenia nauczycieli języków obcych oraz w sprawie kształcenia w zakresie języków obcych, dot. projektów standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów¹⁸.

W dniach 11–13 września 2006 r. odbyła się konferencja w Krakowie nt.: „Dydaktyka języków obcych początku XXI wieku” z referatami plenarnymi:

---

¹⁸ Stanowiska te są udostępnione członkom PTN na stronie internetowej Towarzystwa oraz w „Neofilologu” nr 28, s. 87–101.

prof. W. Wilczyńskiej (*Wielojęzyczność – przegląd problematyki w ujęciu dydaktycznym*), prof. T. Sławka (*„Nie czujemy się pewni w objaśnianym nam świecie”*). *Czy literatura pomaga nam być razem?*), prof. E. Zawadzkiej-Bartnik (*Stare i nowe problemy ewaluacji*), prof. A. Niżegorodcew (*Dwutorowość w kształceniu nauczycieli. Czy nauczyciele języków obcych stają się niepotrzebni?*), prof. J. Henzla (*Cierniowa droga Polaków do wielojęzyczności*). Toczyły się również obrady w pięciu sekcjach: kompetencja interkulturowa, ewaluacja nauczania / narzędzia pomiaru, nauczanie gramatyki, nauczanie języka specjalistycznego, tłumaczenie, autonomia ucznia, język pisany / ewaluacja podręczników. Referaty z konferencji zostały przedstawione w tomach pokonferencyjnych i tradycyjnie część z nich w „Neofilologu”.

Na Walnym Zgromadzeniu dokonano wyboru nowego Zarządu Głównego. Przewodniczącą ZG została prof. dr hab. Halina Widła (UŚ Katowice), a sekretarzem generalnym dr hab. Mirosław Pawlak. Wśród wniosków przyjętych do realizacji w kolejnej kadencji są m.in. monitorowanie projektów ministerialnych dotyczących kształcenia nauczycieli, propagowanie idei Towarzystwa wśród nauczycieli języków obcych szkół podstawowych i ponadpodstawowych, integrowanie działalności PTN z działalnością stowarzyszeń monolingwalnych.

Działalność obecnej kadencji ZG PTN już zaowocowała zorganizowaniem w dniach 8–10 września 2008 r. konferencji w Kaliszu nt. „Nauczyciel języków obcych dziś i jutro”, Współorganizatorami byli Zakład Filologii Angielskiej Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu, PWSZ w Kaliszu oraz CODN. Wykłady plenarne wygłosili prof. prof. W. Wilczyńska, S. Wróbel, E. Zawadzka-Bartnik, M. Pawlak, A. Michońska-Stadnik, M. Wysocka. Bardzo ważnym gościem konferencji a zarazem referentem była prof. Ida Kurcz, która mówiła na temat: „Dwujęzyczność a język globalny”. Pani Profesor uczestniczyła w całym programie sympozjum, słuchając także innych, dyskutując i pozostając do dyspozycji uczestników zainteresowanych Jej pracami z zakresu psycholingwistyki, także w kularowych rozmowach.

Tematyka referatów była bardzo różnorodna, np. *Rozwijanie autonomii i refleksyjności nauczyciela, wiedza, kompetencje, przekonania i procesy myślowe nauczyciela, nauczyciel wobec wyzwań rzeczywistości* i inne. Ponadto prowadzone były warsztaty metodyczne dla nauczycieli, przy współpracy z CODN. Obrady toczyły się również w sekcjach tematycznych. Odbyła się także dyskusja panelowa prowadzona przez prof. dr hab. Annę Niżegordcew.

Podsumowując odnotujmy, że w latach 1969–2009 odbyło się dwanaście Walnych Zjazdów, dwa Nadzwyczajne Walne Zjazdy (1990, 2002) oraz jeden Zjazd Jubileuszowy w 1999 r. Obecny Zjazd jest II Zjazdem Jubileuszowym od czasu reaktywacji PTN. Będzie on zapewne wielkim

wydarzeniem dla działaczy ZG tej kadencji i wszystkich członków Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. A z informacji podanej przez Skarbnika PTN, dr Małgorzaty Twardoń, wynika, iż obecnie (rok 2009) jest nas wszystkich 288 osób. Jednak liczba czynnie działających członków PTN wynosi 180–200.

Wszystkim tym zjazdom i konferencjom (w latach 1929–1939 i 1969–2009) towarzyszyły, oprócz wykładów, dyskusji naukowych, wymiany myśli, doświadczeń, także wydarzenia kulturalne, koncerty, spektakle teatralne, spotkania kuluarowe, uroczyste bankiety, które łączyły/łączą i sprzyjały/sprzyjają (długoletnim) przyjaźniom oraz podtrzymywały i mamy nadzieję podtrzymują nadal wyjątkową więź neofilologów, tę zawodową i tę zwyczajną ludzką, co było i jest wielkim atutem naszego Towarzystwa.

2. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI PTN

2.1. CELE, ZADANIA I FORMY DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ

Polskie Towarzystwo Neofilologiczne jest stowarzyszeniem, które działa zgodnie ze Statutem przyjętym w wyniku głosowania podczas obrad Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu w Katowicach w dniu 23 września 2002 roku, wpisanym do rejestru stowarzyszeń przez Sąd Rejonowy w Poznaniu w dniu 12 maja 2003 r.¹⁹

Prymarnym celem Towarzystwa „jest popularyzowanie i rozwijanie wiedzy o językach i kulturach nowożytnych, w ujęciu teoretyczno-praktycznym zwłaszcza w dziedzinie dydaktyki językowej, ze szczególnym uwzględnieniem wartościowych ustaleń naukowych oraz nowatorskich rozwiązań praktycznych” (Statut, pkt. 2 § 6a).Warto również wyeksponować cel nie sformułowany *explicite*, ale bardzo istotny: Polskie Towarzystwo Neofilologiczne, jako jedyne stowarzyszenie wielojęzyczne działające w Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi cenne forum wymiany myśli między przedstawicielami wszystkich szczebli nauczania różnych języków obcych, pozwala więc na integrację środowiska naukowców, nauczycieli praktyków i tłumaczy. Zwróćmy uwagę, że cel ten przywoływany jest we wszystkich okresach działalności Towarzystwa, od zjazdu założycielskiego w roku 1929 począwszy.

Wykłady i dyskusje o charakterze naukowo-badawczym oraz popularyzacyjnym, sesje naukowe, sympozja, seminaria i warsztaty poświęcone wybranej te-

---

¹⁹ Pierwszy tekst Statutu po reaktywacji PTN pochodzi z roku 1969 (zob. aneks, zał. 5). Zmiany wprowadzono w roku 1990 na Nadzwyczajnym Zejeździe w Zielonej Górze. Także ta wersja wymagała modyfikacji odpowiadających aktualnym warunkom, potrzebom i formom działalności Towarzystwa. Aktualny statut znajduje się na stronie www.poltowneo.org (ZM/HMB).

matyce, zjazdy organizowane przez Zarząd Główny i zarządy okręgów lub kół cieszą się zainteresowaniem nie tylko członków PTN. Referentami, zwłaszcza podczas sesji plenarnych, są wybitni uczeni z instytutów neofilologii, a także pedagogiki i psychologii. Również młodzi pracownicy nauki oraz nauczyciele praktycy mają możliwość prezentowania swoich wyników badań i przekazywania doświadczeń z własnej praktyki nauczania języków obcych. Zapraszani są także gości z zagranicy.

Z celów i zadań statutowych Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego wynika potrzeba współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej (dawniej Ministerstwem Oświaty i Wychowania oraz Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, z Polską Akademią Nauk i instytucjami zajmującymi się polityką kształcenia językowego, w tym w szczególności z instytutami neofilologii uniwersytetów i innych szkół wyższych z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli (w latach 70. z Centralnym Ośrodkiem Metodycznym, a następnie z Instytutem Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych) oraz jego agendami wojewódzkimi. W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku Zarząd Główny przedstawiał Polskiej Akademii Nauk roczne plany działalności i sprawozdania, które stanowiły podstawę składania wniosków do Komitetu Badań Naukowych o dofinansowanie organizacji zjazdów, sympozjów, seminariów oraz publikacji. Przedstawiciele ministerstwa zapraszani na ogólnopolskie zjazdy i sympozja uczestniczyli głównie w tych, których tematyka była bezpośrednio związana z kształceniem nauczycieli i nauczaniem języków obcych w różnych typach szkół. Zarówno Zarząd Główny jak i zarządy okręgów podejmowały wiele inicjatyw pozwalających pokonać trudności finansowe, które stanowiły często przeszkodę w realizacji zadań Towarzystwa. Wspomnieć tu należy współpracę z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, Spółdzielnią Pracy „Oświata”, Ośrodkiem Usług Pedagogicznych ZNP, Międzynarodowymi Klubami Książki i Prasy, a także instytutami neofilologii. Współpraca ta stwarzała możliwość pozyskiwania środków na działalność merytoryczną, np. wydawanie biuletynów informacyjnych, współfinansowanie organizowanych konferencji i sympozjów.

Od roku 1976 PTN zajmowało się organizacją olimpiad języka angielskiego i niemieckiego w okręgach i na szczeblu centralnym. MEN i Kuratoria Oświaty i Wychowania wyrażały niejednokrotnie uznanie i podziękowanie za tę pracę. Ważne tu było współdziałanie z instytutami neofilologii.

W związku z nową sytuacją dotyczącą finansowania działalności stowarzyszeń naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, podczas Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu, który odbył się 21 kwietnia 1990 roku w Zielonej Górze uchwalono zmianę w Statucie, pozwalającą na prowadzenie działalności gospodarczej, na którą Towarzystwo uzyskało zgodę MEN. Zarząd Główny we współpracy

z Zarządem Okręgu Poznańskiego zorganizował kursy języków obcych, z których dochód przeznaczony był na działalność naukową i wydawniczą PTN (lata 1990–1993). Podobne inicjatywy podejmowały Zarządy Okręgów.

Współpraca z instytucjami pozaszkolnymi zajmującymi się nauczaniem języków obcych, z kuratoriami okręgów szkolnych oraz Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli była szczególnie aktywna i owocna w okręgach, zwłaszcza lubelskim, katowickim, poznańskim, białostockim i zielonogórskim; w latach 70. i 80. także w szczecińskim i warszawskim. Wspólnie organizowane konferencje z udziałem wybitnych specjalistów z zakresu glottodydaktyki, warsztaty metodyczne, seminaria i konsultacje cieszyły się dużym zainteresowaniem nauczycieli języków obcych. Działacze PTN prowadzili seminaria i warsztaty szkoleniowe dla lektorów i innych pracowników zatrudnionych w instytucjach współpracujących z Towarzystwem, pełnili role recenzentów, ekspertów, doradców metodycznych w szkolnym i pozaszkolnym nauczaniu języków obcych.

Duża aktywność PTN po roku 1989 związana była z nowymi potrzebami wynikającymi z reformy nauczania języków obcych w szkołach. Członkowie naszego Towarzystwa prowadzili zajęcia na kursach doskonalenia językowego i metodycznego, uczestniczyli w przygotowaniu i przeprowadzaniu egzaminów kwalifikacyjnych, głównie dla nauczycieli języka rosyjskiego, ubiegających się o prawo nauczania innych języków obcych. Ważny był również nasz udział w hospitacjach i egzaminach prowadzących do zdobywania specjalizacji zawodowych nauczycieli, zwłaszcza I i II stopnia, które organizowano w okręgach²⁰. Okręgi, w których potrzeby różnych instytucji na usługi ekspertów nauczania języków obcych były duże, łatwiej radziły sobie z trudnościami finansowymi w realizacji podejmowanych zadań.

Bardzo dobrze układała się współpraca PTN z Redakcją „Języków Obcych w Szkole”, szczególnie ważna w okresie, gdy nie ukazywał się jeszcze „Neofilolog”. W skład Komitetu Redakcyjnego tego czasopisma wchodziło zawsze kilku aktywnych członków PTN, np. prof. A. Szulc, prof. W. Marton, prof. T. Woźnicki, prof. E. Zawadzka-Bartnik, prof. H. Komorowska, dr A. Prejbisz, dr Z. Magnuszewska i in. Dzięki temu w „Językach Obcych w Szkole” zamieszczane były teksty referatów wygłaszanych na konferencjach, sympozjach i zjazdach, a także sprawozdania z prac PTN oraz z międzynarodowych kongresów. Istotną formą działalności Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego są funkcje opiniodawcza i opiniotwórcza polegające na prezentowaniu stanowiska w sprawach określonych w celach statutowych oraz „przedkładanie władzom oświatowym wniosków dotyczących nauczania języków nowożytnych” (zob. Statut, pkt. 2 § 6a, 7). Już w okresie przedwojennym

---

²⁰ Członkowie Towarzystwa uczestniczyli również w Główniej Komisji ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Nauczycieli (ZM/HMB).

w roku 1932 Zarząd Główny PTN skierował do Ministerstwa memoriał w sprawie nauczania języków nowożytnych. Przeprowadzane rozmowy budziły nadzieje, ale nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

W listopadzie 1980 roku grupa ekspertów Okręgu Warszawskiego opracowała memoriał *Nauczanie języków obcych w Polsce. Stan obecny i postulaty reformy*²¹. Profesorowie, eksperci PTN: W. Pfeiffer, W. Bialik, T. Woźnicki, J. Rusiecki, J. Smólska przeprowadzali liczne rozmowy, w których adresaci memoriału uznawali najczęściej zasadność żądań i propozycji w nim wyrażonych, ale ze względu na sytuację ekonomiczną kraju wskazywali na konieczność odłożenia realizacji proponowanych zmian. W kwietniu 1981 roku trwały negocjacje z udziałem ekspertów Ministerstwa i Solidarności. Szansę na porozumienie i stopniowe wdrażanie reform przerwało ogłoszenie stanu wojennego.

Wspomnieć również trzeba działania Zarządu Głównego w tym zakresie po roku 2000. Odnotować należy: *Stanowisko Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego* przyjęte na posiedzeniu w Poznaniu w dniu 7 stycznia 2005 roku, *Stanowisko Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego w sprawie kształcenia nauczycieli języków obcych* przyjęte na posiedzeniu w Lublinie w dniu 13 września 2005 roku oraz *Stanowisko ZG PTN w sprawie kształcenia w zakresie języków obcych, dot. projektów standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów* (zob. „Neofilolog” 28, s. 87–101; www.poltowneo.org). List skierowany do Ministra Edukacji Narodowej pana Romana Giertycha pozostał bez odpowiedzi.

Warto być może teksty tych stanowisk, rzetelnie opracowane, opublikować w pismach powszechnie dostępnych, aby wywołać dyskusję na tematy ważne nie tylko dla środowiska neofilologów.

Aktualny statut pozwala także na podejmowanie działalności gospodarczej dającej szansę pozyskania środków finansowych na realizację celów merytorycznych Towarzystwa.

2.2. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI

W okresie swojej długoletniej działalności PTN nawiązało współpracę z ważniejszymi organizacjami międzynarodowymi działającymi na rzecz neofilologów, takimi jak FIPLV, IDV, FIPF czy TESOL. Najdłużej datuje się współpraca z FIPLV.

Fédération Internationale des Professeurs de Langues Vivantes (FIPLV) została utworzona w roku 1931 na Kongresie w Paryżu w wyniku decyzji de-

---

²¹ Tekst memoriału oraz kalendarz dalszych działań z nim związanych opublikowane w: „Języki Obce w Szkole”. 1981, nr 3 i 4. (zob. aneks, zał. 4 i 4a).

legacji stowarzyszeń krajowych z 12 państw, wśród których byli przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Tak więc PTN jest członkiem założycielem FIPLV²². W latach 1931–1939 członkowie naszego Towarzystwa aktywnie uczestniczyli w działalności Federacji. Przekonuje o tym analiza zeszytów „Neofilologa”, np. w roku 1937 wychodziły one pod znakiem Kongresu, który odbył się w Paryżu. Polscy delegaci przedstawili tam 9 referatów, a prof. Feliks Jungman przewodniczył Sekcji Pedagogicznej (Prejbisz, 1962: 23–24).

Polskie Towarzystwo Neofilologiczne po reaktywowaniu w roku 1969 ponownie przystąpiło do FIPLV, która z Federacji o zasięgu europejskim, stała się organizacją światową skupiającą stowarzyszenia multi- i monolingwalne z ponad 100 krajów wszystkich kontynentów. Federacja została uznana przez UNESCO za ważną organizację pozarządową (Wilczyńska 1993:64), co istotne jest również dla stowarzyszeń, które są jej członkami.

Od początku istnienia FIPLV przedstawiciele PTN pełnili i pełnią funkcje w najwyższych strukturach tej organizacji:

- prof. Zygmunt Łempicki – członek Prezydium Rady (1931–1939)
- prof. Jacek Fisiak (UAM) – zastępca sekretarza generalnego (1977–1980),
– sekretarz generalny (1980–1983)
- prof. Teresa Siek-Piskozub (UAM) – członek Światowej Rady (1992–1994),
– redaktor naczelny i koordynator Regionu Europy Środkowej FIPLV (1995–2003)
- prof. Weronika Wilczyńska (UAM) – Sekretarz Regionu Europy Środkowej – FIPLV (1996–2001)
- dr Aleksandra Jankowska (UAM) – Sekretarz Regionu Europy Środkowej – FIPLV (od r. 2001)
- prof. dr hab. Halina Widła (UŚ) – sekretarz generalny FIPLV – *Western/Central European Region* pod auspicjami FIPLV-Europe od roku 2008

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego stulecia o udziale członków PTN w kongresach międzynarodowych decydowała przede wszystkim ocena zgłoszonych referatów, bowiem wpisowe i pobyt były finansowane przez organizatorów. Mimo znanych trudności, dzięki dobrej merytorycznej współpracy uczestniczyliśmy aktywnie we wszystkich ważnych kongresach międzynarodowych (np. IDV: 1969 Lipsk, 1972 Salzburg, 1974 Kilonia; FIPF: 1984 Québec, 1988 Saloniki).

²² Więcej informacji na temat FIPLV zob. Wilczyńska W. 1993. „FIPLV 1931–1993”. W: *Neofilolog* nr 6, Poznań, PTN, s. 63–65; zob. również: tekst W. Wilczyńskiej: www.corydoras.nazwa.pl/ptn/index2.php?id=291

Do lipca 1991 r. Polskie Towarzystwo Neofilologiczne było członkiem:

- Der Internationale Deutschlehrerverband (IDV) – jako członek założyciel
- Fédération Internationale des Professeurs de Français (FIPF) – od 1981 r.
- Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL) – od 1991 r.

Należy podkreślić, iż w latach 1977–1980 profesor Waldemar Pfeiffer pełnił funkcję członka zarządu IDV (Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego), w latach 1980–1986 sekretarza generalnego IDV, a w latach 1986–1993 profesor Waldemar Pfeiffer był przewodniczącym IDV.

W roku 1988 prof. Pfeiffer uczestniczył w XVI Kongresie FIPLV, który odbył się w Canberze, reprezentując PTN i IDV. Profesor wygłosił dwa referaty na temat dydaktycznej koncepcji multilingwalności oraz roli IDV. Podczas Kongresu przyjęto uchwałę podjętą przez Zgromadzenie Ogólne Federacji (Sydney 31 grudnia 1987 – 1 stycznia 1988 r.). Przytaczamy fragment tej uchwały: „Zgromadzenie Ogólne FIPLV zwraca uwagę na istotną rolę jaką odgrywają nauczyciele języków w procesie edukacji we wszystkich krajach świata. Ponieważ polityka i gospodarka państw stają się obecnie coraz bardziej współzależne, a przetrwanie świata zależy od ustalenia wzajemnego zrozumienia i poszanowania między narodami, nauczycieli języków obcych należy uznać za wnoszących kwalifikacje o ogromnej wadze dla światowych systemów edukacyjnych”²³. Treść cytowanej uchwały znajduje potwierdzenie w dalszych działaniach zarówno FIPLV jak i PTN i pozostaje wciąż aktualna.

W latach dziewięćdziesiątych nastąpiła zmiana charakteru współpracy z organizacjami w związku z przemianami politycznymi i społeczno-gospodarczymi zaistniałymi w Polsce, ale także w zachodniej Europie. I tak Zarząd Główny PTN był zmuszony w grudniu 1990 r. podjąć decyzję o zawieszeniu w prawach członka w FIPF w związku z brakiem funduszy na opłacanie składek. Dalszą konsekwencją było skreślenie naszego Towarzystwa z listy członków Międzynarodowej Federacji Nauczycieli Języka Francuskiego. Zarząd PTN był jednak reprezentowany na Zjeździe Konstytucyjnym Komisji FIPF do Spraw Europy Centralnej, który odbył się jesienią 1990 r. (zob. T. Tomaszewicz 1992: 82–83).

W nowo utworzonym w roku 1992 Stowarzyszeniu Nauczycieli Języka Francuskiego *Prof. Europe* znalazło się wielu tych, którzy pozostali również w PTN.

Od czasu zjednoczenia Niemiec zmienił się także charakter współpracy z IDV. Za długoletnie owocne kontakty z PTN, za przyznawane stypendia podziękowano Panu Haraldowi Schubertowi nadając mu medal prof. Ludwika Zabrockiego, zaś o ściślejszą współpracę zwrócono się do Instytutu Goethego.

W ramach współpracy z FIPF i IDV PTN otrzymuje biuletyny informacyjne, publikacje naukowe i nowości z zakresu glottodydaktyki.

---

²³ Pełny tekst: Biuletyn, „Neofilolog” 1988, s. 14.

Ważny jest również udział przedstawicieli PTN, wybitnych specjalistów i nauczycieli praktyków w stażach i projektach organizowanych w ośrodkach nauczania języków i kultury, także pod auspicjami Rady Europy (np. w Graz, Instytutach Goethego, Herdera i innych). Wspomnijmy dwa przykłady. W roku 1996 w Dębie odbyły się warsztaty na temat: „The initial training of modern langues teachers” przygotowane i prowadzone pod kierunkiem prof. Hanny Komorowskiej, w których wzięli udział przedstawiciele 30 krajów. Prof. Weronika Wilczyńska współkierowała projektem: „Médiation culturelle et didactique des langues” realizowanym w Europejskim Centrum w Graz w latach 2000–2003²⁴.

Przedstawicielka PTN prof. Teresa Siek-Piskozub uczestniczyła w XVII Światowym Kongresie FIPLV na Węgrzech (1991) oraz w międzynarodowej Konferencji z okazji 400-lecia urodzin Jana Amosa Komeńskiego w Pradze (1992), a także w wielu innych kongresach międzynarodowych (zob. www.poltowneo.org oraz T. Tomasziewicz *op. cit.* s. 83).

W marcu 1992 r. w Pradze odbyło się zgromadzenie ogólne narodowych i międzynarodowych organizacji zrzeszonych w FIPLV, którego celem było nawiązanie współpracy i utworzenie Regionu Europy Centralnej i Wschodniej. Na Walnym Zjeździe w Hamburgu (listopad 1992) postanowiono zintensyfikować aktywność towarzystw w ramach współpracy regionalnej, a na koordynatora Regionu Europy Centralnej i Wschodniej powołano prof. T. Siek-Piskozub (T. Tomasziewicz 1992: 82–83).

We wrześniu 1993 odbyła się w Poznaniu I założycielska Konferencja Regionu Europy Centralnej i Wschodniej FIPLV, w której udział wzięli przedstawiciele Białorusi, Litwy, Łotwy, Ukrainy oraz prezydent Michel Candelier (Francja), wiceprezydent Claus Ohrt (Szwecja), sekretarz generalny Denis Cunningham (Australia), redaktor Reinhold Freudenstein (Niemcy) i skarbnik generalny Bengt Henningson (Szwecja).

Temat konferencji to: „Polityczne zmiany w Europie Centralnej i Wschodniej a nauczanie języków obcych”. W dyskusji panelowej, której moderatorem był Michel Candelier wzięli udział: R. Liepina (Łotwa), A. Rienanskij (Białoruś), V. Šernas (Wilno), N. Zajczenko (Kijów), E. Zawadzka-Bartnik, J. Fisiak, J. Henzel i J. Zaniewski (Polska). Uczestnicy panelu przedstawiali sytuację nauczania języków obcych w ich krajach, wybierając język swojej wypowiedzi, a podsumowania dokonano w językach – angielskim, francuskim, niemieckim i polskim. Zwrócono uwagę m.in. na potrzebę nauczania języków dotąd mniej popularnych. Ważne spotkanie plenarne dotyczyło opracowanego przez FIPLV, na zlecenie UNESCO,

---

²⁴ Materiały z warsztatów: Komorowska, H., Zielińska, J. (red.) 1996, *Language learning for European citizenship, Report on Workshop 15 B, Rapport de l'Atelier 15 B, Council of Europe*. Wyniki prac projektu badawczego: Zarate, G. (red.) 2003, *Médiation culturelle et didactique des langues, Editions du Conseil de l'Europe*.

raportu na temat *Światowej polityki językowej XXI wieku*. Z Polski danych do raportu dostarczył prof. W. Pfeiffer. W Raporcie zwrócono uwagę m.in. na: rolę nauczycieli języków obcych w systemie edukacji, nowe technologie w nauczaniu języków obcych, językowe prawa człowieka i równoprawne traktowanie języków. Profesor A. Niżegorodcew przedstawiła temat: „Konserwatyzm i innowacja w nauczaniu języków obcych”. (zob. T. Siek-Piskozub, 1994: 87 i n.).

Międzynarodowy charakter miało również sympozjum, które odbyło się 23–25 września 1994 r. w Białymstoku z udziałem gości z Bułgarii, Gruzji, Rosji i Szwecji. Referaty plenarne wygłosili: prof. H. Komorowska (*Języki obce w Polsce: stan obecny i perspektywy*), prof. W. G. Kostomarow (*Żywyje processy w sowremiennom ruskom jazykie*), prof. F. Gruzca (*Glottodydaktyczne implikacje współczesnej teorii języka*), prof. Cz. Karolak (*Przekazslownictwaakoncepcjapodręcznikado nauki języka obcego*), prof. E. Zawadzka-Bartnik (*Kilka uwag o komunikacji interkulturowej*), prof. J. Zaniewski, dr hab. A. Stelmaszyk (*Świat współczesny a nauczanie języków obcych*).

Ciąg dalszy działań mających na celu utworzenie i zaktywizowanie Regionu to założycielskie spotkanie w Pradze (25–26 września 1994 r.) z udziałem przedstawicieli organizacji członkowskich FIPLV z Czech, Węgier i Polski oraz delegatów z krajów, których stowarzyszenia nie należały jeszcze do Federacji, tzn. ze Słowacji i Słowenii. W spotkaniu wzięli również udział: wiceprzewodnicząca FIPLV – Tulla Penttila (Finlandia) oraz honorowy przewodniczący FIPLV Josef Hendrich (Czechy). Omawiano projekty związane z rolą organizacji nauczycieli języków obcych dla rozwoju zawodowego, np. LINGUAPAX V i VI (warsztaty sponsorowane przez UNESCO), problem polityki językowej na XXI wiek oraz tolerancji i świadomości językowej (T. Siek-Piskozub, 1994: 73–75).

Robocze zebranie przedstawicieli Regionu Europy Centralnej (CER), na którym dyskutowano perspektywy współpracy nauczycieli języków obcych z tego regionu odbyło się 21 września 1995 r. w Zielonej Górze z udziałem Ivy Pychovej (KMF, Czechy), Clausa Orht (IDV, Szwecja), Janusza HENZLA (MAPRIAL), Teresy Siek-Piskozub (PTN i koordynator z ramienia FIPLV) oraz Reinholda Freudensteina (FMF, Niemcy). Wymienieni goście wzięli również udział w międzynarodowej konferencji poświęconej problemom kształcenia i doksztalcenia nauczycieli języków obcych. Wśród uczestników byli także referenci z Czech, Niemiec, Francji i Szwecji (T. Siek-Piskozub, 1996: 80 i n.).

Podczas sesji plenarnych wysłuchano następujących referatów: prof. F. Gruzcy (*Immanentna struktura właściwości definiujących nauczycieli języków obcych*), prof. E. Zawadzkiej-Bartnik (*Działania innowacyjne a kształcenie nauczycieli języków obcych*), prof. H. Komorowskiej (*Kryteria konstrukcji i ewaluacji programów nauczania języków obcych*), prof. M. Szczodrowskiego (*Lingwodydaktyka a rola*

nauczyciela w procesie nauki języka obcego), prof. W. Krzemińskiej (*Informacja w zawodzie nauczyciela języków obcych*), prof. W. Wilczyńskiej (*Nauczanie w systemie półautonomicznym na poziomie zaawansowanym – wstępny bilans i perspektywy*), dr E. Banasik (*Kształcenia nauczycieli języków obcych dla potrzeb publicznej szkoły podstawowej*), L. Sobolew (*Jakich testów potrzebują nauczyciele?*), prof. J. Arabskiego (*Przyswajanie słownictwa obcojęzycznego*), prof. E. Pychovej (*Initial Teacher Training at the Crossroads*), prof. E. Trousilovej (*Le recyclage des professeurs à la Faculté de Pédagogie à Prague*), H. J. Zielińskiej (*Pédagogie des échanges*), R. Freudenstein (*Fremdsprachenunterricht für das 22. Jahrhundert*), C. Ohrt (*Pre- service Foreign Language Teacher Training and some glimpses of In- service Training*) i Z. Adaszyńskiego (*Próba stworzenia systemowego modelu w myśleniu i tworzeniu programów kształcenia nauczycieli*). Interesujące były dyskusje panelowe na temat kształcenia nauczycieli, doskonalenia i doksztalcania nauczycieli oraz lektoratów w uczelniach wyższych prowadzone z udziałem gości z Czech, Francji, Niemiec i Szwecji (zob. T. Siek-Piskozub 1996: 80–82).

III Konferencja Regionu Europy Środkowej FIPLV na temat *Integracja Europejska – Komunikacja interkulturowa – nauczanie języków obcych* miała miejsce we wrześniu 2001 r. w Poznaniu w ramach Europejskiego Roku Języków. W czasie Konferencji odbył się również II Walny Zjazd Regionu²⁵. Przewodniczącą CER została Maria Fenclova (KMF, Czechy), a sekretarzem Aleksandra Jankowska (PTN, Polska).

O międzynarodowej aktywności PTN świadczą również specjalistyczne kolokwia i sympozja organizowane przez Zarząd Główny, zarządy okręgów i sekcje językowe przy współpracy instytutów uniwersyteckich. Wspomnijmy np. międzynarodowe sympozjum na temat „Metafora w językach romańskich” (Poznań, maj 1991), 26. kolokwium lingwistyczne: „Język, Komunikacja – informatyka” (Poznań, wrzesień 1991), międzynarodowe kolokwium „Le français et la culture francophone” (Zielona Góra, maj 1994), międzynarodowe sympozjum „Problem der allgemeinwissenschaftlichen und speziellen Fachsprachen auf verschiedenen Unterrichtsstufen und In verschiedenen Schultypen im Bereich Deutsch als Fremdsprache” (Poznań, wrzesień 1981), 2. wspólna konferencja PTN-IDV z udziałem dydaktyków z wielokrajów nt. „Fachsprachliche Deutschlehreraus- und fortbildung,” (Gdańsk, wrzesień 1988).

Przewodniczący Zarządu Głównego PTN uczestniczą we wszystkich ważnych konferencjach, spotkaniach organizowanych przez FIPLV²⁶. Prof. Weronika Wilczyńska reprezentowała Polskie Towarzystwo Neofilologiczne podczas wielu

²⁵ Dokładniejsze omówienie konferencji w: Siek-Piskozub, T. 2002, s.94 i n.; zob. także: pkt. 1.2.

²⁶ Na stronie www.fiplv.org znajduje się biuletyn informacyjny fiplv z kalendarzem kongresów organizacji członkowskich, redagowany przez prof. T. Siek-Piskozub.

kongresów i konferencji międzynarodowych (Québec 1998, Graz 1998, Genève 1999, Paryż 2001, Johannesburg 2003, Riga 2007).

W czerwcu 2006 r. z okazji 75 rocznicy powstania Federacji odbył się w Göteborgu 22. Światowy Kongres „Diversity in Language Learning and Teaching”, w którym wzięło udział 7 przedstawicieli PTN, w tym obecna przewodnicząca Zarządu Głównego prof. Halina Widła. Ważną decyzją Kongresu było powstanie *FILPV – Europe*, organizacji, która daje szansę bardziej ścisłej, a więc i owocnej współpracy europejskich regionów: Zachodniego, Północno-Bałtyckiego oraz Środkowoeuropejskiego, w skład którego wchodzi PTN (zob. Widła, 2007: 93–94).

2.3. NEOFILOLOG – CELE, PROFIL, ZASIĘG

I Zjazd Nauczycieli Języków Nowożytnych (2–4 lutego 1929) podjął uchwałę o wydawaniu specjalnego czasopisma poświęconego zagadnieniom dydaktyki języków obcych nowożytnych, któremu nadano tytuł „Neofilolog”²⁷.

Pierwszym redaktorem „Neofilologa” został dr Jan Piątek, autor i wydawca podręczników, lektur, znakomity znawca metod nauczania języków nowożytnych. Od roku 1933 funkcję tę objął prof. dr Andrzej Tretiak, kierownik Katedry Filologii Angielskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Stałymi członkami Komitetu Redakcyjnego od roku 1932 byli prof. Feliks Jungman (redaktor pisma w ostatnim roku jego istnienia) i sekretarz Redakcji red. Jadwiga Kołudzka. W zeszytach „Neofilologa” znajdujemy następujące działy: I – Artykuły i rozprawy, II – Z praktyki dla praktyki, III – Sprawozdania z książek, IV – Sprawozdania z czasopism, V – Bibliografia, VI – Sprawy bieżące, VII – Sprawy Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Wydawano cztery zeszyty rocznie. W roku 1939 ukazały się ostatnie dwa zeszyty przed II wojną światową.

W *Słowie wstępnym* do pierwszego Zeszytu czasopisma prof. Z. Łempicki określa zadania „Neofilologa” w następujący sposób: „informowanie przez pracujących w danej dziedzinie bądź to czysto naukowej, bądź zwłaszcza dydaktycznej specjalistów, poruszanie istotnych i podstawowych zjawisk w nauce języków nowożytnych i w ich nauczaniu ze szczególnym uwzględnieniem praktyki szkolnej”. Profesor dodaje, że „»Neofilolog« winien być organem żywej wymiany myśli neofilologicznej w Polsce, przy równoczesnym pilnym obserwowaniu i rejestrowaniu tego, co dzieje się za granicą”²⁸.

W dziale *Artykuły i rozprawy* drukowano prace o mniej lub bardziej naukowym charakterze, natomiast dział *Z praktyki dla praktyki* poświęcony był wy-

²⁷ Zob. aneks, zał. 6 (strona tytułowa Neofilologa z 1930 r.).

²⁸ Zob. „Neofilolog” 1930, z. 1, Słowo wstępne, s. 1–2. Cytat w oryginale (ZM/HMB).

mianie doświadczeń. Często pojawiały się artykuły natury polemicznej a także teksty krytyczne wobec zarządzeń władz szkolnych. Wiele miejsca poświęcano dyskusjom o programach i ich realizacji oraz o środkach i pomocy w dokształcaniu nauczycieli. Tematyka poszczególnych roczników dotyczyła także przygotowań do kongresów międzynarodowych, w których aktywnie uczestniczyli reprezentanci PTN.

Swoistym pokłosiem artykułów „Neofilologa”, pod wieloma względami syntezą wyrażanych na łamach tego czasopisma poglądów, była wydana w roku 1936 jako odbitka Encyklopedii Wychowania *Dydaktyka Języków Nowożytnych* prof. Z. Czernego, odznaczająca się zwięzłością i klarownością wykładu, która „podbudowywała, ulepszała i uzupełniała ministerialny program z roku 1934”²⁹. Stwierdzić należy, iż „Neofilolog” spełniał zadanie i rolę zgodnie z założeniami i programem działalności Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego.

Reaktywowanie PTN w roku 1969 nie oznaczało automatycznie przywrócenia wydawania „Neofilologa”, choć od początku czyniono o to starania. Pierwsza publikacja Towarzystwa *NEOFILOLOGIA. Historia – Językoznawstwo – Dydaktyka – Literatura* wydana w roku 1976 zawiera wybrane materiały z programu naukowego I Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, który odbył się w dniach 4–6 lutego 1973³⁰. Materiały z Sympozjum Naukowego II Walnego Zjazdu PTN (1976) ukazały się w roku 1979 w publikacji pt. *NEOFILOLOGIA. Z zagadnień efektywności w nauczaniu języków obcych*³¹. Materiały z sympozjów i konferencji były publikowane również w okręgach (zob. sprawozdania z działalności okręgów). Poza tym Zarząd Główny wydawał Biuletyn Informacyjny korzystając ze wsparcia finansowego TWP.

W roku 1979 Prezes Zarządu Głównego PTN prof. Waldemar Pfeiffer podjął ponownie usilne starania o uzyskanie zgody na wydawanie czasopisma „Neofilolog”. Oficjalną zgodę Ministerstwo wyraziło dopiero w roku 1987.

Ambicją Zarządu Głównego było i jest wydawanie dwóch numerów rocznie. W *Słowie wstępnym* T. Tomaszkiewicz i T. Siek-Piskozub (1990: 5) piszą: „chcemy, aby [Neofilolog] był periodykiem trafiającym do wszystkich nauczycieli języków obcych w Polsce, będąc dla nich źródłem informacji, forum wymiany

---

²⁹ Prejbisz, A. (red.) 1962. Z problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi Pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów 1929 – z Neofilologa (1930–1939). Warszawa PZWS, s. 23.

³⁰ Papiór, J. (red.) 1976. *NEOFILOLOGIA. Historia – Językoznawstwo – Dydaktyka – Literatura*. Poznań. PTN.

³¹ Pfeiffer, W. i in. (red.) 1979. *NEOFILOLOGIA. Z zagadnień efektywności w nauczaniu języków obcych*. Wybrane materiały II Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. PTN. Poznań.

doświadczeń, kontaktem między okręgami Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, organem skupiającym neofilologów wokół wspólnego celu”³².

Od roku 1990 funkcję sekretarza redakcji a następnie redaktora naczelnego „Neofilologa” pełniła prof. T. Siek-Piskozub, od roku 2005 prof. K. Karpińska-Szaj. Od numeru 16. funkcję sekretarza redakcji pełnił G. Grygiel, którego od numeru 22. zastąpił S. Chudak. Od numeru 18. (1999 r.) stały jest skład rady redakcyjnej, której członkami są: prof. W. Wilczyńska, prof. E. Zawadzka-Bartnik, prof. W. Sobkowiak, dr A. Jankowska, od numeru 27. (2005 r.) członkiem rady jest również prof. A. Cieślicka.

W „Neofilologu” publikowane są głównie referaty przedstawiane podczas ogólnopolskich sympozjów i konferencji. Są to więc numery odzwierciedlające tematykę tych spotkań.

Prace redakcyjne oraz recenzowanie artykułów wykonywane są społecznie przez specjalistów zajmujących się określoną tematyką, często przy znaczącej współpracy członków PTN z okręgów organizujących konferencje. Prof. Karpińska-Szaj pełniąca funkcję redaktora naczelnego zwróciła się do Departamentu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z wnioskiem o dokonanie oceny parametrycznej „Neofilologa”. Ocena przeprowadzona na podstawie: częstotliwości i zasięgu czasopisma, języka publikowanych artykułów, strony internetowej z dostępem do spisu treści i streszczeń, recenzowania publikowanych materiałów pozwoliła uzyskać wpis z czterema punktami do wykazu czasopism naukowych MNiSW w kategorii nauk humanistycznych, decyzją Minister Barbary Kudryckiej z dnia 29 lutego 2009 r. Jest to sukces, który zobowiązuje do stałej troski o spełnianie wymaganych kryteriów.

Ważne treści o charakterze informacyjnym są zamieszczane na stronie internetowej PTN www.poltowneo.org, którą od 2001 r. prowadzi prof. Halina Widła wykazując wiele troski o jej zawartość i aktualizację.

Obecnie na stronie internetowej Towarzystwa są umieszczone spisy treści oraz wybrane artykuły „Neofilologa” z numerów 26 i 27, a od numeru 28 publikowane są abstrakty artykułów w języku angielskim, co jest niezmiernie ważne dla popularyzacji zarówno czasopisma, jak też naszego Towarzystwa.

Członkowie PTN otrzymują czasopismo „Neofilolog” bezpłatnie.

2.4. DZIAŁALNOŚĆ KOŁ I OKRĘGÓW

Wszystkie działania w Kołach i Okręgach służyły i służą realizacji celów Towarzystwa określonych w statucie. To właśnie praca w okręgach świadczy

---

³² Tomaszewicz, T. Siek-Piskozub, T. 1990. „Słowo wstępne”. *Neofilolog* nr 2. Poznań. PTN.

o rozmiarze podejmowanych inicjatyw i o osiągnięciach Zarządu Głównego i działaczy społeczników w całej Polsce. Dlatego warto odnotować tę działalność i aktywność członków PTN. Nawet, jeśli działalność w okręgach wygasła lub z różnych przyczyn ustawała, nie umniejsza to zaangażowania i poświęcenia się osób, dzięki którym Towarzystwo istniało na ich terenie.

I. (1929–1939)

Działalność i Kół i Okręgów datuje się od momentu powołania Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego na I Zjeździe Nauczycieli Języków Nowożytnych w 1929 roku³³. Pierwszym zarejestrowanym kołem w historii PTN było Koło w Nowym Sączu (21 grudnia 1929 r.)³⁴. W roku 1930 powstawały Koła (K) i Okręgi (O) w kolejnych ośrodkach: Poznań (O) i Lwów (O) (14 lutego 1930 r.), Warszawa (O) (24 lutego 1930 r.), Lida³⁵ (K) (1 marca 1930 r.), Kraków (O) (7 marca 1930 r.), Łódź (K) (10 marca 1930 r.), Wilno (O) (12 marca 1930 r.). Do końca roku 1930 powstały Koła PTN – w Nowogródku, na Górnym Śląsku i w Kaliszu. Koła PTN w Lublinie, Tarnowie i Tarnopolu dołączyły w roku 1931³⁶. Do Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego zapisywali się nauczyciele szkół wszystkich szczebli i typów, o czym świadczy zapis w „Sprawach Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego” (stałej rubryce w „Neofilologu”): „W szeregi członków Towarzystwa zapisują się nauczyciele szkół powszechnych, zawodowych, średnich i akademickich, a ożywiona korespondencja z poszczególnymi, nowowstępującymi członkami z najdalszych krańców Rzeczypospolitej świadczy wymownie o żywym zainteresowaniu tą nową placówką”. („Neofilolog”, 1930: 54). Oprócz w/w Kół i Okręgów w latach 1930–1939 istniały jeszcze Koła w Mławie, Nowogródku, Zamościu, w Białej Podlaskiej i w Łucku³⁷. Działalność Kół i Okręgów w latach 30-tych XX wieku, związana z polityką zadaniową Zarządu Głównego realizującą cele Towarzystwa i postulaty Zjazdów PTN, była bardzo żywa i urozmaicona.

³³ Zob. Okres przedwojenny (lata 1929–1939), punkt 1.1.

³⁴ W: „Neofilolog”, zeszyt 1, 1930, s. 54.

³⁵ Lida (biał. Ліда, lit. Lyda) – miasto na terenach dzisiejszej Białorusi, niegdyś w granicach I i II Rzeczypospolitej. Miasto powiatowe. W BSSR i Białorusi centrum rejonu ludzkiego. W: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Lida>. 10.06.2009r.

³⁶ Więcej informacji na temat tworzących się Okręgów i Kół oraz składów zarządów zob. „Neofilolog” 1930: s. 123 i n.

³⁷ Łuck (Łuck, ukr. Луцьк, łac. Luceoria, jid. קאַצק) – miasto w zachodniej Ukrainie, stolica obwo-
du wołyńskiego, nad rzeką Styr (dopływ Prypoci). 202,5 tys. mieszkańców (2004). W: <http://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81uck>. 10.06.2009 r.

W kołach i okręgach działały sekcje językowe, najczęściej germanistyczna i romanistyczna³⁸.

Bardzo prężnym ośrodkiem w przedwojennej Polsce było Koło i Okręg Warszawski, w Warszawie też znajdowała się siedziba Zarządu Głównego³⁹. Od roku 1934 w stolicy odbywały się Zjazdy Okręgu Warszawskiego. Na pierwszym Zjeździe (11 lutego 1934 r.) Prezes Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, prof. Z. Łempicki, nie tylko podsumował działalność i efektywność pracy Towarzystwa, ale też dobitnie podkreślił znaczenie powstania PTN w roku 1929 i jego rolę w integracji środowiska neofilologów (zob. „Neofilolog” 1934: 60–61). Na znaczenie i wagę tych Zjazdów Prezes PTN zwracał uwagę za każdym razem, bowiem według niego to właśnie Zjazdy „pozwalają co rok stwierdzić, że istnieje więź między członkami, że pracujemy wspólnie w jednym kierunku nad podniesieniem i udoskonaleniem neofilologii, oraz że PTN jest tym ogniwem, które nas w jedność łączy” („Neofilolog” 1935: 79). Jednocześnie na zjazdach tych zwracano baczną uwagę na problemy i przeciwności, które utrudniały realizację celów Towarzystwa, bądź je spowalniały. Często wpływał problem ognisk metodycznych⁴⁰, które zostały powołane do życia i były opłacane przez Ministerstwo W.R.i O.P. już w trakcie istnienia i działania PTN. Ogniska zajmowały się doskonaleniem zawodowym nauczycieli, organizowaniem konferencji z odczytami i referatami z zakresu metodyki nauczania języków obcych i dydaktyki ogólnej. Być może spowodowało to zmniejszanie się liczby członków PTN, a także brak dotacji ministerstwa w latach 1932 i 1933 (zob. „Neofilolog” 1934: 61). Na zmniejszanie się liczby członków w tym samym czasie oraz podobne problemy w działalności okręgów wskazywano również w sprawozdaniu Zarządu Okręgu Lwowsko-Wołyńskiego. W związku z tym, że sprawy metodyczne i dydaktyczne były poruszane zarówno na spotkaniach neofilologicznych, jak też były przedmiotem spotkań nauczycieli w ogniskach, w okręgu tym podkreślono: „Ze względu na powstanie ognisk metodycznych wskazane byłoby na przyszłość przesunięcie treści referatów bardziej w kierunku naukowym” („Neofilolog” 1934: 262).

Do spraw działań w ogniskach metodycznych powracano na kolejnych zjazdach Okręgu Warszawskiego, np. w 1937 r. Profesor Z. Łempicki referując sprawozdanie ZG zwrócił uwagę na ówczesne kłopoty związane z organizacją kursów dla nauczycieli języków obcych nauczających w szkołach i liceach han-

---

³⁸ Część sprawozdań Kół i Okręgów znajduje się w „Neofilologu” (z. 1930–1939). W tekście wymieniane są jedynie punktowo niektóre zagadnienia czy formy działalności (ZM/HMB).

³⁹ Członkowie Koła i Okręgu Warszawskiego wchodziłi również w skład Zarządu Głównego (Zob. „Neofilolog” 1931, s. 228).

⁴⁰ Ze sprawozdaniami z działalności ognisk metodycznych można się zapoznać w poszczególnych zeszytach „Neofilologa” z lat 1930–1939 (ZM/HMB).

dłowych nadmienając, że „działalność PTN z konieczności jest ograniczona, gdyż gros pracy metodycznej wzięło na siebie Ministerstwo W.R. i O.P., skupiając nauczycieli języków nowożytnych w Ogniskach i grupach metodycznych, część jednak nauczycieli, nieobjętych ogniskami ani grupami, powinni mieć jeszcze jedną grupę dla siebie” („Neofilolog” 1937: 139).

Na Zjazdach Okręgu Warszawskiego oprócz referatów, sprawozdań, dyskusji nad sprawami Towarzystwa odbywały się lekcje pokazowe w gimnazjach warszawskich, które sprzyjały wymianie doświadczeń nauczycieli języków obcych.

Dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem w Polsce przedwojennej były również Koło i Okręg Krakowski PTN, w których działały sekcje lingwistyczno-literacka oraz sekcja dydaktyczna. W Kole Krakowskim utworzono również trzy sekcje językowe: anglistyczną, germanistyczną i romanistyczną, które, jak czytamy, miały się zbierać „dla specjalnych referatów i dyskusyj, podczas gdy zebrania ogólne mają służyć omawianiu ogólnych zagadnień” („Neofilolog” 1930: 286). W Krakowie i w okręgu nawiązano w roku 1931 współpracę z Tarnowem, Częstochową, Sosnowcem i Śląskiem. Okręg Krakowski przygotował II Zjazd Neofilologów Polskich, który odbył się w Krakowie w dniach 9–11 kwietnia 1933 r.

Ważne miejsce wśród działających Kół i Okręgów PTN zajmowało również Koło we Lwowie oraz Okręg Lwowski-Wołyński. Lwowskie Koło PTN przygotowywało opinie oraz memoriały, które przedkładano Zarządowi Głównemu oraz ministerstwu, np. opinię dotyczącą ministerialnego projektu programu neofilologicznego (zob. „Neofilolog” 1930: 204)⁴¹. Zarząd Okręgu Lwowski-Wołyńskiego opracował opinie i memoriały oraz przedstawił je Ministerstwu W.R. i O.P. w następujących sprawach: stosowania metody bezpośredniej, wprowadzenia nauczania języków obcych w szkołach powszechnych, a także „racjonalnego rozdziału godzin języków nowożytnych w szkołach średnich, względnie ich zwiększenia. W tej tak ważnej sprawie przewodniczący okręgu lwowski-wołyńskiego prof. dr Z. Czerny w raz z prezesem Zarządu Głównego PTN, prof. Z. Łempickim interweniowali u p. Ministra Jędrzejewicza. Interwencja odniosła pełny sukces”⁴². („Neofilolog” 1934: 261) Dodajmy jednak, że w innych sprawach rezultaty negocjacji nie spełniały oczekiwań Towarzystwa i nauczycieli. W Okręgu Lwowski-Wołyńskiego zorganizowano koła prowincjonalne w Krzemieńcu, Tarnopolu, Jarosławiu, Stanisławowie, w Kowlu. Aktywność ZO w tym zakresie była wyjątkowa, wysłano do neofilologów aż 90 kurend. Niestety akcja ta nie przyniosła zadowalających wyników. Zarząd Okręgu podaje przyczyny tego niepowodzenia, które warto tutaj przyto-

⁴¹ Opinia przytoczona w całości w: „Neofilolog” 1930, Sprawy PTN, s. 204–206.

⁴² Zob. Sprawozdanie z Walnego Zebrania Okręgu Lwowski-Wołyńskiego odbytego dnia 16 grudnia 1934 r. W: „Neofilolog” 1934: 261–263.

czyć: „1) fatalne warunki ekonomiczne nauczycieli szkół oraz pochodząca stąd ogólna depresja, 2) przeciążenie pracą, 3) rozbiście i roznamietnienie polityczne, utrudniające bezinteresowną pracę naukową” („Neofilolog” 1931: 230).

Ze sprawozdań Kół i Okręgów PTN zamieszczonych w „Neofilologu” (z. 1930–1939) wynika, iż na posiedzeniach zarządów wszystkich okręgów żywo dyskutowano problematykę związaną z nauczaniem języków nowożytnych, polityką oświatową Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz ze sprawami środowiska nauczycielskiego. Rezultaty tych dyskusji przekazywano w postaci uchwał bądź wniosków Zarządowi Głównemu PTN i Ministerstwu W.R. i O.P. Tematami wykładów i odczytów na spotkaniach regionalnych były głównie sprawy metodyczne i pedagogiczne, a ciekawsze referaty i wystąpienia były drukowane w zeszytach „Neofilologa”. Do tematów najczęściej poruszanych w Kołach i Okręgach (wymienianych tutaj jedynie przykładowo) należały: zagadnienia dotyczące egzaminów maturalnych, a przede wszystkim pisemnego egzaminu maturalnego, wyboru języków obcych w szkołach, kryteriów doboru lektury szkolnej, nauczania fonetyki, gramatyki języków obcych czy okresu bezpodręcznikowego w nauczaniu. Problematyka spotkań, odczytów nie ograniczała się tylko do zagadnień z metodyki nauczania języków obcych, ale też poruszała kwestie tłumaczeń tekstów literackich, wybrane aspekty językoznawcze, literaturoznawcze, tyczyła roli nauczyciela czy kulturoznawstwa. Znaczenie elementów kulturoznawczych w nauczaniu języka obcego podkreślał prof. Z. Łempicki: „Neofilolog bowiem, wprowadzając ucznia w kulturę obcych narodów, daje możliwość uczestniczenia w tworzeniu się nowych światopoglądów tak odmiennych obecnie w różnych państwach” („Neofilolog” 1937: 139).

Do Kół i Okręgów w całej Polsce byli zapraszani z referatami członkowie Zarządu Głównego, znamienici polscy dydaktycy języków obcych, wśród najczęściej cytowanych są prof. prof. J. Jakóbiec, Z. Łempicki, Z. Czerny, R. Dybowski, M. Friedländer, A. Kleczkowski, Doubek, S. Glixelli, K. Morawski, Preisner, dr J. Piprek, dr J. Piątek, dr Ippoldt, instruktor Ministerstwa W. Dewitzowa i in.⁴³ Referaty wygłaszali również zapraszani goście zagraniczni np. z Instytutu Francuskiego w Warszawie (prof. St. Matron) oraz specjalnie zapraszani goście z zagranicy, wśród nich dr F. Thierfelder (generalny sekretarz *Deutsche Akademie* w Monachium), który wygłaszał referaty z zakresu literatury niemieckiej w Warszawie, Łodzi, Białymstoku, Wilnie, Lublinie, we Lwowie i w Krakowie (zob. „Neofilolog” 1936: 246), prof. Roedemeyer (lektor uniwersytetu z Frankfurtu nad Menem) wygłaszał odczyty z zakresu fonetyki i metodyki nauczania języka niemieckiego

---

⁴³ Dokładne dane osobowe znajdują się w sprawozdaniach z działalności Kół i Okręgów w rubryce „Sprawy Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego” w poszczególnych zeszytach „Neofilologa” (z. 1930–1939) (ZM/HMB).

oraz prezentował recytacje poezji niemieckiej w Warszawie, Łodzi, Białymstoku, Lublinie, Łucku, Krakowie i we Lwowie (zob. „Neofilolog” 1937: 139-140), dr Drach⁴⁴ (lektor wymowy Uniwersytetu Berlińskiego oraz kierownik Instytutu „Arbeitsgemeinschaft zur Verwendung der Schallplatte im Unterricht”) – wykłady z fonetyki języka niemieckiego, a także recytacje dla nauczycieli germanistów (zob. „Neofilolog” 1934: 127).

Referaty i dyskusje przeprowadzane w okręgach znajdowały często oddźwięk w praktyce. Jako przykład podajemy następującą notę sprawozdawczą Zarządu Koła Lidzkiego: „Korzystając z uprzejmości p. dra Friedländera z Krakowa, Koło lidzkie zapoznało się z treścią odczytu p. dra Jakóbca, który wygłosił na zebraniu Koła Krak. W sprawie sposobu pytania z języków nowożytnych przy ustnych egzaminach maturalnych. ... Wskazówki te przyczyniły się w dużej mierze do ujednolinitości sposobu egzaminowania z języków nowożytnych przy tegorocznych egzaminach dojrzałości w szkołach średnich Lidy” („Neofilolog” 1931: 229).

W kołach i okręgach PTN organizowano różnego rodzaju imprezy okolicznościowe, jubileusze, np. z okazji setnej rocznicy śmierci J. Goethego w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Lidzie i Zamościu odbyły się uroczyste spotkania, akademie, odczyty, itp.

Podstawowe działania w Kołach i Okręgach były podobne, np. oprócz referatów, konferencji i spotkań w sekcjach językowych sprawdzoną formą pracy były lekcje pokazowe we wszystkich bez wyjątku ośrodkach PTN w Polsce. Ale każde Koło podejmowało także własne inicjatywy (również naukowe) i różne formy aktywności. Warto wymienić niektóre z nich. Koło Warszawskie np. urządziło (staraniem Koła PTN i Ogniska metodycznego) cykl odczytów z zakresu współczesnej kultury francuskiej. Wykłady prowadzone były przez profesorów Instytutu Francuskiego w Warszawie (zob. „Neofilolog” 1934: 61; 1935: 142). Koło Warszawskie PTN zorganizowało dla członków i sympatyków PTN poradnie dotyczące spraw Towarzystwa (zob. „Neofilolog” 1934: 202). W Krakowie natomiast urządzano nie tylko metodyczne wieczory dyskusyjne, ale także wieczory literackie, tyjące literatury niemieckiej, francuskiej i polskiej np. „Wyspiański w stosunku do literatur obcych” (zob. „Neofilolog” 1932: 230). Ciekawą inicjatywę podjęło Koło Lidzkie, które w dwóch miejscowych gimnazjach zorganizowało tzw. „Kółka neofilologiczne”. Dzieliły się one na 2 sekcje: romanistyczną i germanistyczną i integrowały młodzież szkolną (zob. „Neofilolog” 1932: 48). Kółka te organizowały przedstawienia szkolne. W sprawozdaniu Koła Lidzkiego czytamy: „Staraniem Kółka Neofilologicznego

---

⁴⁴ Dr Drach został zaproszony przez Zarząd Koła Warszawskiego dzięki inicjatywie p. instruktorki Dewitzowej z M.W.R.i O.P. (zob. „Neofilolog” 1934: 127).

Gimn. Państw. zorganizowano w d. 17 kwietnia przedstawienie samorodnego teatru neofilologicznego, na którego program złożyły się inscenizacje bajek (*Schneewittchen* w przeróbce scenicznej Storna), niektórych ustępów lektury szkolnej (*Noahs Arche*, *Beim Arzt*, *Im Kreise*), oraz deklamacje chóralne (*Alpenjäger* Schillera) i śpiewy” („Neofilolog” 1932: 101). Koło Lidzkie stosowało w gimnazjach również swojego rodzaju PR dla studiów neofilologicznych, jak to nazwalibyśmy dzisiaj, w sprawozdaniu czytamy bowiem: „Odczyty w jęz. obcych wygłaszane na zebraniach Kółka Neofilologicznego uzupełniają starania Koła nad podniesieniem metody nauczania i wzbudzają zainteresowanie dla neofilologii”. („Neofilolog” 1932: 101). Koło Lidzkie udostępniało swoim członkom czasopisma francuskie i niemieckie, które abonowało na własny koszt, a także umożliwiało korzystanie z biblioteki (ok. 400 książek franc. i niem.), którą założyło w Gimnazjum Państwowym w Lidzie (zob. „Neofilolog” 1931: 163). Także w Łodzi sekcja romanistyczna posiadała małą biblioteczkę, obejmującą „na razie 56 tomów książek francuskich, w tem 20 książek dla młodzieży” („Neofilolog” 1930: 204). Koło w Lublinie uruchomiło „lotną biblioteczkę” lub inaczej zwaną „ruchomą czytelnią z oddziałem romanistycznym i germanistycznym” („Neofilolog” 1932: 48; 165). Koło Lubelskie organizowało przedstawienia międzyszkolne w języku francuskim i niemieckim, a także seanse filmowe (zob. „Neofilolog” 1934: 67). Bardzo ciekawe przykłady łączenia teorii z praktyką odnotowujemy w działalności Śląskiego Koła PTN, np. w marcu 1932 r. (przy poparciu Instytutu Pedagogicznego i Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach) odbyła się konferencja neofilologiczna w gimnazjum państwowym w Lublińcu (G. Śląsk). Konferencji tej przewodniczył dr Jakóbiec z Krakowa, on także wygłosił referat dotyczący analizy estetyczno-literackiej w nauce języków nowożytnych. Ideą tej konferencji było zastosowanie głoszonych tez naukowych w praktyce szkolnej. Tak więc po referacie, w którym przedstawione zostało zagadnienie metodyczne odbyła się od razu lekcja pokazowa z wykorzystaniem danej (nowatorskiej) techniki, po czym miała miejsce dyskusja merytoryczna. Tematy wówczas prezentowane to „Nowe drogi w nauczaniu języków obcych, system referatowy oraz praca pod kierunkiem” (dwugodzinna lekcja pokazowa języka niemieckiego w kl. VIII metodą referatowo-dyskusyjną) i „Znaczenie gramofonu w nauce języków obcych” (lekcja pokazowa języka francuskiego w kl. V) („Neofilolog” 1932: 101). Biała Podlaska z kolei wykazała się jeszcze inną inicjatywą doskonalenia warsztatu metodycznego nauczyciela. W sprawozdaniu czytamy: „celem pogłębienia naszej pracy wychowawczej, i dydaktycznej i naukowej, każdy z członków obrał sobie stały odcinek pracy i na nim śledzić będzie wszelkie nowe poczynania bądź to u nas bądź też zagranicą. Za podstawę służyć mu będą pisma prenumerowane

przez Koło, pozatem wszelkie dostępne mu czasopisma polskie jak Przegląd Pedagogiczny, Muzeum, Polonista i inne, co pozwoli nam wnikać w metodę pracy innych przedmiotów i realizować postulat korelacji” („Neofilolog” 1934: 68 [pisownia w oryginale]).

I wreszcie warto wspomnieć, iż w Kołach i Okręgach w okresie przedwojennym oprócz spotkań naukowych i innych związanych z realizacją celów i zadań PTN odbywały się również spotkania czysto towarzyskie, nazywane przez uczestników sympatycznie „herbatkami towarzyskimi”. Takie „herbatki” odnotowane są np. w sprawozdaniach Okręgu Warszawskiego i Krakowskiego (zob. „Neofilolog” 1932: 45, 1934: 128).

II. (1969–2009)

Po wznowieniu działalności Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego w 1969 r. rozpoczęły działalność Koła i Okręgi. Działalność Okręgów odpowiada celom określonym w Statucie Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego⁴⁵. W Kołach i Okręgach odbywają się spotkania z nauczycielami, zebrania Zarządu Głównego, konferencje i sympozja krajowe oraz międzynarodowe. Należy tutaj podkreślić, iż ogólnopolskie konferencje PTN były i są uwieńczeniem nie tylko działalności Zarządu Głównego, ale również zarządów okręgów. Przedstawiciele okręgów uczestniczyli zawsze i nadal uczestniczą w konferencjach i sympozjach krajowych, kongresach zagranicznych, organizowanych przez międzynarodowe stowarzyszenia (IDV, FIPE, FIPLV)⁴⁶, w latach 1969–1989 brali udział w kursach językowych i wyjeżdżali na stypendia naukowe do NRD i RFN. Rekomendacje PTN otrzymywali również nauczyciele ubiegający się o staże i stypendia w innych krajach.

W pierwszym dziesięcioleciu po reaktywacji PTN działało 17 okręgów: białostocki, bydgoski, gdański, katowicki, kielecki, krakowski, lubelski, łódzki, olsztyński, poznański, rzeszowski, słupski, szczeciński, toruński, warszawski, wrocławski, zielonogórski⁴⁷. W pierwszych latach powojennej działalności szczególnie aktywne były Okręgi: Białostocki, Lubelski i Poznański (zob. W. Wilczyńska 2004: 260).

Działalność okręgów w latach od 1969 do początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku była finansowana po przedłożeniu w ZG planu pracy na dany

⁴⁵ Zob. Statut PTN, pkt. II, § 6. W: www.poltowneo.org

⁴⁶ Np. w Międzynarodowym Kongresie Nauczycieli Języka Niemieckiego (IDV) w 1983 r. w Bernie brali udział przedstawiciele okręgów: Poznań, Warszawa, Szczecin, Lublin, Wrocław, Gdańsk, Białystok (ZM/HMB).

⁴⁷ Zob. T. Woźnicki (1973) „Pierwszy Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego”. W: *Języki Obce w Szkole* nr 3, PZWS, s. 188.

rok (Komunikat nr 1/80 z dnia 11 marca 1980 r.). Przed każdym Walnym Zjazdem PTN w okręgach odbywały się zebrania sprawozdawczo-wyborcze, po czym przesyłano sprawozdania z działalności za poszczególne kadencje. Zarządy Okręgów były obowiązane również przysyłać sprawozdania i rozliczenia finansowe za każdy rok bieżący⁴⁸.

Najwięcej informacji dotyczących pracy okręgów w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku znajdujemy w sprawozdaniach zamieszczanych w czasopiśmie „Języki Obce w Szkole” oraz w dokumentacji Zarządu Głównego z tamtych lat. Ze sprawozdań ZG dowiadujemy się np., że na początku lat osiemdziesiątych aktywność okręgów zmniejszyła się, o czym świadczy zapis w protokole posiedzenia ZG PTN z dnia 10 listopada 1983 r., na którym prof. Gniadek podkreślał konieczność uaktywnienia działalności okręgów. Także na IV Walnym Zjeździe PTN dnia 23 listopada 1983 r. (czyli 14 lat po reaktywacji) Przewodniczący ZG, doc dr hab. W. Pfeiffer zwrócił uwagę na kryzys w działalności Towarzystwa: „Przejawem kryzysu jest fakt, że poza kilkoma okręgami, które aktywnie działają (Lublin, Szczecin, Zielona Góra) pozostałe pracują nie na miarę swoich możliwości, a kilka w ogóle nie działa (Kraków, Wrocław, Gdańsk, Opole, Słupsk, Kielce; dokładna orientacja w pracy poszczególnych okręgów nie jest zresztą możliwa ze względu na nienadesłanie sprawozdań” (Biuletyn ZG PTN z dnia 3 grudnia 1983 r.)

W celu ożywienia działalności w okręgach podejmowano różnorodne formy pracy, m.in. poprzez wyjazdy członków ZG do okręgów na zebrania i spotkania z członkami PTN w regionie. Nawiązano ścisłą współpracę z kuratoriami, Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, Klubami MPiK, Redakcją Języków Obcych w Szkole itp. Wszystko to skutkowało przywróceniem aktywnej działalności, przynajmniej w niektórych okręgach (np. w poznańskim, zielonogórskim czy lubelskim).

Sprawozdania nadsyłane z okręgów do ZG i z posiedzeń ZG pozwalają również wnioskować, iż np. w roku 1987 działało przynajmniej 8 Oddziałów (w skład ZG wchodził wówczas również przewodniczący okręgów): Białystok, Katowice, Lublin, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Zielona Góra, Warszawa. Zebrania ZG odbywały się nie tylko w siedzibie PTN w Poznaniu, ale także w okręgach, np. w latach 1983–1985 posiedzenia ZG organizowane były w Szczecinie, Katowicach i Warszawie. W Szczecinie w roku 1980 r. (23 lutego 1980) ukonstytuowały się nowe władze ZG na kadencję 1979–1981, z przewodniczącym prof. W. Pfeif-

---

⁴⁸ Jeśli chodzi o sprawozdania z pracy w okręgach należy niestety odnotować, iż w dokumentacji ZG PTN, a także dokumentacji okręgów występują luki, co sprawia, że opis działalności wszystkich okręgów wymagać będzie w przyszłości uzupełnień. W niniejszej publikacji przytoczone są jedynie przykładowe formy działań zarządów okręgów (ZM/HMB).

ferem. Okręg Szczeciński należał w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych do aktywniejszych, szczególnie w okresie działalności prof. Mariana Szczodrowskiego⁴⁹, który pełniąc jednocześnie funkcje konsultanta programowo-metodycznego i wizytatora nauki języków obcych w Ośrodku Usług Pedagogicznych i Socjalnych ZNP (1974–1993) oraz w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej (1976–1982) organizował w Szczecinie z ramienia Zarządu Okręgu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego corocznie dwie konferencje naukowo-popularne na temat interdyscyplinarnych zagadnień związanych bezpośrednio i pośrednio z procesami nauczania, uczenia się i przyswajania języków obcych dla nauczycieli języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, szwedzkiego, hiszpańskiego i włoskiego. W Szczecinie odbyło się okolicznościowe Sympozjum naukowe z okazji 10-lecia założenia Okręgu PTN w Szczecinie (24 lutego 1980), a w dniach 7–8. listopada 1981 r. VI Ogólnopolskie Sympozjum Neofilologiczne nt. „Kształcenie i dokształcanie nauczycieli języków obcych”. Do aktywnych działaczy w Zarządzie Okręgu Szczecińskiego należeli również m.in. doc. Karol Koczy i prof. Krystyna Iwan.

W latach osiemdziesiątych i pierwszej połowie dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku odnotowana jest działalność Okręgu Białostockiego, Katowickiego, Lubelskiego, Poznańskiego, Warszawskiego i Zielonogórskiego⁵⁰. Mowa jest także o okręgach w Bydgoszczy i Olsztynie. W dniach 18–19 października 1980 odbyło się V Krajowe Sympozjum Neofilologiczne w Charzykowie na temat „Szkolne i pozaszkolne formy nauczania języków obcych”, zorganizowane przez Okręg Bydgoski, a 20–21 września 1985 – konferencja naukowo-metodyczna na temat „Model nauczania języków obcych na kierunkach neofilologicznych” zorganizowana w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie przez Polskie Towarzystwo Neofilologiczne i Polskie Towarzystwo Rusycystyczne. W protokole ZG z dnia 16 listopada 1985 r. odnotowano działalność Okręgu Wrocławskiego, a z 10 maja 1986 r. także aktywność Okręgu Łódzkiego, w którym wymienia się jako działaczy Towarzystwa dr W. Roszczynową, dra W. Oleksego, mgr Ossowską i mgr Gintowt-Dziwiłł. Działalność swą akcentował również Okręg Rzeszowski. Członkowie ZO w Rzeszowie brali czynny udział w trzech międzynarodowych konferencjach w roku 1986; w Rzeszowie 9 czerwca 1995 r. odbyła się konferencja okręgowa PTN poświęcona nauczaniu języka niemieckiego w kolegiach nauczycielskich, na którą zaproszono nauczycieli z kolegów w Przemyślu, Nowym Sączu i Jaśle. W pracy Koła Rzeszowskiego uczestniczyli

⁴⁹ Prof. dr hab. M. Szczodrowski był wiceprezesem i prezesem Zarządu Szczecińskiego Okręgu PTN (1974–1980) (ZM/HMB).

⁵⁰ Opisy działalności tych okręgów są przedstawione na s., dlatego pominięto ich działalność w tym omówieniu (ZM/HMB).

w owych latach przede wszystkim germaniści, pracownicy Katedry Filologii Germańskiej WSP i nieliczni rusycyści. W Zarządzie Okręgu Rzeszowskiego PTN działali dr K. Toby-Tereszyńska, dr A. Kątny, dr M. Ossowski i dr Z. Bilut-Homplewicz (obecnie profesorowie)⁵¹. Całkowicie natomiast wygasła działalność w okręgach w Słupsku, Opolu i Gdańsku.

W drugiej połowie lat osiemdziesiątych uznano za potrzebne tworzenie list ekspertów z dziedziny glottodydaktyki. pierwszą taką listę sporządził Poznań w 1987 r, następnie Zielona Góra i Lublin. Inne Zarządy Okręgów miały tworzyć podobne listy. Było to istotne nie tylko dla działalności samych okręgów, ale też stanowiło duże wsparcie dla instytucji typu Towarzystwo Wiedzy Powszechnej czy Międzynarodowe Kluby Książki i Prasy organizujących kursy języków obcych, z którymi zarządy współpracowały od lat. Ośrodki te potrzebowały wówczas pilnie pomocy w zakresie metodyki nauczania języków obcych.

W latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia działały nadal następujące koła i okręgi: Białystok, Lublin, Katowice, Poznań, Zielona Góra, aczkolwiek pod koniec lat dziewięćdziesiątych i w tych okręgach daje się zaobserwować regres aktywności⁵².

Aktualnie działalność okręgów jest rejestrowana na stronie internetowej PTN: <http://www.poltowneo.org>, tak więc członkowie PTN mogą śledzić na bieżąco cykliczne spotkania naukowe prowadzone przez znanych i cenionych glottodydaktyków polskich jak i tych zapraszanych z zagranicy, w których uczestniczą nauczyciele wszystkich szczebli, naukowcy i studenci⁵³. Organizowane są również inne formy aktywności promujące naukę języków obcych. Obecnie działają aktywnie Koła PTN w Poznaniu, Lublinie i Zielonej Górze.

Historycznie rzecz ujmując praca w okręgach wymagała zawsze wyjątkowego zaangażowania i kreatywności członków PTN w szerzeniu idei Towarzystwa, Zarządy Okręgów adaptowały swoje działania i formy pracy do warunków i potrzeb wszystkich neofilologów w swoim regionie. O rodzaju i ogromnym zakresie tych inicjatyw, a także zaangażowaniu osobistym wielu członków PTN świadczą „sprawozdania jubileuszowe” najbardziej aktywnych okręgów z lat 1969–2009, które zamieszczamy poniżej w kolejności alfabetycznej: Białystok, Katowice, Lublin, Poznań, Warszawa, Zielona Góra⁵⁴.

---

⁵¹ Informacje o składach zarządów okręgów wymienianych wyżej znajdują się w dokumentacji wewnętrznej Zarządu Głównego PTN (ZM/HMB).

⁵² Zob. sprawozdania okręgów s. 54–69.

⁵³ Z tego względu nie ma tutaj szerszej adnotacji o działalności Kół PTN obecnie (ZM/HMB).

⁵⁴ Poza cytowanymi okręgami nie otrzymaliśmy żadnych materiałów od pozostałych okręgów PTN (ZM/HMB).

OKRĘG BIAŁOSTOCKI

Działalność Okręgu rozpoczęła się 12 grudnia 1971 r. zebraniem założycielskim zorganizowanym w Studium Języków Obcych Akademii Medycznej w Białymstoku. Spośród 19 członków-założycieli wybrano pierwszy Zarząd. Przewodniczącym został (wówczas dr) Jan Zaniewski (obecnie prof. zw. dr hab.) kierownik SJO AMB. Jego zaangażowanie i pomoc pracowników uczyniła z tej placówki wieloletnią siedzibę Zarządu Okręgu.

Z czasem liczba członków powiększała się i pod koniec pierwszej kadencji liczyła już 104 osoby. Należeli do niej zarówno nauczyciele szkół podstawowych i średnich, jak również pracownicy zatrudnieni na wyższych uczelniach. Wszyscy byli zainteresowani podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, a część z nich także zdobywaniem stopni i tytułów naukowych.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych większość spotkań odbywała się w obrębie sekcji językowych. Częstym miejscem tych zebrań były pomieszczenia Collegium Universum Akademii Medycznej w Białymstoku (obecnie Uniwersytet Medyczny w Białymstoku) oraz Klubu Międzynarodowej Prasy i Książki. W zależności od bieżących potrzeb omawiano takie problemy jak: przygotowywanie absolwentów szkół średnich do egzaminów wstępnych na wyższe uczelnie, przygotowanie uczniów do olimpiad językowych, wprowadzanie zajęć fakultatywnych, podnoszenie jakości nauczania języków obcych poprzez wdrażanie nowych metod, podejście do błędów językowych, wykorzystywanie środków audiowizualnych itp. Zdawano sprawozdania z wyjazdów krajowych i zagranicznych. Organizowano spotkania z pracownikami Kuratorium, Ośrodka Usług Pedagogicznych i IKN, z przedstawicielami świata nauki oraz zagranicznych placówek w kraju (np. 15 marca 1978, Wszystko o Paryżu, Pierre Cuisset z Wydziału Kultury Ambasady Francuskiej w Warszawie, 21 października 1979, dr Klaus Washausen z Ośrodka Kultury i Informacji NRD, projekcja filmu *Die Deutsche Demokratische Republik*).

Wielu członków PTN aktywnie uczestniczyło w spotkaniach, przygotowując referaty, prelekcje i prezentacje o tematyce związanej zarówno z praktyką, jak i teorią nauczania języków obcych. Od roku 1983 organizowano cykliczne Seminaria Neofilologiczne. Informacje na ten temat publikowano w prasie lokalnej. I tak na przykład, 8 grudnia 1984 r. w sobotę odbyło się II Seminarium Neofilologiczne, na którym wystąpili: dr Marceli Szafrński (*Rozważania na temat języka zawodowego*), dr hab. Władysław Kaniuka (*Język fachowy, a idiomatyczność*), dr hab. Jan Zaniewski (*Subjęzyk medycyny na tle stylu naukowego*), dr Janina Wiszniewska (*Zagadnienia profilu zawodowego w nauczaniu języka*

rosyjskiego studentów wydziału prawa), mgr Alojzy Mrugalla (*Formy ćwiczeń rozwijających sprawność rozumienia ze słuchu*), mgr Lucyna Aleksandrowicz-Pędich (obecnie prof. dr hab.) (*Elementy kultury humanistycznej w nauczaniu języków obcych*) („Kurier Podlaski”, 1984, nr 239/382, s. 3).

Dzięki staraniom dr. Marcelego Szafrąńskiego wyodrębniono w 1991 r. białostocki okręg Olimpiady Języka Niemieckiego. Do roku 2007 pełnił on funkcję przewodniczącego Komisji Okręgowej. Wcześniej nasza młodzież udawała się do Warszawy na drugi szczebel eliminacji i tam często przegrywała w konfrontacji z silną konkurencją uczniów z niemieckojęzycznych szkół i osób z rodzin przebywających na placówkach dyplomatycznych. Potem okazało się, że Liceum Ogólnokształcące w Hajnówce, w Mikołajkach oraz I i III Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku również cieszyły się obecnością swoich uczniów wśród laureatów pierwszej dziesiątki szczebla krajowego.

Dużym osiągnięciem Okręgu Białostockiego były konferencje o zasięgu krajowym i międzynarodowym, organizowane w latach 1975–1999. Pierwsza z nich (II Ogólnopolskie Sympozjum Neofilologiczne) odbyła się w dniach 21–23 września 1975 r. w Białymstoku i Białowieży. W imprezie uczestniczyło 135 delegatów i gości z całej Polski. W pierwszym dniu obrad dodatkowo przybyło 140 nauczycieli z obszaru obecnego województwa podlaskiego, wówczas białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego. W ramach imprez towarzyszących zaprezentowano najnowsze podręczniki i elektroniczne pomoce do nauki języków obcych. Zorganizowano wystawę sztuki ludowej, koncert Chóru Akademickiego AMB i ognisko myśliwskie w Białowieży.

Po okresie głębokiego kryzysu gospodarczego i stanie wojennym, w roku 1987 i następnie w 1989 zorganizowano międzynarodowe konferencje (tym razem czerwcowe) w Białymstoku – Białowieży i Białymstoku – Supraśli. W obradach uczestniczyły delegacje z byłego ZSRR i byłej NRD. Przybyło wielu naukowców z ośrodków krajowych i liczna grupa nauczycieli ze szkół białostockich. Dzięki tym imprezom powróciła nadzieja na lepszą przyszłość i pomyślny rozwój zawodowo- naukowy.

W latach dziewięćdziesiątych odbyły się cztery konferencje międzynarodowe (1992, 1994, 1996, 1999). Oprócz pierwszej, trzy następne łączyły „ucztę naukową” z możliwością poznawania piękna ziemi podlaskiej: Konferencje – „Nowe tendencje w nauczaniu języków obcych” (23–25 września 1994), „Języki obce w systemie edukacyjnym” (13–15 czerwca 1996) – rozpoczynały się obradami w pomieszczeniach Akademii Medycznej w Białymstoku i kończyły się w Ośrodku Wypoczynkowym „Puszcza” w Supraśli. Ostatnią konferencję pt.: „Wyzwania współczesności a języki obce” (24–26 czerwca 1999) zorganizowano w Augustowie w Hotelu „Warszawa”.

Wszystkie wymienione spotkania odbyły się dzięki zaangażowaniu prof. zw. dr hab. Jana Zaniewskiego i jego pracowników ze SJO AMB. Prof. Zaniewski odszedł na emeryturę w 2000 roku i od tego czasu nie zorganizowano już żadnej imprezy pod patronatem PTN.

Opracowała dr Jolanta Gorbacz-Pazera

DZIAŁALNOŚĆ OKRĘGU ŚLĄSKIEGO PTN

I. OKRES GLIWICKI

Mówiąc o działalności PTN w Województwie Śląskim nie można pominąć forpocztę, jaką stworzył wcześniej ruch dydaktyczno-informacyjny powstały w SJO Politechniki Śląskiej w Gliwicach w drugiej połowie lat 60. ubiegłego stulecia. Studium dysponowało wówczas najnowszymi pomocami naukowymi takimi jak: laboratorium językowe, sala kinowa i projektor, rzutniki pisma i magnetofony wmontowane w pulpity lektorskie. Pojawiały się nawet prototypy tzw. maszyn uczących. Można też było bez ograniczeń składać zamówienia w specjalnej komórce konstruktorskiej Uczelni na wykonanie przeźroczy, krótkometrażowych filmów edukacyjnych według pomysłów autorskich lektorów. Zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi było duże, a wynikało stąd, że Górny Śląsk lat 60. i 70. ubiegłego stulecia był ośrodkiem najbardziej prężnego rozwoju przemysłu ciężkiego, metalurgicznego i wydobywczego w kraju. Mimo żelaznej kurtyny kontakty z Zachodem były jak na owe czasy znaczne, stąd rosło zapotrzebowanie na tłumaczy i nauczycieli języków obcych, zwłaszcza anglistów. Popyt był niewspółmierny do podaży. Stało się więc typowe dla owych czasów, że ci którzy umieli więcej dokształcali tych, którzy umieli mniej. W związku z tym, SJO Politechniki Śląskiej zaczęło zabiegać u właściwych władz o powstanie stowarzyszenia, które by podjęło taką działalność w całej Polsce. Na szczęście, w tym okresie prof. dr hab. L. Zabrocki rozpoczął starania o reaktywowanie przedwojennego Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, co zostało uwieńczone sukcesem w roku 1969. W konsekwencji tego wydarzenia, zorganizowano zebranie założycielskie oddziału śląskiego PTN (z siedzibą w Gliwicach), na którym prezesem wybrano dr Z. Chotyńskiego, kierownika SJO politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Już w marcu roku 1970 SJO Politechniki Śląskiej zorganizowało pierwszą w Polsce konferencję językową dla lektorów języków obcych wyższych uczelni w Polsce. Oprócz referatów zademonstrowany został na żywo pierwszy w Polsce lektorat o tematyce technicznej w języku angielskim. Poprowadziła go dr Elwira Banasik, a jako pomoc naukową użyła przeźroczy, specjalnie wykonanych na tę

okazję. SJO otrzymywało też z funduszu prorektora do spraw nauczania środki finansowe na wydawanie własnego zeszytu naukowego poświęconego nauczaniu języków obcych na lektoratach. Nosił on tytuł „Języki Obce”, redaktorem był mgr Edward Deszberg, a pisali do niego artykuły niemal wszyscy lektorzy. Również dwumiesięcznik „Problemy Postępu Technicznego” (Katowice) stwarzał możliwość publikowania artykułów dotyczących nauczania języka obcego. Skorzystała z tej propozycji Elwira Banasik zamieszczając w tym czasopiśmie trzy artykuły (3/1970; 4/1975; 4/1976). Inne trzy teksty E. Banasik zostały opublikowane w „Życiu Szkoły Wyższej” (78/1970; 11/1976; 4/1977).

Lektorzy języka angielskiego byli również wysyłani bezpłatnie na wakacyjne kursy angielskiego języka technicznego do Wielkiej Brytanii (np. Birmingham, Glasgow). Umiejętności tam zdobyte wykorzystano potem podczas konferencji szkoleniowych organizowanych cyklicznie przez SJO Politechniki Śląskiej dla nauczycieli języka angielskiego szkół technicznych różnego szczebla w województwie śląskim. Prowadzono też konferencje szkoleniowe dla nauczycieli języków obcych szkół średnich ogólnokształcących. Niestety, dr Zdzisław Chotyniecki, z różnych przyczyn, opuścił Śląsk, a dr Elwira Banasik, z przyczyn rodzinnych, przeniósła się do Katowic i została moralnie zobowiązana do prowadzenia PTN-u okręgu śląskiego z ośrodkiem w Katowicach. Od tej pory, Polskie Towarzystwo Neofilologiczne opierało swoją działalność na trzech studiach języków obcych: Studium Języków Obcych Uniwersytetu Śląskiego, Śląskiej Akademii Medycznej i Studium Języków Obcych Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach. Po pewnym okresie prób ustalił się ostatecznie skład zarządu: dr Elwira Banasik – przewodnicząca, mgr Maria Morawiec – sekretarz, mgr Krystyna Sacha – skarbnik, mgr Barbara Hylla – stały łącznik i reprezentant SJO-UŚ w zarządzie PTN Katowice.

Wyjazd delegacji PTN Katowice na II Ogólnopolską Konferencję PTN w Białowieży w roku 1975 (z dwoma referatami) można uznać za oficjalną datę rozpoczęcia działalności statutowej Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego na Śląsku (okres katowicki). Odtąd Zarząd wysyłał na każdą ogólnopolską konferencję PTN-u delegatów, zawsze z minimum jednym referatem.

II. OKRES KATOWICKI 1975 – 2005

Etap katowicki stanowił duże wyzwanie dla nowo uformowanego Zarządu PTN. Początkowo brakowało niezawodnego mecenatu finansowego oraz wydawnictwa zawsze gotowego do usług. Nie było też stałego lokalu wyposażonego technicznie do organizowania działalności szkoleniowej, w którym PTN mógłby ją prowadzić. Wszystko to trzeba było uzyskać drogą wymiany usług. Roz-

wiązania problemów pojawiły się dość szybko same, bowiem do katowickiego PTN zaczęły się zgłaszać liczne lokalne instytucje zajmujące się oświatą pozaszkolną z prośbą o współpracę. W ten sposób Śląskie PTN zaczęło prowadzić działalność środowiskową poprzez zapraszanie współpracujących z nim organizacji na wykłady z zakresu nauczania języków obcych. Innym ważnym zadaniem było hospitowanie zajęć w oświacie pozaszkolnej. W zamian za to instytucje te dofinansowywały działalność oświatową PTN i w razie potrzeby udzielały bezpłatnego lokalu na konferencje.

A oto nazwy instytucji, z którymi śląskie PTN stale współpracowało, wymienione w kolejności zgłaszania oferty współpracy:

1. Ośrodek Usług Pedagogicznych i Socjalnych ZNP, który został zbiorowym członkiem PTN. Reprezentowała go przy Zarządzie koleżanka mgr E. Brudzevska (kierownik Studium Języków Obcych przy OUPiS ZNP, Zarząd Katowice).

2. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej. Stworzyło ono Klub Prelegentów, którego celem była konsultacja dydaktyczna i szkolenie lektorów języków obcych. Z ramienia PTN dr E. Banasik (AWF), dr W. Ingram (UŚ) i mgr A. Kulikowska (AWF) były stałymi członkami klubu, prowadziły szkolenia oraz hospitacje zajęć językowych.

3. Krajowa Spółdzielnia Pracy „Oświata”. Dr E. Banasik pełniła funkcję przewodniczącej zespołu metodycznego tej organizacji oraz urzędowała konferencje szkoleniowe dla lektorów języków obcych pracujących w Spółdzielni. Na przykład w roku 1985 zorganizowała ważną konferencję w Katowicach na temat: „Nauczanie języków obcych w oświacie pozaszkolnej”. Jednym z prelegentów był prof. dr hab. A. Szulc. Spółdzielnia sfinansowała koszt przyjazdu prelegentów przyjezdnych oraz udostępniła bezpłatnie lokal na Konferencję.

4. Instytut Kształcenia Nauczycieli. Od roku 1986 do 1990 kierownikiem Sekcji Humanistycznej, oddział Katowice, była dr E. Benedyka, która wystąpiła z prośbą do Zarządu PTN o pomoc w organizowaniu rocznych konferencji dla nauczycieli szkół średnich. Według zawartej umowy Instytut bezpłatnie udostępniał lokal, zapraszał nauczycieli szkół średnich, natomiast Zarząd PTN organizował prelegentów i opracowywał tematykę konferencji.

5. W połowie lat 80-tych nawiązano stały kontakt z Ośrodkiem Metodycznym w Katowicach. Polegał on na wzajemnej wymianie usług. Ośrodek był zapraszany na wszystkie konferencje środowiskowe i ogólnopolskie PTN. Na zasadzie wzajemności Śląski PTN mógł korzystać z bezpłatnego udziału w konferencjach organizowanych przez ośrodki metodyczne, między innymi w ten sposób Zarząd PTN Katowice skorzystał z zaproszenia na wysokiej rangi konferencję zorganizowaną w roku 1987 przez Centralny Ośrodek Metodyczny przy WSP w Krakowie. Temat Konferencji brzmiał: „Kształcenie nauczycieli języków obcych na kierunkach

filologicznych”. Z ramienia PTN Katowice uczestniczyły w Konferencji dr E. Banasik i dr W. Ingram. Przygotowały one referaty oparte na własnych badaniach i doświadczeniach pedagogicznych.

Jeśli chodzi o współpracę z w/w instytucjami, to najwcześniejsze, najsilniejsze i takie nieomal „śląskorodzinne” związki łączyły PTN Katowice z OUPiS przy ZNP oddział Katowice. Ze względu na to podajemy kilka informacji dotyczących tych relacji.

Współpraca Zarządu Okręgu PTN z Ośrodkiem Usług Pedagogicznych i Społecznych przy ZNP (OUPiS) Katowice rozpoczęła się w roku 1975, gdy z inicjatywy prof. dr hab. Kazimierza Polańskiego odbyły się oficjalne wybory do zarządu PTN Katowice. Obie strony, tzn. OUPiS i PTN Katowice zawarły wtedy wieloletnią umowę o współpracy. PTN Katowice zobowiązało się do prowadzenia szkoleń lektorów języków obcych oraz prowadzenia hospitacji zajęć językowych według harmonogramu ustalonego przez Sekcję Języki Obcych OUPiS. Prelegentami tych szkoleń byli m.in. dr E. Banasik, dr E. Benedycka (UŚ), dr W. Ingram (UŚ), mgr A. Kulikowska (AWF), mgr M. Mierzyńska (SJO UŚ), mgr E. Prażłowska (PŚL), mgr J. Zydrón (AWF) i inni. PTN Katowice zobowiązało się również co dwa lata wysyłać swoich przedstawicieli przynajmniej z jednym referatem na ogólnopolskie konferencje dydaktyczne organizowane przez ZNP i TWP. Największą z nich, bo gromadzącą ponad pięciuset lektorów z całej Polski, była konferencja zorganizowana w roku 1987 w Gdańsku. Temat konferencji brzmiał: „Nauczanie języków obcych na kursach dla dorosłych”. Z ramienia OUPiS Katowice i PTN Katowice dwa referaty wygłosiła dr E. Banasik (*Motywacja pierwotna i wtórna na kursach dla dorosłych i Nauczyciel języków obcych w świadomości swoich uczniów*). Poza tym, OUPiS zobowiązał się współorganizować wszystkie konferencje planowane przez PTN Katowice, i te śląskie, i te ogólnopolskie na następujących zasadach: PTN Katowice przygotowywało prelegentów, program konferencji oraz prowadziło ją, natomiast OUPiS organizowało lokale na konferencje i finansowało wszelkie koszty związane z prowadzeniem tych imprez.

Inną bardzo popularną formą szkoleniową całkowicie finansowaną przez OUPiS, TWP lub „Oświatę” było zapraszanie na Śląsk znanych wówczas profesorów języków obcych w Polsce. Punktem startowym tej działalności stało się zaproszenie na II Sympozjum Śląskie w roku 1980 dr A. Niżegorodcew razem z jej krakowskimi współpracownikami: mgr M. Korosadowicz-Strużyńską i mgr J. Stygaresem. W roku 1982 został zaproszony na konferencję organizowaną przez PTN Katowice prof. dr hab. A. Szulc. Tym razem jego pobyt był sfinansowany przez TWP. Długi monodram Profesora precyzyjnie opracowany i ilustrowany specjalnie przygotowanymi planszami wywołał prawdziwy aplauz licznej publiczności, lub licznie zgromadzonych słuchaczy. Nic też dziwnego, że Profesor został ponownie zaproszony do Katowic na monodram

wykładowy w roku 1985. Należy odnotować również bardzo atrakcyjne dla neofilologów śląskich spotkania w roku 1986 z prof. dr hab. H. Komorowską i w roku 1987 z prof. dr hab. E. Zawadzką-Bartnik. W roku 1988 przyjechała na spotkanie z metodykami i lektorami OUPIS-u wówczas dr T. Siek-Piskozub, a w następnych latach na kolejne monodramy zostali zaproszeni znani katowiccy psychologowie: prof. dr hab. Z. Ratajczak (UŚ) i doc. dr hab. L. Stawowska (AWF).

W latach dziewięćdziesiątych w lokalu OUPIS przy ZNP zaczęto organizować spotkania z nauczycielami szkół średnich województwa katowickiego znanych z wyjątkowo wysokich wyników nauczania języków obcych a jednocześnie lubianych przez młodzież i cenionych przez środowisko rodziców. Jeden z tych nauczycieli zaprosił na lekcję prowadzoną przez siebie, co stało się hasłem do powtórek. Lekcje pokazowe odbywały się w miejscu pracy ochotnika, który na nie zaprosił.

Nie sposób wymienić tutaj wszystkich form działalności, ze względu na ich różnorodność i zakres, które również zasługują na uwagę. Wspomnieć warto te, które dotyczą m.in. współpracy Zarządu Okręgu katowickiego PTN z neofilologami studiów języków obcych wyższych uczelni śląskich.

Poza przedstawioną wybiórczo działalnością środowiskową okręg katowicki zorganizował trzy ogólnopolskie sympozja PTN.

W roku 1984 tematem sympozjum były „Psychologiczne podstawy nauczania języków obcych”. Sympozjum to zostało zorganizowane przez dr Elwirę Banasik i Studium Języków Obcych Uniwersytetu Śląskiego oraz było w całości sponzorowane przez wojewodę śląskiego i katowickie instytucje dydaktyczno-językowe, z którymi PTN śląski współpracował. Obszerne sprawozdanie z tego sympozjum zamieszczone jest w „Językach Obcych w Szkole” 4/1985.

W roku 1991 odbyło się Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe PTN poświęcone następującej problematyce: „Nauczanie języków obcych w Polsce współczesnej. Teoria, praktyka, sugestie na przyszłość”. Organizatorkami były dr E. Banasik (PTN) i mgr M. Morawiec (Studium Języków Obcych Śląskiej Akademii Medycznej).

W roku 2002 tematem Krajowej Konferencji Naukowej PTN stało się: „Przyswajanie języków obcych – teoria a praktyka nauczania. Nauczanie i uczenie się języka polskiego, jako obcego”. Organizatorkami były ponownie dr Elwira Banasik (PTN) i mgr M. Morawiec (Studium Języków Obcych Wydział Lekarski Śląskiej Akademii Medycznej). Obszerne sprawozdanie z tej konferencji autorstwa dr E. Banasik można znaleźć w „Neofilologu” nr 22. Zarząd Okręgu Katowickiego współorganizował również trzy Śląskie Sympozja Neofilologiczne: w Wiśle w roku 1976⁵⁵, Ustroniu Jaszowcu w 1980 r.⁵⁶ i w Katowicach w 1982 roku.

---

⁵⁵ Współorganizatorem było Studium Języków Obcych Uniwersytetu Śląskiego (mgr Ernest Gatnar) (E. Banasik).

⁵⁶ Współorganizator: Ośrodek Usług Pedagogicznych i Socjalnych, Katowice. (E. Banasik).

Tematyka pierwszego sympozjum to „Intensyfikacja nauczania języków obcych na lektoratach”. Dr E. Banasik wygłosiła referat pt. „Motywacja i nauka własna studenta w okresach międzylektoratowych”. Tematem drugiego sympozjum były „Psychologiczne podstawy nauczania języków obcych”⁵⁷, a problematyka trzeciego dotyczyła nauczania języków obcych na kursach dla dorosłych. To ostatnie sympozjum współorganizowało Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Zarząd Wojewódzki Katowice.

Członkowie Zarządu Okręgu Katowickiego brali aktywny udział we wszystkich konferencjach i sympozjach organizowanych przez Zarząd Główny PTN i zarządy pozostałych okręgów w Polsce. Np. w roku 1985 w Olsztynie członkowie katowickiego Okręgu PTN wygłosili dwa referaty: 1. *Factors which the engineer needs to consider in lubrication* (dr E. Banasik – film krótkometrażowy własnego pomysłu) i 2: *Podejście komunikatywne. O nauczaniu języków obcych na kierunkach niefilologicznych* (mgr mgr Czesława i Witold Dajewscy); w roku 1988 w Gdańsku dr E. Banasik wygłosiła referat pt. *Nauczanie języków obcych dla celów specjalistycznych w opinii studentów*, dr Paweł Płusa (*Znajomość praktyczna a umiejętność posługiwania się językiem specjalizacji [doświadczenia i uwagi ze studiów nad dydaktyką języka francuskiego]*) oraz dr Maria Wysocka (*Dobór optymalnych posunięć dydaktycznych w nauczaniu angielskiego słownictwa medycznego*).

Na szczególną uwagę zasługują cztery publikacje książkowe wydane przez Zarząd Okręgu Katowice PTN. Zawierają one treści materiałów z konferencji organizowanych i współorganizowanych przez ZO Katowice, a mianowicie:

1. Banasik, E. (red.) (1983): *Nauczanie języków obcych na kursach dla dorosłych*. Warszawa. Wyd. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej. (Wybór materiałów ze Śląskiego Sympozjum Neofilologicznego, które odbyło się w Katowicach w roku 1982; Publikacja w całości sponsorowana przez Towarzystwo Wiedzy Powszechnej)

3. Banasik, E. (red.) (1984): *Psychologiczne podstawy nauczania języków obcych*. Katowice. Wyd. Alma Service (Treść: Wybór materiałów z VII Ogólnopolskiego Sympozjum Neofilologicznego w Katowicach w roku 1984; Publikacja sponsorowana przez Wojewodę Śląskiego i wszystkie Towarzystwa Naukowe współpracujące z PTN Okręg Katowice)

4. Banasik, E. (red.) (1986): *Czasopismo Pedagogiczne (Chowanna)* Zeszyt czwarty, forma książkowa, 92 strony. Katowice: Wydawnictwo Kuratorium Oświaty i Wychowania. (Treść: Reszta materiałów z VII Sympozjum Neofilologicznego 1984 oraz inne materiały z późniejszych konferencji środowiskowych)

---

⁵⁷ Obszerne sprawozdanie z tej konferencji znajduje się w: „Języki Obce w Szkole” 5/1980 (E. Banasik).

5. Banasik, E. (red.) (2003): „Przyswajanie, nauczanie i uczenie się języków obcych- aspekty teoretyczne, praktyczne i badawcze”. *Neofilolog* nr 23, Katowice, 2003. (Treść: Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji PTN zorganizowanej przez okręg PTN w Katowicach w roku 2002)

Działalność okręgu katowickiego ustała w roku 2005.

Opracowała dr Elwira Banasik

DZIAŁALNOŚĆ W OKRĘGU LUBELSKIM PTN (1969–2009)

Działalność Okręgu Lubelskiego PTN sięga czasów przedwojennych, bowiem w pracach Towarzystwa Koło Lubelskie uczestniczyło już w latach 1931–1939⁵⁸. Po reaktywacji Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego w roku 1969 Oddział Lubelski PTN rozpoczął ponownie swoją działalność dzięki zaangażowaniu profesora Jerzego Brzezińskiego (wówczas jeszcze w stopniu doktora)⁵⁹, pod którego przewodnictwem Okręg Lubelski stał się jednym z wiodących, a także najsilniejszych liczebnie okręgów w Polsce (480 członków). Profesor Jerzy Brzeziński ukształtował działalność Okręgu na Lubelszczyźnie, a jego następcy kontynuowali z powodzeniem wypracowane przez niego założenia i formy pracy. Kolejnymi przewodniczącymi Zarządu Okręgu Lubelskiego PTN byli germaniści: prof. Irena Nowicka – Koźluk, dr Halina Małeńczyk, dr Izabella Golec i dr Jolanta Knieja. Wszyscy działający przewodniczący pełnili również funkcje w strukturach wyższych Towarzystwa, także obecna przewodnicząca Lubelskiego Koła PTN dr Jolanta Knieja jest członkiem ZG PTN.

Działalność merytoryczna Okręgu była zgodna z założeniami statutu, skierowana na służeńie nauczycielom szkół średnich i podstawowych oraz lektorom wyższych uczelni poprzez zapoznanie ich z najnowszymi tendencjami w dziedzinie nauczania języków obcych oraz umożliwienie kontaktu z żywym językiem obcym. Ośrodek lubelski w ramach swjej działalności prowadził różnorodne formy pracy na rzecz rozwijania i propagowania celów Towarzystwa PTN, które wpływały niezwykle integrująco na środowisko neofilologów Lubelszczyzny. Przynajmniej raz na kwartał odbywały się zjazdy członków całego regionu, podczas których zaproszeni goście, znamienici glottodydaktycy, wygłaszali prelekcje w celu upowszechniania najnowszych osiągnięć glottodydaktyki. Nie sposób wymienić dzisiaj wszystkich prelegentów zapraszanych (w latach 1969–1999) na zjazdy i spotkania do Lublina. Byli to

⁵⁸ Koło Lubelskie powstało 17.05.1931 r. (zob. „Neofilolog” 1931, s.161; 1932, s. 166).

⁵⁹ Profesor dr hab. Jerzy Brzeziński (1923–1990), ceniony glottodydaktyk, założyciel i długoletni Kierownik Zakładu Filologii Germańskiej UMCS, przewodniczący ZO PTN Lublin po reaktywacji i w latach następnych, członek Zarządu Głównego PTN.

znani w Polsce glottodydaktycy, m.in. Profesorowie: J. Brzeziński, E. Zawadzka-Bartnik, R. Freudenstein, W. Pfeiffer, F. Grucza, H. E. Piepho, J. Arabski, U. Hirschfeld, B. Kaczmarek, H. Komorowska, A. Niżegorodcew, T. Siek-Piskozub, J. Rusiecki, także doc. K. Koczy, dr Barbara Grucza, dr S. Kaczmarek, dr M. Szałek czy mgr L. Sobolew, mgr J. Sylwestrowicz i in. Prelekcjom towarzyszyły spotkania w sekcjach językowych z pracownikami zagranicznymi (osobami zatrudnionymi w instytutach i zakładach neofilologicznych) UMCS. Spotkania te stanowiły każdorazowo drugą część obrad zjazdów, względnie były organizowane samodzielnie. Ta forma podnoszenia sprawności językowych cieszyła się zawsze dużą popularnością, zwłaszcza wśród nauczycieli spoza Lublina, pracujących w warunkach względnej izolacji językowej, a konwersacyjny charakter tych spotkań w sekcjach dawał nauczycielom dużo satysfakcji. W czasie zjazdów i spotkań w sekcjach uczestnikom sygnalizowane były informacje o najnowszych publikacjach z dziedziny glottodydaktyki. Staraniem ZO Lubelskiego PTN członkowie otrzymywali stypendia na językowe kursy wakacyjne (szczególnie do NRD i RFN) oraz wyjazdy na kongresy, np. do Budapesztu, Berna czy Lipska.

Zarząd Okręgu Lubelskiego PTN pozostawał w stałym kontakcie z ambasadami i ośrodkami (instytutami) kultury działającymi na terenie Polski (NRD, RFN, USA, Kanady, Francji, Szwajcarii i Austrii), od których otrzymywał materiały kulturo- krajoznawcze (czasopisma, foldery, książki) przydatne w nauczaniu. Materiały te były wysyłane do wszystkich członków Okręgu. Zarząd Okręgu czuwał nad Okręgowymi Olimpiadami Językowymi, współpracował ściśle również z różnymi organizacjami i ośrodkami dokształcania nauczycieli: z TWP, KMPiKiem, IKNiBO i ODN. W Lublinie miały kilkakrotnie miejsce spotkania Zarządu Głównego PTN.

W połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku powstały dwie nowe formy pomocy dla nauczycieli, a mianowicie biblioteczka wysyłkowa dla anglistów oraz taśmoteka dla germanistów. Zważywszy na fakt, że w tamtych czasach nie było wolnego dostępu do publikacji, szczególnie z Zachodu, taka forma działalności stanowiła istotną pomoc dydaktyczną dla nauczycieli. Wysyłanie wszelkich materiałów do członków PTN wymagało wyjątkowego zaangażowania członków całego Zarządu Okręgu, należy więc wspomnieć tutaj wieloletnich ofiarnych i aktywnych członków ZO, przede wszystkim pana Eugeniusza Niezbeckiego, ale także Katarzynę Bukowską, Elżbietę Kseniak, Annę Badowską, Alicję Bartosiak, Ritę Malcher, Halinę Czubek, Czesława Grzesiaka, Lecha Krzemińskiego, Sławomira Wołoskiego i Jerzego Wrzosa.

W początkach lat dziewięćdziesiątych działalność okręgu lubelskiego została poszerzona o kolejne nowe formy odbywały się spotkania z wydawcami podręczników, członkowie uczestniczyli w prezentacjach wydawnictw, w spotka-

niach z autorami podręczników, z pracownikami ambasad, przedstawicielami Instytutu Goethego, a także z wykładowcami nowo powstałych Nauczycielskich Kolegiów Językowych, itp. Możliwość wyjazdów za granicę oraz powszechność dostępu do publikacji sprawiły, że pewne formy działalności ustały, np. wysyłanie materiałów nauczycielom. W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych zainteresowanie nauczycieli spotkaniami organizowanymi przez ZO Lubelskiego PTN nieco zmniejszyło się, co było niewątpliwie spowodowane przemianami (polityczno-społeczno-gospodarczymi i edukacyjnymi), jakie nastąpiły w Polsce po roku 1989. W tym czasie bowiem formy doskonalenia nauczycieli języków obcych żywo przejęły Wojewódzkie Ośrodki Metodyczne i Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, a w przypadku języka niemieckiego dodatkowo jeszcze Instytut Goethego. Działalność swoją wzmocniły również towarzystwa monolingwalne. Podobne obserwacje można było śledzić w sprawozdaniach z działalności okręgów PTN w całej Polsce.

Na początku pierwszej dekady obecnego wieku ponownie wzrosło zainteresowanie polskich neofilologów działalnością Towarzystwa PTN, co spowodowało aktywizację i ożywienie okręgów. Od roku 2002 działa w Lublinie Koło Lubelskie PTN⁶⁰, którego przewodniczącą została i pełni tę funkcję do chwili obecnej dr Jolanta Knieja. Zarząd Koła kontynuuje dobre tradycje okręgu lubelskiego PTN i sprawdzone formy pracy dopasowane do dzisiejszych czasów i potrzeb nauczycieli języków obcych oraz społeczności akademickiej i szkolnej województwa lubelskiego. W skład Zarządu Koła wchodzi zarówno przedstawiciele uczelni (UMCS i KUL) prof. Halina Chodkiewicz, dr dr Izabella Golec, Anna Pado, Magdalena Sowa, Urszula Paprocka-Piotrowska, Elżbieta Kułakowska, jak też nauczyciele – mgr Beata Kowalczyk.

Wspominając formy działalności Okręgu Lubelskiego należy podkreślić, iż Zarząd Okręgu jako jedyny okręg w Polsce w ramach swojej społecznej pracy prowadził działalność wydawniczą. W latach 1972 do 1993 pod egidą PTN ukazywały się *Lubelskie Materiały Neofilologiczne*, w których przede wszystkim publikowali swoje prace członkowie Towarzystwa, dopiero później mogli publikować w nich nie zrzeszeni w Towarzystwie. W tamtych latach materiały te służyły nie tylko jako pomoc do pracy dydaktycznej, ale stwarzały możliwości rozwoju naukowego, zwłaszcza młodym neofilologom. Materiały otrzymywały wszystkie biblioteki uniwersyteckie, biblioteki instytutów i zakładów neofilologicznych w Polsce, także zagraniczne ośrodki naukowe oraz członkowie Towarzystwa. *Lubelskie Materiały Neofilologiczne* ukazywały się pod redakcją naukową prof. prof. Jerzego Brzezińskiego, Ireny Nowickiej-Kozłuk i Janusza Golca. W roku 1993 patronat nad *Lubelskimi Materiałami Neofilologicznymi* przejął Zakład Filologii Germańskiej UMCS ze

---

⁶⁰ W poprzednich latach był to strukturalnie Okręg Lubelski (HMB).

względu na finansowanie i wkład pracy germanistów, a przede wszystkim profesora Janusza Golca, który był redaktorem Lubelskich Materiałów Neofilologicznych do roku 2005. Od roku 2006 materiały neofilologiczne redagują dr Jolanta Knieja i dr Jarosław Krajka i są one finansowane wspólnymi siłami przez instytuty neofilologii UMCS. Niemniej jednak Lubelskie Materiały Neofilologiczne cieszą się nadal popularnością i członkowie PTN zamieszczają w nich swoje artykuły.

W Lublinie zorganizowane zostały cztery ogólnopolskie konferencje PTN. W roku 1975 r. odbyła się konferencja na temat programów nauczania języków obcych w szkołach średnich, w roku 1986 konferencja nt. „Wczesne rozpoczynanie nauki języków obcych”, której referaty opublikowano w materiałach pokonferencyjnych w 1988 r. (pod red. H. Maleńczyk) w wydawnictwie uczelnianym UMCS, głównie ze środków Zakładu Filologii Germańskiej i przy współudziale Ośrodka Usług Pedagogicznych i Socjalnych ZNP w Lublinie. Konferencja poświęcona w/w tematyce nie przypadkowo została zorganizowana właśnie w Lublinie – w tamtych czasach germanistyka lubelska, a szczególnie prof. Jerzy Brzeziński prowadził badania nad nauczaniem dzieci. Obradom przewodniczyła prof. Elżbieta Zawadzka-Bartnik, a referaty wygłosili oprócz prof. J. Brzezińskiego m.in. (wówczas) doktorzy: Anna Niżegorodcew, Elwira Banasik, Marek Szałek i Marian Szczodrowski.

W 1992 r. zorganizowana została konferencja nt. „Polska w Zjednoczonej Europie. Nauczanie języków obcych”, której celem było nie tylko przedstawienie problematyki z zakresu teorii i praktyki nauczania i uczenia się języków obcych, ale też przedyskutowanie i zastanowienie się nad zadaniami stawianymi polskiej glottodydaktyce w związku z nowymi potrzebami społecznymi. Referaty plenarne wygłosili wtedy prof. prof. Wanda Krzemińska, Elżbieta Zawadzka-Bartnik, Franciszek Grucza, Jerzy Pieńkoś i Józef Darski. Konferencja ta została dedykowana pamięci profesora J. Brzezińskiego, a wspomnienie o nim autorstwa dr Izabeli Golec zostało wydrukowane w tomie z materiałami konferencyjnymi wydanym przez Wydawnictwo UMCS w roku 1993 pod redakcją H. Maleńczyk.

W roku 2005 Okręg Lubelski PTN zorganizował konferencję nt. „Komunikacja językowa w społeczeństwie informacyjnym – nowe wyzwania dla dydaktyki języków obcych”. Referaty plenarne wygłosili: prof. prof. Alfons Pilorz, Bogusław Marek, Barbara. Sadownik, Halina Chodkiewicz, Marian Szczodrowski, dr hab. Katarzyna Karpińska-Szaj. W sumie wygłoszono 80 referatów zaprezentowanych w siedmiu blokach tematycznych. Odbyła się również dyskusja panelowa moderowana przez prof. Weronikę Wilczyńską dotycząca zadań, jakie przed dydaktyką języków obcych stawia kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego. Podczas konferencji wypracowano

i przyjęto stanowisko ZG PTN w sprawie kształcenia nauczycieli języków obcych oraz w sprawie kształcenia w zakresie języków obcych, dotyczące projektów standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów. Materiały z konferencji zostały wydane w roku 2006 przez Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II pod redakcją Jolanty Knieji i Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej.

W ostatnich latach członkowie Koła Lubelskiego PTN mieli okazję do spotkania ze znamienitymi glottodydaktykami, z prof. prof. Weroniką Wilczyńską, Franciszkiem Gruzą i Haliną Chodkiewicz. Referaty wygłosili również doświadczeni i znani w środowisku glottodydaktycznym koleżanki i koledzy z UW i UMCS, m.in. dr dr J. Janoszyk, A. Pado, S. Barczyk, M. Sowa, U. Paprocka-Piotrowska, J. Krajka, M. Cichoń. A. Borkowska. Ponadto odbyły się warsztaty metodyczno-szkoleniowe prowadzone przez dr M. Olpińską, H. Maleńczyk-Boguszewską, S. Möllera, A. Pado, A. Mierzwińską-Hajnos, mgr A. Kozielską oraz warsztaty dotyczące pracy z najnowszymi podręcznikami organizowane przez wydawnictwa językowe.

Tematyka spotkań członków Koła Lubelskiego PTN tyczyła nie tylko najnowszych teorii i badań w glottodydaktyce, lecz także nawiązywała do potrzeb nauczycieli języków obcych, które wyrażali w dyskusjach, np. problematyka związana z indywidualizacją pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych takich jak: dysleksja, dysgrafia czy ortografia. W spotkaniach uczestniczą zarówno członkowie, jak też sympatycy PTN, tak więc frekwencja jest zawsze wyższa niż liczba członków zarejestrowanych.

Warto zaznaczyć, iż Zarząd Koła PTN w Lublinie nawiązał w ostatnim czasie współpracę z WODN⁶¹ w Zamościu, co owocuje tym, iż nauczyciele Zamojszczyzny przyjeżdżają na spotkania do Lublina, a członkowie zarządu wyjeżdżają z prelekcjami do Zamościa, np. dr J. Knieja wygłosiła dla zamojskich nauczycieli języka niemieckiego referat nt. sposobów zapobiegania błędom fonetycznym w języku niemieckim.

Członkowie Koła Lubelskiego PTN kontynuując dobre tradycje z lat ubiegłych uczestniczą w konferencjach, sympozjach, w tym również aktywnie głosząc referaty, przewodnicząc obradom plenarnym lub w sekcjach i uczestnicząc w dyskusjach.

W przyszłym roku (2010) Koło PTN Lublin będzie miało przyjemność współorganizowania ogólnopolskiej konferencji nt. indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia niezwykłego.

Opracowała Halina Maleńczyk-Boguszewska

---

⁶¹ Obecnie: Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Zamościu (HMB).

DZIAŁALNOŚĆ KOŁA PTN W POZNANIU

Wpisanie do rejestru Stowarzyszeń i Związków Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego w dniu 8 sierpnia 1969 roku było uwieńczeniem starań i przygotowań grupy poznańskich neofilologów skupionych wokół profesora Ludwika Zabrockiego i pozwoliło na tworzenie okręgów PTN w kraju. Pierwszym powołanym okręgiem był Okręg Poznański. Zebranie organizacyjne odbyło się 15 stycznia 1970 roku, a referat programowy wygłosił dr Kazimierz Sroka⁶². Aktywność poznańskiego środowiska w tym początkowym okresie była szczególnie ważna, zwłaszcza w powoływaniu innych okręgów. Profesor Zabrocki i jego współpracownicy byli zwykle gośćmi podczas zebrań założycielskich, zapoznawali ze statutem Towarzystwa, wygłaszali referaty.

Od I Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego (4–6 lutego 1973) nie tylko prezesa, ale również członków prezydium Zarządu Głównego, którego siedzibą był Poznań, wybierano z Okręgu Poznańskiego. Stąd też, zwłaszcza w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych odnotować należy aktywne i ściśle współdziałanie Zarządu Okręgu z Zarządem Głównym w realizacji celów statutowych Towarzystwa. Do bardzo aktywnej elity działaczy tamtych lat (także następnych) należy zaliczyć prof. Cecylię Załubską (przewodniczącą Koła Poznańskiego w latach siedemdziesiątych), dr K. Myczko, dr Marka Szalka, mgr Annę Garstecką. Członkowie Zarządu Okręgu ściśle współpracowali z zespołem skupionym wokół prof. L. Zabrockiego i doc. Stefana Kubicy, do którego należeli: Waldemar Pfeiffer, Kazimierz Sroka, Stefan Gontarczyk, Ludwik Lange i Mieczysław Pluciński. Koniec lat siedemdziesiątych to również intensywna praca członków PTN związana z organizacją olimpiad językowych.

Okręg Poznański od roku 1979 składał się z pięciu sekcji: angielskiej, francuskiej, niemieckiej, slawistycznej oraz języka polskiego jako obcego. W roku 1979 przewodniczącym zarządu wybrano doc. W. Woźniewicza, który ustąpił w roku 1980; a następnie pełniący tę funkcję dr J. Mleczak wyjechał za granicę. Praktycznie do kwietnia 1984 r. działalność okręgu poznańskiego zupełnie ustała. W kwietniu 1984 r. roku wybrano nowy Zarząd Okręgu, którego przewodniczącym został dr Janusz Figas. Kolejni przewodniczący ZO to: dr Waldemar Trębacz (1987), dr Teresa Siek-Piskozub (1989), prof. dr hab. Weronika Wilczyńska (1994–2000), prof. Katarzyna Karpińska-Szaj (2000–2003) i prof. Anna Cieślicka (od 2003 roku).

W latach osiemdziesiątych za ważne zadania uznano: odnowienie aktywności w sekcjach, zapraszanie do współpracy wybitnych naukowców, metodyków na-

---

⁶² Sroka, K. 1970. „Cel i sposoby działania Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego”, *Języki Obce w Szkole* nr 3, s. 186–189.

uczania języków obcych, nauczycieli praktyków z Okręgu Poznańskiego i z innych ośrodków, zainteresowanie działalnością Towarzystwa młodych neofilologów – studentów i absolwentów, utworzenie banku środków audiowizualnych, aktywny udział w upowszechnianiu ruchu olimpijskiego w szkołach średnich, koordynację działań Towarzystwa z Kuratorium i ODN oraz udział w zebraniach i stażach szkoleniowych dla nauczycieli. Oprócz sekcji językowych w roku 1987 powołano również sekcję metodyczną romanistów, a w roku 1988 – sekcję tłumaczeń. Zarząd Okręgu Poznańskiego w porozumieniu z Zarządem Głównym sporządził listę ekspertów w zakresie metodyki nauczania języków obcych we współpracy z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej.

Podczas zebrań wygłaszane były referaty z zakresu metodyki nauczania, językoznawstwa i literatury. Referaty wygłosili m.in.: prof. prof. W. Pfeiffer, W. Krzemińska, S. Gniadek, W. Wilczyńska, M. Szałek, J. Darski, T. Tomaszewicz i mgr A. Garstecka. Zapraszano również specjalistów z innych ośrodków. Z pomocy działaczy okręgu poznańskiego korzystały także inne regiony (Leszno, Konin, Szczecin, Zielona Góra).

Przełom lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych w działalności okręgu poznańskiego charakteryzował się ścisłą współpracą z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Poznaniu, a także z Kuratorium Poznańskim, w celu podnoszenia poziomu nauczania języków obcych w szkołach terenu poznańskiego, konińskiego i leszczyńskiego. Zebraniom towarzyszyły spotkania w sekcjach językowych, w których referaty wygłaszali pracownicy instytutów neofilologicznych UAM. W celu wymiany doświadczeń nawiązano również ściślejszą współpracę z innymi okręgami. Organizowano wówczas zebrania w sekcjach językowych (angielskiej, niemieckiej i francuskiej), a także w sekcji glottodydaktycznej. Odbывały się konferencje środowiskowe dla nauczycieli szkół średnich i podstawowych województwa poznańskiego, konińskiego i leszczyńskiego przy zaangażowaniu doc. dr hab. W. Krzemińskiej, doc. dr hab. J. Darskiego i dr T. Siek-Piskozub.

W pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych formy działalności skupiały się głównie na organizowaniu spotkań, w których brali udział przede wszystkim pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Neofilologii, lektorzy ze Studium Języków Obcych Akademii Ekonomicznej, przedstawiciele NKJO oraz rzadziej nauczyciele szkół średnich. Niestety Zarządowi nie udało się zaktywizować środowiska nauczycieli pracujących w szkołach. Przyczyn takiego stanu rzeczy upatrywano w możliwości dużego wyboru różnego rodzaju szkoleń i warsztatów oferowanych przez instytucje krajowe i zagraniczne.

Zebrania Koła odbywały się co najmniej 3 razy w semestrze, referaty głosili: prof. prof. A. Markunas, W. Wilczyńska, I. Prokop, T. Siek-Piskozub, K. Myczko, W. Sobkowiak, Cz. Karolak, dr A. Jankowska i dr K. Karpińska-Szaj. Tematyka

spotkań dotyczyła wybranych aspektów nauczania języka obcego na poziomie zaawansowanym, problematyki kształcenia nauczycieli i in.

W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych kontynuowano sprawdzone formy pracy, tak więc odbywały się spotkania (w każdym semestrze co najmniej 3), na których referaty wygłaszali znakomici pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Neofilologii, m.in. profesorowie i doktorzy: prof. prof. A. Markunas, W. Wilczyńska, T. Siek-Piskozub, K. Myczko, I. Prokop, B. Skowronek, dr A. Janowska i dr M. Loba.

Spektrum tematyczne spotkań neofilologicznych było bardzo rozległe, poruszano m.in. aspekty autonomizacji w nauce języka obcego, wybrane zagadnienia interkulturowe, psycholingwistyczne, zagadnienia językoznawcze i ich implikacje dydaktyczne, stosowanie technologii w kształceniu językowym, *etc.*

Ponadto odbywały się spotkania, na których przedstawiano najnowsze badania z zakresu uczenia się i nauczania języka obcego. Referentami były na ogół osoby, które kończyły swoje prace badawcze związane z rozprawą doktorską lub habilitacyjną. W ramach zebrań przekazywane były również informacje o planowanych spotkaniach naukowych i kongresach, jak też sprawozdania osób, które wzięły w nich udział.

W ostatnim dziesięcioleciu (1999–2009) tradycyjnie odbywały się kilka razy do roku „czwartkowe” spotkania członków Poznańskiego Koła PTN. Na wykłady przychodzili także sympatycy Towarzystwa oraz studenci. Referentami byli prof. prof.: Weronika Wilczyńska, Włodzimierz Sobkowiak, Anna Cieślicka, Barbara Kryk-Kastovsky, Grażyna Vetulani, dr dr Grażyna Korytowska, Hanka Błaszczowska, Sylwia Adamczak-Krysztofowicz, Jarosław Wekwerth, Sylwia Scheuer, Jacek Rysiewicz, Anna Ewert, Magdalena Kębłowska, Anna Pieczyńska-Sulik, Robert Lew, Przemysław Kaszubski, Augustyn Surdyk, Joanna Pawełczyk, mgr mgr Hanna Wysocka, Joanna Lewińska, Monika Połczyńska-Fiszer. Tematyka wykładów była bardzo różnorodna, np. *autonomizacja w nauce języka obcego, pragmatyka językoznawcza, język a płeć – przegląd wybranych teorii z językoznawstwa angielskiego wykorzystanie NLP w nauce języków obcych, nauczanie słownictwa, fonetyki, gry w dydaktyce – rozrywka, czy niezbędny element procesu uczenia się/nauczania? nazwy kobiet w języku niemieckim i polskim w świetle feministycznej krytyki językowej* by wymienić tu przykładowo tylko niektóre z nich. Przeprowadzono także dwa mini cykle tematyczne na temat strategii w nauczaniu języków obcych (prof. Krystyna Drożdżal-Szelest i dr Dorota Nowacka) oraz cykl wykładów związany z kształceniem tłumaczy (prof. Alicja Pisarska, dr B. Walkiewicz). Warty odnotowania jest także wykład wygłoszony przez dr Daniełę Zacharzewską na temat kobiet – pisarek w literaturze angielskiej. Temat tego wykładu odbiegał wprawdzie od zagadnień glottodydaktycz-

nych, co w tradycji PTN jest raczej rzadkością, ale spotkał się z ogromnym zainteresowaniem wykładowców literatury i studentów filologii, oraz nauczycieli języka angielskiego.

Nie można pominąć zaangażowania członków zarządów Okręgu Poznańskiego w pracach wydawniczych „Neofilologa”, a także wielkiej aktywności i ofiarności w organizowaniu dorocznych konferencji PTN, z których większość odbyła się w Poznaniu⁶³. Także w ostatnim dziesięcioleciu Okręg Poznański współuczestniczył we wszystkich organizowanych w Poznaniu konferencjach, sympozjach i zjazdach PTN. W roku 2001 (26–28 września) brał udział w organizacji III Konferencji Regionu Europy Centralnej FIPLV „Europejski Rok Języków 2001. Integracja Europejska – Komunikacja Interkulturowa – Nauczanie Języków Obcych”, a w dniach od 27–29 września 2004 roku w dorocznej Konferencji PTN na temat nauki języków obcych w dobie integracji europejskiej. Należy tu podkreślić wyjątkowe zaangażowanie prof. prof.: T. Siek-Piskozub, W. Wilczyńskiej, K. Myczko, A. Cieślickiej, K. Karpińskiej-Szaj, dr dr A. Jankowskiej, J. Góreckiej, A. Nowickiej, E. Mosorki i mgr A. Garsteckiej.

Opracowanie: dr Zofia Magnuszewska / dr Halina Maleńczyk- Boguszewska

Konsultacja: prof. Anna Cieślicka

OKRĘG WARSZAWSKI

Informacje o działalności Okręgu Warszawskiego PTN dotyczą ostatniego okresu aktywności, obejmującego lata od 1983 r. do 1993 r. W latach osiemdziesiątych (1983–1989) funkcję przewodniczącego Zarządu Okręgu pełnił prof. dr hab. Jerzy Parvi (Instytut Romanistyki UW). W czasie podwójnej kadencji prof. J. Parwiego funkcję sekretarza pełniły kolejno dr Ewa Żółkiewska (Instytut Romanistyki UW) i dr Jolanta Dobrowolska z Instytutu Programów Szkolnych MEN, a funkcję skarbnika sprawowała mgr Magdalena Rakowska ze Studium Nauki Języków Obcych PAN. Członkami Zarządu byli: doc. dr hab. Tadeusz Woźnicki (romanista, Instytut Badań Pedagogicznych), dr dr Elżbieta Zawadzka-Bartnik (Instytut Germanistyki UW), dr Jan Rusiecki (anglista, Instytut Anglistyki UW), mgr Ludmiła Sobolew (Instytut Anglistyki UW), mgr Maria Gorzelak – anglistka (redaktor naczelny czasopisma „Języki Obce w Szkole”), mgr Janusz Gutkowski (anglista, Studium Nauki Języków Obcych PAN) i mgr Ewa Niezgoda (anglistka, redaktor Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych).

---

⁶³ Zob. punkt 1.2.1. oraz 1.2.2.

Okręg Warszawski liczył w roku 1985 około 160 członków, lecz Polskie Towarzystwo Neofilologiczne docierało do szerokich rzesz nauczycieli poza stolicą, którzy byli zapraszani na prelekcje i szkolenia metodyczne.

W dniu 17 marca 1990 r. odbyło się ostatnie zebranie sprawozdawczo-wyborcze okręgu warszawskiego PTN, na którym dokonano wyboru nowego zarządu. Przewodniczącą Zarządu została mgr Ludmiła Sobolew (Instytut Anglistyki UW), która pełniła tę funkcję do 1993 r., w którym to roku zarząd zakończył swoją działalność. W zarządzie tym działały następujące osoby: sekretarz mgr Jolanta Zając (Instytut Romanistyki UW), skarbnik mgr Magdalena Smoczyńska (nauczycielka w szkole średniej), a funkcje członków objęli: dr hab. Elżbieta Zawadzka-Bartnik, dr hab. Jan Rusiecki, dr Hanna Bawej-Krajewska (Instytut Germanistyki UW), dr Krystyna Chomicz-Jung (rusycystka, Instytut Lingwistyki Stosowanej UW), mgr Maria Gorzelak, mgr Janusz Gutkowski i mgr Marek Zając (romanista, CODN).

Siedziba Zarządu Okręgu Warszawskiego mieściła się w Pałacu Kultury w p. 1338 do grudnia 1991 r., następnie w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28.

Okręg Warszawski w latach 1983–1993 prowadził bardzo ożywioną działalność, skupiając wybitnych metodyków uniwersyteckich, lektorów szkół wyższych i nauczycieli języków obcych szkół różnego szczebla. Odbywały się regularne zebrania sobotnie co dwa miesiące, na których prezentowano ciekawe tematy, propagujące nowatorskie spojrzenie na nauczanie i uczenie się języków obcych, takie jak: „Niekonwencjonalne metody nauczania języków obcych”, „Nowe spojrzenie na sprawność czytania”, „Doświadczenia brytyjskie w kształceniu nauczycieli języków obcych”, „Trening interakcyjny w kształceniu nauczycieli języków obcych”, „Nauczanie języka wspomagane komputerem”, „Rola transferu w procesie uczenia się języka”, „Techniki psychodramy”.

Na zebraniach omawiano wszystkie istotne problemy związane z nauczaniem języków obcych w Polsce, zwłaszcza problem przekwalifikowywania nauczycieli języka rosyjskiego, który pojawił się na przełomie lat dziewięćdziesiątych, a także nowe rozwiązania i decyzje dotyczące kształcenia nowych nauczycieli języków obcych i powołania nauczycielskich kolegiów.

Zarząd starał się nie tylko o dobór atrakcyjnych merytorycznie tematów i fachowych prelegentów, ale także wprowadzał nowoczesne formy prezentacji: dyskusje panelowe, panel ekspertów, warsztaty.

Okręg warszawski PTN działał do końca 1993 roku, do wygaśnięcia kadencji ostatniego zarządu. W dniu 14 grudnia 1993 roku odbyło się w Warszawie zebranie Zarządu Głównego PTN, na którym podjęto decyzję o zaniechaniu działalności w okręgu warszawskim z powodu znikomego zainteresowania

dotychczasowymi formami pracy i pojawieniem się nowych branżowych stowarzyszeń nauczycieli.

Podsumowując działalność Okręgu Warszawskiego nie sposób nie wspomnieć o bardzo aktywnej pracy w Zarządzie Głównym, a także o udziale w sympozjach dr Janiny Smólskiej, dra Antoniego Prejbisza, doc. dra hab. Tadeusza Woźnickiego, prof. dra hab. Jana Rusieckiego, mgr Anny Zawadzkiej, prof. Hanny Komorowskiej, prof. Elżbiety Zawadzkiej-Bartnik i redaktor Ewy Niezgody. W roku 1980 grupa ekspertów – członków PTN Okręgu Warszawskiego opracowała memoriał prezentujący stan rzeczy w dziedzinie nauczania języków obcych w Polsce oraz postulaty zmierzające do naprawy istniejącej sytuacji, którego pełny tekst opublikowany został w 3. numerze „Języków Obcych w Szkole” z roku 1981. Tam też oraz w numerze 4. przedstawione są działania związane z memoriałem. Profesor Michał Cieśla, dr Janina Smólska, mgr Anna Zawadzka oraz dr Antoni Prejbisz są honorowymi członkami PTN a doc. dr hab. Tadeusz Woźnicki, dr Antoni Prejbisz, prof. Hanna Komorowska i prof. Elżbieta Zawadzka-Bartnik zostali odznaczeni medalem im. prof. Ludwika Zabrockiego.

Opracowała mgr Ludmiła Sobolew

OKRĘG ZIELONOGÓRSKI PTN

Powołanie Okręgu Zielonogórskiego Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego w roku 1970 było odpowiedzią na potrzeby środowiska nauczycieli języków obcych. W pierwszych latach działalność Towarzystwa skupiała się w sekcjach języków zachodnioeuropejskich i języka rosyjskiego Okręgowego Ośrodka Metodycznego, były to bowiem jednostki zajmujące się nauczaniem języków obcych w szkołach, doksztalcaniem oraz doskonaleniem nauczycieli. Od roku 1974 centrum działalności PTN było Studium Języków Obcych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze współpracujące z Instytutem Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych.

Funkcje przewodniczących Zarządu Okręgu pełnili kolejno: w latach 1970–1994 – dr Zofia Magnuszewska, 1994–1998 – mgr Zbigniew Adaszyński, 1998–2002 – mgr Mirosława Kubasiewicz, od roku 2002 do chwili obecnej mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak.

Powstanie Towarzystwa pozwoliło wzbogacić ofertę, pobudzić i poszerzyć zainteresowania nauczycieli oraz zachęcić ich do udziału w organizowanych spotkaniach. Możliwe to było dzięki otwartości i zaangażowaniu profesora Ludwika

Zabrockiego i Jego współpracowników. Już w pierwszych latach mieliśmy okazję gościć samego profesora Ludwika Zabrockiego, doc. Stefana Kubicę, dziś profesorów, wówczas młodych doktorów: Waldemara Martona, Waldemara Pfeiffera, Janusza Arabskiego. Nazwiska wybitnych specjalistów, tematyka ich wykładów przyciągały uczestników naszych konferencji, które miały zawsze charakter otwarty.

W roku 1976 odbyło się w Zielonej Górze zebranie Zarządu Głównego PTN. Korzystając z obecności znanych profesorów: F. Gruczy, J. Fisiaka, W. Pfeiffera i T. Woźnickiego zorganizowano sympozjum regionalne, które cieszyło się wielkim zainteresowaniem nauczycieli.

Okręg Zielonogórski zorganizował trzy ogólnopolskie sympozja. W roku 1977 tematem III Ogólnopolskiego Sympozjum było „Kulturoznawstwo w nauczaniu języków obcych”, z którego materiały opublikowano w tomie: *Kulturoznawstwo w nauczaniu języków obcych*, wydany w roku 1980 przez Wydawnictwo Uczeliane WSP.

W roku 1995 odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona problemom „Kształcenia, doksztalcania i doskonalenia nauczycieli języków obcych” z referatami prof. prof.: F. Gruczy, H. Komorowskiej, W. Krzemińskiej, M. Szczodrowskiego, W. Wilczyńskiej i E. Zawadzkiej-Bartnik. Udział w konferencji wzięli również przedstawiciele Regionu Europy Centralnej: Iva Pychova (reprezentant KMF, Czechy), Claus Orht (reprezentant IDV, Szwecja), Janusz Henzel (reprezentant MAPRIAL), Teresa Siek-Piskozub (PTN i koordynator Regionu z ramienia FIPLV oraz Reinhold Freundstein (obserwator FMF, Niemcy).

Bardzo ważne były także dyskusje „okrągłego stołu” dotyczące różnych form kształcenia i doskonalenia nauczycieli, roli odpowiedzialnych za ten proces instytucji oraz polityki kształcenia językowego w szkołach wyższych. Interesujące i bogate w treści były obrady w sekcjach językowych (zob. „Neofilolog” nr 12).

W roku 2003 Okręg Zielonogórski zorganizował międzynarodową konferencję naukową nt. „Integracja w nauczaniu języków obcych”. W ramach obrad plenarnych referaty wygłosili m.in. prof. prof. E. Zawadzka-Bartnik, W. Wilczyńska A. Niżegorodcew, K. Karpińska-Szaj, K. Myczko, P. Płusa, M. Schroeder, W. Pfeiffer, H. Suzanne.

Podsumowaniem była dyskusja panelowa poświęcona problemom:

- Integracja a podejście holistyczne w edukacji;
- Czy integracja może być sposobem na wychowanie i kształcenie współczesnego człowieka (zob. „Neofilolog” nr 24).

W roku 1990 odbył się w Zielonej Górze Nadzwyczajny Walny Zjazd połączony z sympozjum na temat „Nauczanie języków obcych – prawdy i fikcje, pomosty i bariery”, w którym uczestniczyła również mgr L. Tarasiewicz

– przedstawicielka MEN oraz E. Niezgoda – z Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych (zob. „Neofilolog” nr 2, s. 78).

Dzięki działalności PTN nauczyciele języków obcych wszystkich typów szkół, różnych szczebli mieli okazję wysłuchać referatów i dyskutować z najwybitniejszymi przedstawicielami neofilologii, którzy zechcieli przyjąć nasze zaproszenia. Wśród naszych gości byli profesorowie, doktorzy (J. Arabski, M. Cieśla, J. Fisiak, St. Gniadek, F. Grucza, H. Komorowska, W. Krzemińska, W. Pfeiffer, P. Płusa, K. Karpińska-Szaj, W. Marton, K. Myczko, A. Niżegorodcew, A. Prejbisz, J. Rusiecki, M. Szczodrowski, H. Widła, W. Wilczyńska, T. Woźnicki, E. Zawadzka-Bartnik, E. Banasik, M. Szafrąński, L. Sobolew), a także wybitni nauczyciele praktycy, którzy dzielili się cennymi doświadczeniami, wynikami badań, wygłaszając interesujące referaty.

Okręg Zielonogórski PTN współpracował również z sekcjami pedagogicznymi placówek zagranicznych, których przedstawiciele byli gośćmi poszczególnych sekcji językowych. Zwłaszcza w trudnych latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych stwarzało to możliwość kontaktów z literaturą w językach obcych, przybliżało aktualne tendencje w nauczaniu języków za granicą, a także stwarzało szansę zdobycia czasopism i książek.

W ostatnim dziesięcioleciu działalność Towarzystwa w Okręgu ogranicza się do współpracy z ODN w Zielonej Górze polegającej na wygłaszaniu referatów podczas konferencji dla nauczycieli, współpracy w organizacji konkursów regionalnych dla młodzieży, Dni Frankofonii i Dni Niemieckich. W ogólnopolskich sympozjach uczestniczy zwykle kilkusobowa reprezentacja, w tym 2–3 osoby z referatami lub komunikatami. Dla ogółu członków ważna jest możliwość skorzystania z Neofilologa.

Opracowała Zofia Magnuszewska

3. FUNKCJE, HONOROWE TYTUŁY I ODZNACZENIA

3.1. SKŁADY ZARZĄDÓW PTN

Pierwszy Zarząd Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego 1929–1932⁶⁴

Prof. Zygmunt Łempicki (1886–1943)

PRZEWODNICZĄCY ZG:

prof. dr hab. Zygmunt Łempicki
(Warszawa)

SEKRETARZ GENERALNY:

Halina Nieniewska
(Warszawa)

REDAKTOR: dr Jan Piątek (Warszawa)

CZŁONKOWIE ZG:

z Warszawy – M. Gabszewiczówna, J. Kołodzka, I. Pepłowska,

z Krakowa – dr M. Ziemnowicz, dr S. Ciesielska-Borkowska,

ze Lwowa – prof. Z. Czerny,

z Poznania – prof. A. Kleczkowski

z Wilna – prof. S. Glixelli

---

⁶⁴ Był to skład pierwszego Tymczasowego Zarządu Głównego PTN (zob. „Neofilolog” 1930: 54). Nie dotarliśmy do informacji na temat składów zarządów w poszczególnych kadencjach w latach 1929–1939, oprócz ostatniego z roku 1939 (ZM/HMB).

Zarząd Główny PTN wybrany w dniu 4 lutego 1939 r.

PRZEWODNICZĄCY ZG: prof. dr hab. Zygmunt Łempicki (Warszawa)

SEKRETARZ GENERALNY: Jadwiga Kołudzka

WICEPRZEWODNICZĄCY: prof. Feliks Jungmann
prof. dr. Andrzej Tretiak

PRZEWODNICZĄCY OKRĘGU WARSZAWSKIEGO:
prof. Feliks Jungmann

PRZEWODNICZĄCA KOŁA WARSZAWSKIEGO:
Emilia Markowa

SKARBNIK: prof. Roman Szalewski

ZASTĘPCA SEKRETARZA: H. Markówna

BIBLIOTEKARZ: dr L. Morawska

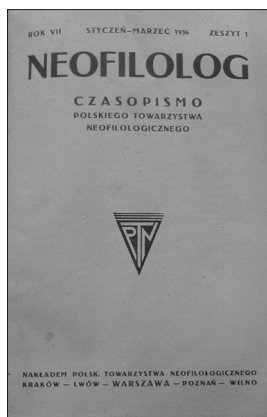
KOMITET REDAKCYJNY „NEOFILOLOGA”:

prof. F. Jungmann, J. Kołudzka, prof. dr J. Piprek,
prof. dr A. Tretiak.

Redaktor odpowiedzialny – prof. F. Jungmann.

Sekretarz „Neofilologa” – J. Kołudzka.

KOMISJA REWIZYJNA: prof. dr Buczkowski, dr S. Helsztyński i J. Steinowa.

Strona tytułowa „Neofilologa” z 1930 roku

SKŁADY ZARZĄDÓW PTN W LATACH 1969–2009

Zarząd Główny w latach 1969–1973

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCY ZG:

prof. dr hab. Ludwik Zabrocki
(UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY:

doc. dr hab. Stefan Kubica,
od r. 1971 – dr Waldemar Pfeiffer

Prof. Ludwik Zabrocki (1907–1977)

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: mgr S. Gontarczyk, mgr K. Sroka

Konferencja PTN w Białymstoku/Białowieży (w pierwszym rzędzie w środku prof. Ludwik Zabrocki)

Zarząd Główny w latach 1973–1976

Prof. Jacek Fisiak

PREZYDIUM ZG

Przewodniczący ZG:

prof. dr hab. Jacek Fisiak
(UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Waldemar Pfeiffer

WICEPRZEWODNICZĄCY:

prof. dr Stanisław Gniadek,
doc. dr Ludwik. Grochowski,
doc. dr Tomasz Krzeszowski,
doc. dr Norbert Morciniec

SKARBNIK: mgr Stefan Gontarczyk

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: doc. dr J. Brzeziński, doc. dr F. Grucza,
mgr A. Jackowski, dr W. Marton, mgr J. Nitecka,
dr A. Prejbisz, mgr S. Anaszkiewicz,
mgr A. Kruszyński, mgr I. Markiewicz, mgr L. Lange
KOMISJA REWIZYJNA: dr A. Bartoszewicz (przew.), mgr Z. Kościelak,
dr S. Pieczara, mgr M. Pluciński,
dr K. Toby-Tereszyńska;
zastępcy członków komisji: dr I. Jakubczak,
dr K. Koczy, mgr S. Puppel
SĄD POLUBOWNY: doc. dr S. Czochara, dr J. Skorek, doc. dr H. Zbierski

Prof. J. Fisiak i prof. W. Wilczyńska

Zarząd Główny w latach 1976–1979

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCY ZG: prof. dr hab. Jacek Fisiak (UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY: dr Waldemar Pfeiffer

WICEPRZEWODNICZĄCY: prof. dr Stanisław Gniadek,
doc. dr Jerzy Brzeziński
doc. dr Tomasz Krzeszowski,
doc. dr hab. Albert Bartoszewicz
SKARBNIK: mgr Mieczysław Pluciński

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: mgr A. Jackowski, mgr L. Lange, mgr S. Gontarczyk,
prof. dr hab. A. Szulc, doc. dr hab. A. Szwedek,
prof. dr hab. F. Grucza, mgr M. Szafrąński,
doc. dr hab. T. Woźnicki, dr Z. Temler-Skoczyńska,
dr Z. Magnuszewska

KOMISJA REWIZYJNA: doc. dr H. Zbierski, mgr A. Kruszyński,
mgr B. Krakowian

Od lewej dr Z. Magnuszewska, prof. E. Zawadzka-Bartnik,
prof. T. Siek-Piskozub

Zarząd Główny w latach 1979–1982

Prof. Waldemar Pfeiffer

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCY ZG:

doc. dr hab. Waldemar Pfeiffer
(UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Włodzimierz Bialik

Z-CA SEKRETARZA GENERALNEGO:

mgr Ludwik Lange

WICEPRZEWODNICZĄCY:

doc. dr hab. Albert Bartoszewicz

doc. dr hab. Jerzy Brzeziński

doc. dr hab. Tomasz Krzeszowski

mgr Stefan Gontarczyk

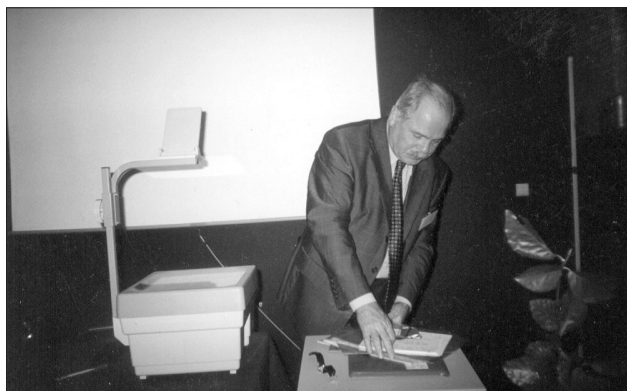
CZŁONEK PREZYDIUM:

dr Stanisław Puppel

SKARBNIK: mgr Mieczysław Pluciński

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: dr Z. Magnuszewska, dr M. Szafrąński,
prof. A. Szulc, dr Z. Temler-Skoczyńska,
dr E. Tomiczek, doc. dr hab. T. Woźnicki

KOMISJA REWIZYJNA: dr M. Kornaszewski, dr M. Szałek, mgr M. Biernacka,
mgr D. Sziłajtis, mgr J. Wołoszyn

Prof. W. Pfeiffer

Zarząd Główny w latach 1983 –1986

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCY ZG: doc. dr hab. Waldemar Pfeiffer (UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY: dr Marta de Mezer

Z-CA SEKRETARZA GENERALNEGO:

mgr Ludwik Lange

WICEPRZEWODNICZĄCY: doc. dr hab. Stanisław Kolbuszewski

doc. dr hab. Marek Kornaszewski

(został zastąpiony przez prof. dr hab. Wandę Krzezińską)

CZŁONEK PREZYDIUM: doc. dr hab. Karol Janicki,

SKARBNIK: mgr Stefan Gontarczyk

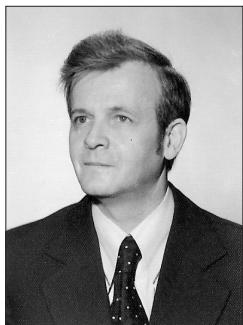
CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. A. Bartoszewicz, prof. T. Krzeszowski,
doc. dr hab. J. Brzeziński, doc. dr hab. T. Woźnicki,
doc. K. Koczy, dr Z. Magnuszewska, dr W. Oleksy,
dr W. Roszczyńska, dr M. Szczodrowski

Komisja Rewizyjna: doc. C. Załubska, dr J. Figas, dr Olesiński,
dr J. Sygnecki, mgr H. Czerwińska

Konferencja w Białymstoku (wśród uczestników na pierwszym planie od lewej
prof. W. Pfeiffer i prof. E. Zawadzka-Bartnik)

Zarząd Główny w latach 1986–1989

Prof. Henryk Zbierski (1925–1995)

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICĄCY ZG:

prof. dr hab. Henryk Zbierski
(UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Czesław Karolak

Z-CA SEKRETARZA GENERALNEGO:

mgr Ludwik Lange

WICEPRZEWODNICĄCY:

doc. dr hab. Stanisław Kolbuszewski

doc. dr hab. Eugeniusz Tomiczek

dr Zofia Magnuszewska

dr Wiesław Oleksy

SKARBNIK: mgr J. Krauze

CZŁONKOWIE PREZYDIUM ZG:

dr Marta de Mezer,

mgr P. Danielewicz

dr Teresa Siek-Piskozub (członek
prezydium od 1987)

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: dr hab. E. Zawadzka-Bartnik, dr M. Szczodrowski,
dr W. Roszczynowa, dr H. Maleńczyk,
mgr Z. Adaszyński, mgr L. Krzemiński,
mgr L. Sobolew, mgr Bartkowiak (przedstawiciel TWP)

KOMISJA REWIZYJNA: mgr J. Danielewski (przew.), prof. C. Załubska,
dr M. Rakowska, dr J. Nitecka, dr A. Kątny

Konferencja w Poznaniu (od lewej mgr L. Sobolew, prof. E. Zawadzka-Bartnik,
prof. T. Siek-Piskozub, prof. H. Stasiak, dr Z. Magnuszewska, mgr K. Trychoń-Cieślak)

Zarząd Główny w latach 1989 –1992

Prof. Józef Darski

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCY ZG:

prof. dr hab. Józef Darski
(UAM Poznań)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Teresa Tomasziewicz

Z-CA SEKRETARZA GENERALNEGO:

mgr Ludwik Lange

WICEPRZEWODNICZĄCY:

doc. dr hab. Józef Sypnicki

CZŁONEK PREZYDIUM:

dr Teresa Siek-Piskozub

SKARBNIK: brak skarbnika, nadzór nad finansami
PTN pełnił dr Wojciech Piskozub

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: dr E. Banasik, dr E. Niezgoda, dr Z. Magnuszewska,
dr M. Szafrński, dr M. Szczodrowski

KOMISJA REWIZYJNA: mgr A Giel – przewodniczący, dr M. Jakóbczyk,
mgr W. Wojciechowska

Konferencja w Lublinie (Prof. W. Wilczyńska wręcza Medal im.
Prof. L. Zabrockiego prof. Marianowi Szczodrowskiemu)

Zarząd Główny w latach 1992–1995

Prof. Hanna Komorowska

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCY ZG:

prof. dr hab. Hanna Komorowska (UW)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Teresa Siek-Piskozub

Z-CA SEKRETARZA GENERALNEGO ORAZ SKARBNIK:

mgr Ludwik Lange

WICEPRZEWODNICZĄCY:

prof. Czesław Karolak

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. dr hab. E. Zawadzka-Bartnik,
prof. M. Szczodrowski, dr H. Małeńczyk,
dr Z. Magnuszewska, dr B. Szumilewicz, mgr K. Sacha
(W skład Zarządu wchodzi też zgodnie ze statutem przewodniczący poszczególnych okręgów)

KOMISJA REWIZYJNA: mgr B. Jankowski (przew.), A. Garstecka,
W. Kaczmarek

Konferencja w Białymstoku (od lewej prof. H. Komorowska,
prof. E. Zawadzka-Bartnik, prof. J. Zaniewski i prof. A. Stelmaszuk)

Zarząd Główny w latach 1995–1998

Prof. Teresa Siek-Piskozub

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCA ZG:

prof. dr hab. Teresa Siek-Piskozub
(UAM)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Aleksandra Jankowska

WICEPRZEWODNICZĄCA:

prof. Wanda Krzemińska

SKARBNIK: Brak skarbnika; funkcję księgowego
pełni, poczynawszy od tej kadencji
Księgowy Komitetu Olimpiady
Języka Niemieckiego dr Wojciech
Piskozub

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. H. Komorowska, prof. E. Zawadzka-Bartnik,
prof. I. Nowicka-Koźluk, prof. J. Zaniewski,
dr Z. Magnuszewska, dr M. Szafrąński,
mgr J. H. Zielińska

(W skład Zarządu Głównego wchodzi również przewodniczący okręgów.)

KOMISJA REWIZYJNA: prof. M. Szczodrowski, prof. W. Wilczyńska,
mgr M. Morawiec

Konferencja w Białymstoku w roku 1996 r. (wręczenie Medalu im
Profesora L. Zabrockiego prof. T. Siek-Piskozub)

Zarząd Główny w latach 1998–2001

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCA ZG:

prof. dr hab. Teresa Siek-Piskozub (UAM)

SEKRETARZ GENERALNY:

prof. dr hab. Barbara Skowronek /

mgr Jolanta Gorbacz-Pazera

WICEPRZEWODNICZĄCA:

prof. Weronika Wilczyńska

SKARBNIK:

mgr G. Grygiel

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. E. Zawadzka-Bartnik, prof. P. Płusa,
dr Z. Magnuszewska, dr E. Banasik, mgr R. Kasza,
prof. J. Zaniewski

KOMISJA REWIZYJNA: dr A. Jankowska, prof. M. Szczodrowski, prof. K. Iwan

Konferencja w Poznaniu w 1998 r. (od lewej prof. E. Zawadzka,
dr Z. Magnuszewska, prof. M. Szczodrowski)

Zarząd Główny w latach 2001–2004

Prof. Weronika Wilczyńska

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCA ZG:

prof. dr hab. Weronika Wilczyńska
(UAM)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr Katarzyna Karpińska-Szaj

WICEPRZEWODNICZĄCY:

prof. dr hab. Katarzyna Myczko

prof. dr hab. Elżbieta

Zawadzka-Bartnik

SKARBNIK:

mgr Anna Garstecka

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. dr hab. P. Płusa, dr hab. H. Widła,
dr H. Maleńczyk-Boguszewska,
mgr J. Gorbacz-Pazera, mgr K. Trychoń-Cieślak,
mgr G. Grygiel,

REDAKTOR NACZELNY CZASOPISMA PTN „NEOFILOLOG”:

prof. dr hab. T. Siek-Piskozub

KOMISJA REWIZYJNA:

dr A. Jankowska (przewodnicząca),

prof. dr hab. Jan Zaniewski, mgr A. Kaczmarek

Prof. Weronika Wilczyńska i prof. Anna Niżegorodcew

Zarząd Główny w latach 2004–2007

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCA ZG:

prof. dr hab. Weronika Wilczyńska (UAM)

SEKRETARZ GENERALNY:

dr hab. Anna Cieślicka

WICEPRZEWODNICZĄCY:

prof. dr hab. Elżbieta Zawadzka-Bartnik

prof. dr hab. Teresa Siek-Piskozub

prof. dr hab. Halina Widła

SKARBNIK:

mgr Anna Garstecka

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. dr A. Niżegorodcew, prof. dr hab. P. Płusa,
dr D. Wiśniewska, dr H. Małeńczyk-Boguszewska,
dr K. Trychoń-Cieślak,

Z-CY CZŁONKÓW ZARZĄDU:

dr E. Gajewska, mgr E. Jastrzębska

REDAKTOR NACZELNY CZASOPISMA „NEOFILOLOG”:

dr K. Karpińska-Szaj

KOMISJA REWIZYJNA:

dr A. Jankowska (przewodnicząca),
prof. dr hab. K. Myczko, dr A. Kaczmarek

Konferencja w Lublinie w roku 2005 (Przewodnicząca PTN prof. W. Wilczyńska prezentuje Medal im. Prof. L. Zabrockiego, z lewej strony prof. P. Kołtunowski, dziekan Wydziału Neofilologii UMCS w Lublinie

Zarząd Główny w latach 2007–2010

PREZYDIUM ZG

PRZEWODNICZĄCA ZG:

prof. dr hab. Halina Widła
(UŚ Katowice)

SEKRETARZ GENERALNY:

prof. dr hab. Mirosław Pawlak

WICEPRZEWODNICZĄCY:

prof. dr hab. Anna Nizęgorodcew

prof. dr hab. Anna Cieśllicka

SKARBNIK:

dr Małgorzata Twardoń

Prof. Halina Widła

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: prof. dr hab. W. Wilczyńska,
prof. dr hab. E. Zawadzka-Bartnik,
prof. dr hab. K. Drożdżal-Szelest,
prof. dr hab. A. Michońska-Stadnik,
dr hab. U. Paprocka-Piotrowska, dr J. Knieja

Z-CY CZŁONKÓW ZARZĄDU:

E. Andrzejewska,
dr H. Małeńczyk-Boguszewska

REDAKTOR NACZELNY CZASOPISMA „NEOFILOLOG”:

dr K. Karpińska-Szaj

KOMISJA REWIZYJNA:

dr M. Sowa (przew.),
prof. dr hab. T. Siek-Piskozub, prof. dr hab. P. Płusa

Przewodnicząca ZG PTN prof. Halina Widła (druga od lewej strony);
w środku sekretarz generalny FIPLV Denis Cunningham

3.2. HONOROWI PREZESI I HONOROWI CZŁONKOWIE PTN

Zgodnie ze statutem Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego § 11. Członkiem honorowym może zostać osoba wybitnie zasłużona wobec Towarzystwa lub celów Towarzystwa, w wyniku tajnego głosowania przeprowadzonego przez Walne Zgromadzenie. Każdy członek ma prawo zgłoszenia kandydata na członka honorowego, kierując pisemny wniosek wraz uzasadnieniem do Zarządu Głównego przynajmniej na dwa tygodnie przed głosowaniem. Wniosek taki powinien być poparty co najmniej 10 podpisami innych członków⁶⁵.

Poniżej lista honorowych prezesów i honorowych członków PTN:

- **rok 1973**

prof. Mieczysław Brahmer
prof. Zygmunt Czerny
prof. Stanisław Helsztyński
prof. Tadeusz Grzebieniowski
prof. Michał Cieśla
doc. Stefan Kubica
prof. Zdzisław Żygulski
dr Zofia Bastgen
mgr Alojzy Brzeski
mgr Jadwiga Kołodzka

- **rok 1976**

prof. Ludwik Zabrocki

- **rok 1979**

prof. Stanisław Gniadek
dr Antoni Prejbisz
prof. Jacek Fisiak – honorowy Prezes PTN

- **rok 1986**

prof. Rudolf Zellweger (Szwajcaria)
prof. Johannes Rössler (Niemcy)
prof. Karl Jansen (Finlandia)
prof. Waldemar Pfeiffer – honorowy Prezes PTN
dr Janina Smólska
mgr Anna Zawadzka

---

⁶⁵ Zob. Statut PTN. W: www.poltowneo.org

mgr Stefan Gontarczyk

- rok 2007
mgr Anna Garstecka

3.3. ODZNACZENI MEDALEM IM. PROF. LUDWIKA ZABROCKIEGO

Odnaczenie honorowe przyznawane jest wybitnie zasłużonym działaczom Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Medale nadaje Kapituła Medalu, która jest powoływana spośród Laureatów Medalu, a także członków honorowych Towarzystwa. W jej skład wchodzi *ex officio* urzędujący przewodniczący ZG Towarzystwa⁶⁶. Funkcję Dziekana Kapituły Medalu pełni aktualnie pani prof. dr hab. Teresa Siek-Pisokozub.

Pierwszymi medalistami uhonorowanymi Medalem im prof. Ludwika Zabrockiego na V Walnym Zjeździe Towarzystwa w roku 1986 r. w Poznaniu zostali: prof. Antoni Prejbisz, doc. Stefan Kubica, mgr Stanisław Gontarczyk, prof. Jacek Fisiak, prof. Stanisław Gniadek, prof. Waldemar Pfeiffer, prof. Jerzy Brzeziński, prof. Michał Cieśla, prof. Witold Ostrowski, doc. Dr hab. Tadeusz Woźnicki.

W latach kolejnych Medalem im prof. Ludwika Zabrockiego zostali odznaczeni:

- rok 1989: prof. Hanna Komorowska, dr Zofia Magnuszewska, dr Elwira Banasik, dr Władysława Roszczynowa, dr Marcei Szafrąński,
- rok 1990: Harald Schubert (Niemcy)
- rok 1994: prof. Franciszek Gucza, mgr Ludwik Lange, prof. Hubert Orłowski, prof. Aleksander Szulc
- rok 1996: prof. dr hab. Jan Zaniewski
- rok 2001: prof. dr hab. Teresa Siek-Pisokozub; prof. dr hab. Paweł Płusa
- rok 2004: prof. dr hab. Władysław Woźniewicz
- rok 2005: prof. dr hab. Marian Szczodrowski; mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak
- rok 2007: prof. dr hab. Elżbieta Zawadzka-Bartnik

---

⁶⁶ Zob. Statut PTN: Regulamin nadawania medalu im. Prof. L. Zabrockiego przez Polskie Towarzystwo neofilologiczne. W: www.poltowneo.org

4. PTN WE WSPOMNIENIACH I ZDJĘCIACH

*Przeszłość to jest dziś,
tylko cokolwiek dalej*
Cyprian Kamil Norwid

Prezentowane poniżej wspomnienia świadczą o niezwyklej roli, jaką odegrało/odgrywa Polskie Towarzystwo Neofilologiczne w życiu zawodowym, karierze naukowej, a także w życiu społecznym neofilologów w Polsce. Przywołajmy słowa wspomnień prof. Elżbiety Zawadzkiej-Bartnik z Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Warszawskiego, której ogromny dorobek naukowy oraz wysoko ceniona aktywność w działalności PTN są powszechnie znane: „Niezwykle mile wspominam sobotnie spotkania okręgu Warszawskiego PTN w Pałacu Kultury, które dały mi możliwość poznania ważnych dla glottodydaktyki polskiej osób, jak dr Janina Smólska, prof. Michał Cieśla, prof. Jan Rusiecki, doc. Tadeusz Woźnicki, dr Antoni Prejbisz i inni. Wygłaszane podczas spotkań referaty, ciekawe merytoryczne dyskusje wpłynęły niewątpliwie na kształtowanie się moich poglądów dotyczących uczenia się i nauczania języków obcych, a także kształcenia nauczycieli”.

Mamy nadzieję, że spotkania, różne formy kontaktów, które oferuje Polskie Towarzystwo Neofilologiczne z tymi, którzy zechcieli przekazać nam fragmenty swoich wspomnień, dostarczą nowych, bogatych, interesujących przeżyć intelektualnych i towarzyskich następnym pokoleniom członków naszego Towarzystwa, bo przeszłość odnajdujemy w teraźniejszości, a w przyszłości teraźniejszość.

Kartę wspomnień rozpoczyna pan profesor Waldemar Pfeiffer z Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

POLSKIE TOWARZYSTWO NEOFILOLOGICZNE

Wspomnienie honorowego przewodniczącego z okazji Jubileuszu Towarzystwa

Reaktywowane przez profesora Ludwika Zabrockiego w 1969 roku Polskie Towarzystwo Neofilologiczne z siedzibą Zarządu Głównego w Poznaniu stało się od samego początku jedynym wówczas w kraju stowarzyszeniem skupiającym neofilologów wszystkich języków obcych, zwłaszcza czterech głównych: angielskiego – niemieckiego – francuskiego i rosyjskiego, które tworzyły własne sekcje w powstających stopniowo oddziałach wojewódzkich. Wystąpiła wtedy bezprzykładna w historii naszej dziedziny integracja

pozioma, której towarzyszyła integracja pionowa umożliwiona poprzez członkostwo w PTN nauczycieli wszystkich szczebli i typów szkół. Tak więc ta wertykalna oś integracyjna: od profesora uniwersytetu do nauczycieli szkół podstawowych ułatwiła z jednej strony transfer wiedzy uniwersyteckiej do praktyki szkolnej, z drugiej zaś poznanie problemów praktyki nauczania i wspólne ich rozwiązywanie.

Wymienione nurty integracyjne były i są nadal silną stroną naszego towarzystwa, mimo, że jego znaczenie w sposób naturalny osłabło w związku z powstawaniem silnych – i w pewnym sensie konkurencyjnych – towarzystw monolingwalnych, takich jak na przykład Polskie Towarzystwo Nauczycieli Języka Niemieckiego, czy Stowarzyszenie Germanistów Polskich i analogicznych do nich stowarzyszeń przedstawicieli innych języków.

Piszący te słowa był jednym z wielu członków założycieli naszego Towarzystwa i – jako asystent w jednostce naukowej profesora Ludwika Zabrockiego: Zakładzie Językoznawstwa Stosowanego UAM w Poznaniu – jego prawą ręką jako pierwszego prezesa PTN, a także pomocnikiem ówczesnego sekretarza generalnego, doc. Stefana Kubicy, który ze względów zdrowotnych zrezygnował po roku z pełnienia tej funkcji. Tuż po promocji przejąłem na początku 1971 roku pełnienie funkcji sekretarza generalnego, a następnie pełniłem ją z wyboru sekretarząc kolejnym prezesom, profesorowi Jackowi Fisiakowi i profesorowi Stanisławowi Gniadkowi, by w roku 1979 zostać kolejnym prezesem towarzystwa.

Ta działalność stała się do czasów obecnych zaczątkiem mojej ponad trzydziestoletniej działalności społecznej w wielu towarzystwach naukowych krajowych i zagranicznych o charakterze międzynarodowym i światowym. Zaangażowanie na rzecz wspólnoty naukowej i pedagogicznej stało się moim powołaniem, by nie powiedzieć pasją. Sprawiało mi to wiele satysfakcji i radości, pozwoliło nawiązać szereg nieprzemijających więzi koleżeńskich i przyjaźni, które w Polskim Towarzystwie Neofilologicznym mają wśród jego członków do dzisiaj ogromne znaczenie.

Nasze Towarzystwo odgrywało wielką rolę w międzynarodowych stowarzyszeniach neofilologicznych, takich jak FIPLV czy IDV wnosząc swój naukowy i organizacyjny wkład w ich funkcjonowanie i rozwój, co zostało odpowiednio docenione w uznaniu rangi naszej całej neofilologii na mapie Europy i Świata.

Kończąc chciałbym z okazji naszego Jubileuszu złożyć wszystkim nie wymienionym tu z nazwiska, ale znanym w naszym środowisku i przedstawionym w tej publikacji jubileuszowej społecznie pracującym Koleżankom i Kolegom, najlepsze życzenia wielu sukcesów i satysfakcji, dziękując im jednocześnie za

włożony już trud i poświęcenie na rzecz naszej wspólnoty. Towarzystwu życzę dalszego rozwoju i prężnej działalności na rzecz nauczycieli i ich uczniów w realizacji szczytnych idei poznawania innych języków i kultur dla pogłębiania międzynarodowej współpracy i przyjaźni.

Prof. dr hab. Waldemar Pfeiffer

Poznań, w maju 2009 roku

Prof. dr hab. Halina Widła

*Instytut Języków Romańskich i Translatoryki
Uniwersytet Śląski*

Moje pierwsze i dość mgliste wspomnienie związane z Towarzystwem to udział w konferencji w 1984 roku w Katowicach, a potem długa przerwa w aktywności. Działalność w strukturach Towarzystwa rozpocząłem praktycznie w 2000 roku jako nowy członek Zarządu Głównego. Początkowo moja znajomość środowiska ograniczała się do dwudziestu, może trzydziestu osób. Z dała od Poznania, postanowiłem więc pomóc Towarzystwu przez upublicznienie naszych działań w Internecie. I właśnie ta praca pomogła mi dobrze poznać PTN – wszak żadna godna wzmianki sprawa nie ujrzała światła dziennego bez mojej wiedzy! Poznałem wielu wspaniałych ludzi, których potem spotykałem na naszych dorocznych konferencjach. Z kolei dwie kadencje pracy w Zarządzie dały mi szansę zaznajomienia się z doświadczeniem moich znakomitych Poprzedników. I ani się obejrzałem, jak przyszła i na mnie kolej!

Wspomnienia? Jest ich tyle, ile corocznych spotkań Zarządu, ile konferencji w ośrodkach akademickich w całej Polsce i za granicą, ile nieformalnych wizyt i dyskusji, ile wieczornych rozmów telefonicznych najczęściej prowadzonych z Weroniką, Teresą, Mirkiem, Katarzyną, Małgosią, ile wymienionych przez te lata maili – tych bardzo ważnych i mniej ważnych, ile wspólnych trosk i radości – tych ostatnich na szczęście zdecydowanie więcej. Jest tych wspomnień tyle, ilu członków PTN, bo nie ma na obecnej liście Towarzystwa ani jednej osoby, z którą bym się nie zetknęła przynajmniej listownie. Czy nie warto dla tych wszystkich wspomnień znaleźć się w tym niezwykłym gronie?

A przecież to niezwykle grono spotyka się w określonym celu – jedynej w swoim rodzaju, unikalnej wymiany doświadczeń teoretyków i praktyków, których praca związana jest z nauczaniem języków obcych. Polski staje się więc *lingua franca*, bo w jakim innym języku moglibyśmy się porozumieć, dowiedzieć co odkryli germaniści, jak uczą rusycyści a jak poloniści, co nowego w an-

glistycznym świecie, co wdrażają romaniści i dlaczego tego wszystkiego nie porównać, nie spróbować na własnym gruncie? Dlaczego nie publikować tekstów dla wspólnego pożytku? Dlaczego się nie pospierać w imię własnych racji i nie pomóc tym, którzy akurat tego się jeszcze nie dowiedzieli? Gdzie posłuchać praktyków, którzy już nie raz nasze teoretyczne postulaty skonfrontowali z taką rzeczywistością, z jaką na co dzień nie mamy do czynienia? A gdzie praktycy usłyszą tyle teorii w pigułce? Kiedy znaleźliby na to czas?

Ceńmy sobie tę niezwykłość i ją pielęgnujmy. Należymy w większości również do towarzystw monolingwalnych. Mamy więc wspaniałe dopełniające się fora działalności. Nie nasze to sukcesy, ale wspaniałych naszych poprzedników, którzy te cele wytyczali, którzy umieli zadbać o rozwój naszego środowiska, którzy nam później wskazywali drogę, zaszczerpiali te wszystkie potrzeby. Ilość członków Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego dowodzi, że mieli rację.

Zmieniły się realia w których działamy i umiemy się do nich dostosować ale przesłanie pozostało to samo od 80 lat. Jestem pewna, że nie zmieni się i w kolejnych latach. Życzę wszystkiego, co najlepsze Wszystkim dawnym i obecnym Członkom Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Fakt, że mogę to uczynić jako przewodnicząca i w dodatku z tak niezwykłej okazji, jest dla mnie ogromnym i wzruszającym zaszczytem.

Przewodnicząca PTN

Halina Widła

Prof. dr hab. Teresa Siek-Piskozub

Instytut Filologii Angielskiej

UAM w Poznaniu

PTN - TRUDNY OKRES PRZEJŚCIOWY

Pamięć ludzka jest ulotna, w związku z tym to co przytoczę z pewnością jest wybiórcze. Mogły też nastąpić w mojej pamięci zbitki czasowe, ponieważ były okresy, że pełniłam w Towarzystwie różne funkcje, nieraz kilka jednocześnie (np. przewodniczącej Okręgu Poznańskiego i członka ZG oraz koordynatora Studium Języków Obcych „Neofilolog”, sekretarza ZG a następnie przewodniczącej ZG i redaktora czasopisma „Neofilolog”, a jednocześnie z nominacji PTN członka zarządu FPLV i redaktora biuletynu informacyjnego FIPLV „World News”).

Moja aktywna działalność w PTN zaczęła się w najgorszym dla organizacji momencie – zmiana ustrojowa pociągała za sobą liczne perturbacje jakim poddane zostało Towarzystwo. Na pierwszym zebraniu ZG (w którym jako przewodnicząca Okręgu Poznańskiego pełniłam funkcję członka zarządu) we wrześniu 1990 r. przewodniczący prof. Józef Darski poinformował nas, iż właśnie wpłynęło zawiadomienie od Polskiej Akademii Nauk, że wraz z początkiem nowego roku (1991) przestaje ona finansować działalność towarzystw. PTN miał wtedy lokal w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk i przydzielony przez urząd telekomunikacji telefon a na etacie sekretarkę i księgową (etaty dzielone były z Ogólnopolskim Komitetem Głównym Olimpiady Języka Niemieckiego finansowanym przez MEN). Aby rozwiązać umowę należało z 3-miesięcznym wyprzedzeniem dostarczyć stosowne pismo pracownikom. Na szczęście Olimpiady miały być w dalszym ciągu finansowane przez MEN, w związku z tym do czasu uregulowania sytuacji finansowej pani Renata Budzyńska prowadząca sekretariat wyraziła zgodę na ograniczenie jej wynagrodzenia do wysokości finansowanej przez MEN. Gorzej było z uregulowaniem spraw dotyczących księgowości, ponieważ przy okazji wyszło, że księgowa jest w zasadzie wirtualna – przebywa za granicą. Były trudności nie tylko z uzyskaniem informacji co możemy w zaistniałej sytuacji zrobić, aby przetrwać, ale nawet z wręczeniem jej wypowiedzenia. Na prośbę przewodniczącego i za moją namową, mój mąż, dr Wojciech Piskozub, wyraził zgodę na społeczne przyjęcie funkcji księgowego i zajęcie się finansami PTN i KGOJN do końca roku, gdy wiązała nas umowa z poprzednią księgową, a wraz z nowym rokiem, podobnie jak sekretarka finansowany miał być z części dotyczącej KGOJN do czasu znalezienia innych źródeł.

ZG zaczął poszukiwać nowych sposobów finansowania, zwłaszcza, że w poprzedniej kadencji podjęto uchwałę o publikowaniu biuletynu PTN „Neofilolog” a ukazał się tylko jeden numer. Oczekiwano, że nowy ZG kontynuować będzie publikację biuletynu. Ponadto, do 1991 roku ZG nie ściągał składek członkowskich, bo dysponując środkami z PAN i MEN nie odczuwał takiej potrzeby. Składki członkowskie wpływały (bądź nie – jeśli Zarządy Okręgowe tego nie pilnowały) na konta Okręgów. Brakowało więc pieniędzy na opłacenie lokalu ZG, korespondencję, itp. Koszty administracyjne przeniesiono w całości na KGOJN do czasu, gdy kondycja finansowa się poprawi.

Na Nadzwyczajnym Walnym Zjeździe w Zielonej Górze zmieniono Statut PTN, aby umożliwić podjęcie działalności gospodarczej. Gdy uzyskaliśmy już taką możliwość otworzyliśmy Szkołę Języków Obcych „Neofilolog”. Paradoksalnie pogarszająca się sytuacja wielu instytucji państwowych sprzyjała naszej inicjatywie. Uzyskaliśmy w darowiźnie meble po likwidowanym barze, padającym instytut resortowy, który zmniejszał kadrę, ale w dalszym ciągu dyspono-

wał pustymi lokalami, za niewielką odpłatnością wynajął nam sale w pobliżu siedziby ZG. Rektor UAM podjął decyzję o sfinansowaniu kursów języków obcych dla pracowników uczelni, a także wyraził zgodę na prowadzenie zajęć w nie zagospodarowanym jeszcze budynku po byłej PZPR przejętym przez uczelnię. Wszystko to sprzyjało rozwojowi naszej Szkoły. Wymagało też dużego zaangażowania wielu członków PTN z Okręgu Poznańskiego. Pamiętam jak sami wnosiliśmy podarowane nam meble do sal, godziny przesiedziane przy telefonie, gdy prowadziliśmy rekrutację do grup, hospitacje zajęć, gdy powstawały konflikty. A takich też nie brakowało, bo zmieniały się relacje uczeń – nauczyciel na klient – usługodawca, a nie wszyscy prowadzący zajęcia chcieli to zrozumieć.

Pierwsze numery „Neofilologa” (nr 2–3) finansowane były dzięki dochodom ze Szkoły. Po kilku latach musieliśmy je jednak zamknąć, a raczej zrzec się na korzyść emerytowanych członków PTN, który zaangażowani byli w jego prowadzenie. W owym czasie powstało bowiem wiele prywatnych szkół i rywalizowanie z nimi było już trudne. Zyski ze Szkoły, po opłaceniu sal i nauczycieli były minimalne, a prowadząc działalność gospodarczą narażeni byliśmy na kontrole urzędów finansowych. Nie można też było akumulować dochodów bo ulegałyby opodatkowaniu. Na szczęście już wtedy sytuacja się poprawiła – przybywało nam członków, a składki zgodnie z nowym statutem wpływały na konto ZG. Okręgi w dużej mierze zanikały jako formalne byty, co nie oznacza, że zanikała w nich wszystkich działalność. Ale tu sytuacja była zróżnicowana.

Udało nam się też pozyskać dofinansowanie „Neofilologa” przez Komitet Badań Naukowych, dzięki zaangażowaniu profesorów, aktualnych bądź byłych członków PTN, którzy pisali nam dobre recenzje. Takie dofinansowanie otrzymaliśmy do numerów 4–18. Zmieniliśmy też nazwę z ‘biuletynu’ na ‘czasopismo’. Potem już KBN przestał nas dofinansowywać ale nauczyliśmy się tak organizować konferencje, aby z przychodów z wpisowego oraz dotacji współorganizatorów starczyło też na publikację, zwłaszcza, że w międzyczasie koszt publikacji ograniczył się w zasadzie do ceny druku i wysyłki – resztę wykonywałam społecznie z pomocą rodziny. Na szczęście większość artykułów przychodziła już w wersji elektronicznej. Ale było też tak, że 2 numery (nr 4 i 5) „produkowaliśmy” całkowicie samodzielnie z wykorzystaniem urządzeń do powielania testów KGOJN, ponieważ nie było pieniędzy na sfinansowanie druku. Rosła też rzesza naszych członków a wraz z nimi, jak już wspomniałam wpływy ze składek.

Oprócz dorocznych konferencji ogólnopolskich organizowanych lub współorganizowanych z okręgami udało nam się zorganizować w Poznaniu 2 konferencje (w 1993 r. i w 2001 r.) we współdziałaniu z Fédération Internationale des Professeurs de Langues Vivantes, które zgromadziły nauczycieli języków z całego świata (zob. „Neofilolog” 7, 8 i 9, Siek-Piskozub 2002a). Konferencje odbywały się w intencji ak-

tywizacji Regionu Europy Centralnej FIPLV. Ten cel tylko częściowo udało się nam osiągnąć. Wśród nauczycieli języków obcych regionu większym zainteresowaniem cieszyła się obecność w działaniach Regionu Zachodniego FIPLV i możliwość wyjazdów do krajów wcześniej dla nas prawie niedostępnych. Ale współpraca z FIPLV trwa do dzisiaj a początki jej sięgają okresu przedwojennego, tuż po tym gdy powstało PTN (Freudenstein 2009).

Piszę o tym co się działo, bo trudno jest oddzielić indywidualny wkład od zespołowego, własne zaangażowanie od zaangażowania społecznego moich najbliższych (męża i syna) choć nie byli filologami a ekonomistami. Ale to właśnie ich umiejętności były w tamtym okresie bardzo nam pomocne. Wtedy głównym celem było utrzymanie PTN. Był to okres szczególnie niesprzyjający działalności społecznej, bo otwierały się nowe możliwości dla każdego kto był przedsiębiorczy i myślał o własnym sukcesie. Jednocześnie powstawały lub wyodrębniały się ze struktur PTN inne towarzystwa, bardziej wyspecjalizowane, a także często dofinansowywane przez agendy kraju danego języka. Polscy nauczyciele szkół niższych szczebli nie byli też tak bardzo zainteresowani uczestnictwem w działalności towarzystw naukowych, co z przykrością mogłam zaobserwować będąc gościem różnych organizacji europejskich zrzeszonych w FIPLV. Tam na kongresie ogólnokrajowym brało udział po kilkaset osób a na międzynarodowym nawet ponad 2000. My cieszyliśmy się, gdy przybyło 150 osób.

Były okresy, gdy miałam już dość PTN, nie starczało czasu na życie prywatne. W 1997 roku, kiedy nikt nie chciał przejąć ode mnie funkcji przewodniczącej, brakowało też chętnych w Okręgu Poznańskim do wejścia w skład ZG, a w tamtych czasach komunikacja internetowa nie była jeszcze na tyle rozwinięta, aby decyzje mogły zapadać bez faktycznego spotkania się członków, miałam ochotę zostawić to wszystko i decyzję czy kontynuować działalność, jeśli znajdą się chętni do przejęcia funkcji 'roboczych' w ZG (przewodniczącego, sekretarza, skarbnika), czy też Towarzystwo zamknąć, w przypadku braku chętnych, zostawić Walnemu Zjazdowi. To profesor Weronice Wilczyńskiej i mojemu mężowi, którzy obiecywali pomoc w dalszym prowadzeniu spraw PTN, zawdzięczam decyzję dalszego kandydowania na funkcję przewodniczącej ZG, którą podjęłam w noc poprzedzającą Walny Zjazd. Szczęśliwie trzy lata później było już komu przekazać część swoich obowiązków. Profesor Wilczyńska znakomicie sprawdziła się na funkcji wiceprzewodniczącej i zgodziła się kandydować na funkcję przewodniczącej. Dzisiaj mam satysfakcję z tego, że udało nam się przetrwać ten trudny czas, czego nie udało się niektórym innym towarzystwom. Cieszy mnie rosnąca liczba coraz młodszych członków, z których wielu chętnych jest do poświęcenia swojego czasu na działalność na rzecz Towarzystwa. Trzymam za nich kciuki.

Aby ich zachęcić do działania podzielę się też uwagami na temat tego co ja zyskałam działając na rzecz PTN. Gdyby nie redagowanie „Neofilologa” a także tomów pokonferencyjnych mój rozwój naukowy byłby znacznie wolniejszy. Przez pierwszych 16 lat pracy zawodowej byłam pracownikiem dydaktycznym w Studium Języków Obcych UAM, doktorat zrobiłam dla własnej satysfakcji. Intensywne doksztalcanie w zakresie różnych dziedzin językoznawstwa stosowanego zaszczepiło we mnie potrzebę własnego rozwoju naukowego, śledzenie na bieżąco rozwoju różnych koncepcji teoretycznych jak i wspierających je lub negujących badań. Systematyczny udział najpierw w konferencjach krajowych, potem już jako członka egzekutywy FIPLV w międzynarodowych, wymuszał konieczność prowadzenia badań własnych, aby mieć z czym wystąpić. Mając już własny dorobek i stopnie naukowe na konferencjach owych spotykałam kandydatów na doktorantów, którzy zwracali się z prośbą o objęcie opieką naukową. Obecnie moi wychowankowie są pracownikami naukowymi wielu polskich uczelni. Czy udałoby mi się to osiągnąć bez zaangażowania w PTN – wątpię, a na pewno nie w czasie w jakim się to dokonało. Poza tym zyskałam grono przyjaciół nie tylko w Polsce. Nigdy więc tak naprawdę nie dajemy z siebie nic w zamian nie otrzymując. Niezmiernie sobie cenię to co zyskałam dzięki PTN.

Prof. dr hab. Weronika Wilczyńska

Instytut Filologii Romańskiej

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

JAK TO Z PTN BYŁO ...

Jak to się zaczęło? Chyba gdzieś w głębokich, szarych latach 80. Byłam wtedy adiunktem na filologii romańskiej, a do naszego pokoju na 5. piętrze w Collegium Novum zaglądała czasami anglistka, dr TSP, zapraszając na kolejne spotkania w sekcji PTN („A Pani? Może Pani też by przyszła?”), a także na inne, większe imprezy naukowe. Miała czas i cierpliwość, wyjaśniała wątpliwości, czasami zostawiała jakieś materiały. Czasem po zebraniu podwoziłam ją po drodze moim małym fiatem i dyskutowaliśmy jeszcze na chodniku, przed domem. Kiedyś wyraziłam zdanie, że na zebranie przyszło tak niewiele osób i usłyszałam w odpowiedzi: „No bo to jest właśnie to-wa-rzys-two!” Szybko przekonałam się, że PTN to szansa na intelektualne wyjście poza opłotki „własnej” filologii, to także możliwość poznawania innych specjalistów z naszej, wspólnej przecież nam dziedziny. Teresa wciągnęła mnie też na któreś zebranie organizacyjne ZG - Warszawa, PKiN („Powinnaś się

przysłuchiwać, by się orientować w sprawach PTN...) – pamiętam zdecydowane wypowiedzi kol. Elżbiety Zawadzkiej-Bartnik, rozważne zdania kol. Zofii Magnuszewskiej, autorytet, jaki otaczał postać naszego guru – doc. H. Komorowskiej, otwartość kol. Haliny Maleńczyk, rzeczowe podejście kol. Anny Garsteckiej, wyważone wypowiedzi kol. Ludmiły Sobolew...

Nawet nie wiem, jak zostałam przewodniczącą Okręgu Poznańskiego. Nadchodził czas wielkich przemian w Polsce. Pamiętam, że to właśnie w sekcji PTN przeżyłam swój pierwszy referat wygłoszony w języku ...polskim, czy to nie dziwne, że zdarzyło mi się to dopiero gdzieś przed czterdziestką? A na poziomie FIPLV, okres ten zaznaczył się niezbyt udaną próbą organizacji regionu Europy Środkowej. Zachowam w pamięci na zawsze ciekawe rozmowy z wieloma osobami – byli wśród nich Czeszka – śp. doc. Ivá Pychova, Węgrzy – dr Judit Navracsics i prof. Zsolt Lengyel (coż to był za wspaniały bigos nad brzegami Balatonu!), Anglikiem – prof. E.M. Bateley i Niemiec – prof. Eynar Leopold. Były też wielokrotne wyjazdy do Grazu i współkierowanie projektem dot. interkulturowości.

Przewodniczącą ZG zostałam przez przypadek czy raczej brak wyobraźni (zjazd w Poznaniu). Nieopatrznie zgodziłam się współkandydować, ot tak, dla przyspieszenia procedury, gdyż nie było po temu innych chętnych. Byłam pewna, że wybrana zostanie dotychczasowa Przewodnicząca, którą zresztą gorąco popierałam. No i stało się! Potem był szok, bezsenna noc i wreszcie ta refleksja: A może tak po prostu trzeba? Resztę nocy spędziłam już na studiowaniu Statutu i gorączkowym opracowywaniu planu pracy na zebranie nowego ZG (nazajutrz rano). A były to wyjątkowo chude lata PTN: Teresa Siek-Piskozub przeprowadziła co prawda Towarzystwo przez najgorsze meandry początku lat 90., mogłam też liczyć nadal na jej życzliwą pomoc i radę – zachowuję je zawsze we wdzięcznej pamięci. Mam świadomość, że bez nich nie potrafiłabym się znaleźć na międzynarodowych niekiedy salonach (Johannesburg, Ryga) ani kontynuować zapoczątkowanego przez Teresę programu dostosowywania Towarzystwa do nowych warunków.

A jedno, co było dla mnie jasne, to to, że Towarzystwo może i powinno przetrwać w nowych warunkach. Nie mogły tego miejsca wypełnić Towarzystwa „jednojęzyczne”, choć te zaznały trudności walki o przetrwanie dzięki wsparciu komercyjnych firm językowych i oficjalnych instancji zagranicznych. Atutem i oczywistą w tych nowych warunkach misją PTN pozostawało przecież budowanie pomostów ponad „językowymi” podziałami naszego środowiska i promowanie wewnątrz dialogu interfilologicznego właśnie. Na moich oczach dokonywał się proces samoselekcji członków na tych nowych zasadach. Na kolejnych, dorocznych konferencjach czuło się coraz bardziej wspaniałą, przy-

jacielską i otwartą atmosferę spotkania filologów różnych specjalności językowych, ceniących sobie właśnie przekraczanie granic swych pojedynczych specjalności! Jak echo powracało zdanie, że przysłowiowy „własny sos” jest miły, ale nie może nikomu z nas wystarczać. I zaczął nas na nowo jednoczyć...język polski, przyjęty szybko jako oficjalny język obrad w trakcie konferencji krajowych. Cieszyłam się, że były wśród nas także osoby specjalizujące się w mniej popularnych językach obcych, w tym esperanta i oczywiście języka polskiego jako obcego! Zyskaliśmy własne logo (w internetowym, demokratycznym głosowaniu nad kilkoma pomysłowymi projektami) autorstwa dr Agnieszki Nowickiej i własną stronę internetową – dzięki informatycznej wiedzy tajemnej prof. Haliny Widły...

Kolejne konferencje odbywały się coraz to w innym mieście, choć jako zasadę przyjął, że w przypadku braku innych propozycji, będziemy organizować je w Poznaniu... Chyba nieprędko to nastąpi! To niesamowite, od chyba 20 lat nie opuściłam żadnej, dorocznej konferencji i wygląda na to, że nie tylko ja przestrzegam tej reguły. To wiele mówi o więziach w Towarzystwie. Mam wrażenie, że znam chyba wszystkich naszych członków i sympatyków, może nie zawsze z nazwiska, ale np. z referatu czy choćby opowiedzianego w kuluarach dowcipu lub po prostu uśmiechniętej buzi... I że mogę czy możemy zwrócić się do każdego z nich w tej czy innej sprawie.

Pamiętam wielką, osobistą satysfakcję, gdy na Zjeździe w Katowicach przyjmowaliśmy we wspólniejszej atmosferze nowy, całościowy tekst Statutu PTN. Z jedną poprawką: nie zgodzono się, by (jak proponowałam) sprawowanie funkcji przewodniczącego ograniczyć do dwóch kadencji. Wierna tej idei nie zgodziłam się, to już na zjeździe we Wrocławiu, kandydować po raz trzeci i zakończyłam swoje „urzędowanie”, zachowując jednak funkcję członka ZG.

Myślę, że każdy z nas ma swój potencjał i swoje optimum, a także czas, w którym powinien je ujawnić. Jeśli „nie zdążył”, trudno! Powinien ustąpić miejsca innej osobie, dając jej szanse na zostawienie swego śladu w historii PTN. Ale nadal pozostajemy oczywiście wszyscy razem i możemy na siebie liczyć i mieć w sobie partnerów do fachowych rozmów. I to jest ważne!

Jubileusz Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego uświadamia mi, że i moje doświadczenie z Polskim Towarzystwem sięga już dwudziestu lat..., gdyż właśnie dwadzieścia lat temu zaczynałam pracę w Instytucie Filologii Romańskiej UAM. Najpierw były spotkania w Okręgu Poznańskim, do których zachęcały swoje asystentki prof. prof. Wanda Krzemińska i Weronika Wilczyńska. Potem wyjazdy na konferencje w charakterze pilnego słuchacza i wreszcie pierwszy udział z referatem... Zamiast jednak wspominać intelektualne i nader sympatyczne towarzyskie przeżycia w PTNie, chciałabym opowiedzieć o moim spotkaniu z panią Stefaną Kajową, plastyczką, autorką projektu medalu im. Ludwika Zabrockiego, wręczanym wybitnym działaczom Towarzystwa i osobowościom filologicznym.

Pełniłam wtedy funkcję sekretarza Zarządu Głównego i w ramach porządkowania spraw odkryliśmy, że w naszym archiwum brakuje zgody autorki medalu na scedowanie praw autorskich Polskiemu Towarzystwu Neofilologicznemu. Ówczesny Zarząd z niemałym trudem odnalazł adres pani Kajowej, a ja udałam się do szacownej, sędziwej już plastyczki ze stosownymi dokumentami. Przy pierwszej wizycie okazało się, że mąż pani Kajowej i mój tato pracowali wspólnie na Poznańskich Targach, kociarze i psiarze to najmilszy ludzie na świecie, a w życiu liczy się właśnie doborowe towarzystwo i pasja, co w Polskim Towarzystwie Neofilologicznym pani Kajowa ceniła najbardziej... I tak przegadałyśmy cały wieczór przekładając sprawy formalne na następne spotkanie... Stawiłam się zatem o umówionej porze, lecz niestety na próżno dobijałam się do drzwi mieszkania plastyczki. Wiedziałam już, że p. Kajowa nie wychodzi z domu, zakupy załatwia sąsiadka, a sędziwa plastyczka przemieszcza się tylko od biurka do okna, by uchyliwszy je wpuścić ulubionego kota. Tymczasem okno było zamknięte, telefon nie odpowiadał, a na dźwięk dzwonka do drzwi i pukania odpowiadała tylko głucha cisza... Pełna najgorszych przeczuć postawiłam na równe nogi sąsiadów, którzy zaniepokoiли się równie mocno jak ja. Ustaliliśmy wspólnie, że nie ma innej rady, trzeba wyważyć drzwi... Wyciskałam już numer telefonu policji, gdy pod dom zajęczała taksówka. Wsiadła z niej p. Kajowa wspierając się na ramieniu mężczyzny, który okazał się jej synem:

– Wczoraj miałam problem z sercem, trafiłam do szpitala, ale umówiłam się więc jestem...A teraz synu zaparz nam mocnej kawy, bo innej w towarzystwie nie pijam...

I tak spędziłyśmy kolejne popołudnie gawędząc o sztuce, językach obcych, uczeniu się, miłości do zwierząt, nowych i starych czasach... a pani Stefania Kajowa wypytała mnie o laureatów medalu profesora Zabrockiego ciesząc się, że jej dzieło trafia do tak znamienitych rąk...

Prof. dr hab. Anna Cieślicka

Instytut Filologii Angielskiej

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

Moja przygoda z PTN-em zaczęła się w 2001 roku, kiedy to doktor Katarzyna Karpińska-Szaj z Instytutu Filologii Romańskiej, ówczesna Przewodnicząca Okręgu Poznańskiego, poprosiła mnie o wygłoszenie referatu na czwartkowym wykładzie dla członków Okręgu. Na wykład przybyło wielu nauczycieli i studentów, zarówno z Instytutu Filologii Angielskiej, jak i Germańskiej, Romańskiej i z Katedry Glottodydaktyki, a wygłoszenie prezentacji przed nie-anglistyczną widownią było dla mnie bardzo ciekawym doświadczeniem, które rozwijałam stając się sama członkiem i pilnym uczestnikiem czwartkowych spotkań.

Innym niezmiernie ważnym dla mnie momentem w mojej przygodzie z PTN-em była organizacja Konferencji PTN w Poznaniu w 2004 roku. Było to ogromne przedsięwzięcie organizacyjne, doskonałe doświadczenie i satysfakcjonujące wyzwanie, zwłaszcza, że liczba zgłoszeń wielokrotnie przekroczyła nasze najśmielsze oczekiwania. Możliwość wymiany doświadczeń i poglądów naukowych z przedstawicielami różnych środowisk nauczycielskich i różnych filologii jest, według mnie, najcenniejszą zaletą naszego Towarzystwa.

Mgr Anna Garstecka

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

POLSKIE TOWARZYSTWO NEOFILOLOGICZNE WE WSPOMNIENIACH LEKTORKI ANNY GARSTECKIEJ

W latach siedemdziesiątych Polskie Towarzystwo Neofilologiczne było prężną organizacją, skupiającą liczne grono członków i sympatyków, popularyzującą wiedzę naukowo-metodyczną wśród całego środowiska neofilologów. Udział nauczycieli szkół średnich w PTN był w owym czasie dominujący.

Szczególnie miło wspominam spotkania PTN w sekcji języka niemieckiego organizowane przez Panią prof. Cecylię Załubską i Panią prof. Katarzynę Myczko.

Liczne i bardzo interesujące spotkania skłoniły mnie – młodą nauczycielkę języka niemieckiego do wstąpienia do PTN. 31 maja 1976 r. otrzymałam legitymację członkowską PTN nr 2381. Ten wysoki numer legitymacji członkowskiej najlepiej świadczy o ogromnej popularności PTN.

Pracując w I Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu, a następnie jako lektor, starszy wykładowca języka niemieckiego w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu przez ponad 30 lat czynnie uczestniczyłam w działalności PTN. Brałam aktywny udział niemal we wszystkich spotkaniach Okręgu Poznańskiego, jak również w corocznych Konferencjach PTN. Korzystałam z wiedzy innych członków i dzieliłam się własnymi doświadczeniami. Słuchałam, brałam udział w dyskusjach i wygłaszałam własne referaty.

Aktywna i systematyczna działalność w PTN miała odbicie i bardzo pozytywny wpływ na moją pracę dydaktyczną w Liceum, w Akademii Ekonomicznej i całym środowisku neofilologicznym. Zaowocowały one opracowaniem szeregu materiałów dydaktycznych, a także wygłoszeniem referatów i współorganizowaniem seminariów metodycznych.

Prof. dr hab. Paweł Płusa

Instytut Filologii Obcych

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

KILKA OSOBISTYCH REFLEKSJI PETEENOWSKICH WEDŁUG NIEKTÓRYCH LITER ALFABETU

A: jak Ania Niżegorodcew podejmująca u siebie w krakowskiej kamienicy rodzinnej cały Zarząd PTN dla podsumowania niezwykle udanej konferencji w Krakowie

E: emocjonalne wzbogacenie związane z autentyczną radością przebywania razem i nasycenie naszych spotkań przed obradami, toku obrad i po obradach wyjątkowym klimatem oraz spontaniczną akceptacją potrzeby akademickiego biesiadowania

F: jak filologia=fascynacja i zauroczenie bogactwem języka tekstów mówionych i pisanych naszych znakomitych koleżanek: Elżbiety, Weroniki, Teresy, Kasi i innych wygłaszających referaty, prezentujących tok myśli w dyskusji i na posiedzeniach Zarządu Głównego

M: jak Medal prof. Ludwika Zabrockiego, jego wręczenie w toku obrad plenarnych było dla mnie wielkim przeżyciem; dziękując za to wyróżnienie i uhonorowanie miałem świadomość przyjęcia na siebie zobowiązania do kontynuowania mojej działalności w PTN

U: jak uśmiech będący sygnałem pozytywnej oceny i życzliwości; sięgam tutaj pamięcią do dnia, w którym idąc na obrady konferencji PTN w Collegium Neofilologii UAM zatrzymałem się na przejściu dla pieszych i wtedy ujrzałem *vis-a-vis* mnie dystygowanego Pana z laseczką kierującego w moja stronę przyjazny uśmiech. Ukłoniłem się mijającemu mnie Profesorowi i aby upewnić się zapytałem koleżankę, która była obok mnie: „kim jest ten miły starszy Pan?” Odpowiedziała mi: „chyba udajesz, że nie wiesz, to przecież prof. J. Brzeziński z UMCS!” Właśnie ten Jego uśmiech upewnił mnie, że Jego ocena mojego dorobku naukowego przed habilitacją jest pozytywna!

W: jak Weronika: moim zdaniem w okresie dwóch kadencji przewodniczenia Zarządowi Głównemu przez prof. Weronikę Wilczyńską nasz PTN zapoczątkował wiele sukcesów organizacyjnych, naukowych, merytorycznych, ogólnopolskich.

Vivat PTN!

Dr Elwira Banasik

Studium Języków Obcych

Uniwersytet Śląski w Katowicach

RADOŚCI I SMUTKI Z GWIAZDĄ TAMTYCH LAT

Był rok 1978. Nasza delegacja z Katowic przyjechała na ogólnopolską konferencję, organizowaną tym razem przez warszawski PTN w Pałacu Kultury i Nauki. Pałac był w tamtych latach konferencyjnym mrówkowcem i trzeba było mieć harcerską orientację w terenie, aby się nie pogubić w schodach, windach, piętrach i salach. Nasza konferencja była rozproszona po różnych kondygnacjach, ale wiedzieliśmy na pewno, że spotkanie z profesorem Waldemarem Martonem jest zaplanowane na najwyższym piętrze.

Po swojej ostatniej, jeszcze cieplej książce – *Dydaktyka języka obcego w szkole średniej. Podejście kognitywne*. Warszawa TWN, 1978, Marton stał się niekwestionowanym bożyszczem nauczycieli różnych szczebli. Jego się czytało, jego się miało w domowej bibliotece, o nim się rozmawiało, na niego się chodziło i jeździło,

o jego twórczości dyskutowało się na spotkaniach szkoleniowych. Wszystko, jak na razie, przebiegało sprawnie. Moja przyjaciółka z warszawskiej AWF stała już pod salą, gdzie miał się odbyć wykład Martona, aby zarezerwować miejsce na krześle a nie na schodkach. Ja już byłam po swoim referacie i od spotkania z Profesorem dzielił mnie tylko jeden wykład. Pocztą pantoflową dowiedziałam się, że jeszcze nie nadjechał, ale zjawi się lada moment. Właściwie całą twórczość Martona znaleźliśmy od deski do deski, ale jego prelekcje zawsze zawierały jakieś nowe, praktyczne porady. Chętnie też wyczerpująco odpowiadał na pytania z sali i mimo wielkiej sławy pozbawiony był profesjonalnej zarozumiałości niektórych profesorów.

Wracając do Konferencji, sprawy zaczęły się komplikować, ponieważ poprzedzający wykład przedłużał się poza przeznaczony limit, a nieoficjalnie dowiedzieliśmy się, że winda do sali na wykład Martona zepsuła się. Nie było czasu do stracenia. Odważniejsi słuchacze zaczęli wychodzić z sali i prelegent ostatecznie zrozumiał, że jego limit czasowy już dawno się skończył. Pognaliśmy po schodach. Ja ze „szpilkami” w rękach w samych rajstopach otrzymanych na Dzień Kobiet. Ale to nic. Miejsce siedzące na krześle zostało przeze mnie zajęte, a reszta uczestników usiadła, gdzie kto mógł: na schodkach, na podłodze, bądź przyciskała się do ściany. Nagle zorientowaliśmy się, że coś jest nie tak. Czas początku prelekcji minął, a Profesor nie zjawiał się. Co się stało? Opóźnienie pociągu? Wypadek? Profesor pomylił sale? Po dziesięciu minutach zjawił się ktoś z obsługi konferencji i załamany, ale stanowczym głosem oznajmił, że Profesor nagle zachorował na korzonki i do Warszawy nie dojedzie. Dodał także, że zastępstwa za referat nie będzie i że jest prośba o wyrozumiałość i ostrożne opuszczanie zatłoczonej sali.

Obecni na sali zamarli. Rozczarowanie było na miarę dwunastu stopni w skali Beauforta. Jedni trwali w bezruchu, a inni rozpoczęli różne formy protestu. Nagle ktoś zawołał: „Winda ruszyła!”. W jednej chwili i my ruszyliśmy z miejsc, a wieczorem poszliśmy do teatru na *Noc Listopadową* z autentycznym Zapasiewiczem. I to nam radykalnie poprawiło samopoczucie.

Dr Elwira Banasik po raz drugi

ROG OBFITOŚCI

Była to wrześniowa jesień roku 1980. Wybierałyśmy się z Lolą na konferencję do Charzykowych. Nie znałyśmy tej części Polski, więc skorzystałyśmy z informacji jednej z naszych kursantek, która spędziła młodość w tych stronach. Podarowała nam mapkę, podpisywała różne wyjaśnienia, więc pewnie wsiedliśmy do wagonu pierwszej klasy, a uprzejmy konduktor obudził nas na

pół godziny przed stacją docelową, jaką jest Bydgoszcz. Później też wszystko przebiegało sprawnie. Wsiadliśmy do właściwych autobusów i zgodnie z planem dotarliśmy do Chojnic. Mimo wilgotnej mgły, lepiącej się do twarzy wspierane jakimś instynktem samozachowawczym, doblądziłyśmy niemal po omacku do właściwego przystanku autobusowego, skąd już droga do Charzykowych miała być prosta. Według instrukcji trzeba było tylko wejść do autobusu z tabliczką „Gacie”, pojechać dwa lub trzy przystanki, wysiąść w lesie, iść prosto w lewo aż zobaczymy jezioro i hotel. Lecz tu zaczęły się komplikacje, bo Gaci było dwie pary: Swornegacie i Małe Swornegacie. Do których wsiąść? *That's the question...* Które wybrać? Duże czy Małe? Nie było kogo spytać – tylko pustka wypełniona mgłą... A na jej skraju dwa narzutowe głązy... Po chwili rozważań postanowiłyśmy, że gdy przyjadą pierwsze w rozkładzie jazdy Swornegacie, po prostu zapytamy kierowcę czy wsiąść w te Gacie, w których on jedzie, czy wsiąść w Małe Gacie, które są w rozkładzie za godzinę. Potem oparłyśmy się plecami o słup z rozkładem jazdy i zaczęłyśmy rozmowę dla skrócenia czasu. Wpadłyśmy na temat-rzekę, ten o wolnej woli i przeznaczeniu, gdy nagle z mgły wytoczył się autobus, najmniej kwadrans za wcześniej. Kierowca gwizdnął i ryknął „Wsiadajcie!” Drzwi się przed nim zamknęły a otwały drugie, specjalnie dla nas, więc szybko wsiadłyśmy. W autobusie było pełno mężczyzn, wyglądało na to, że gdzieś się bardzo spieszą (pewnie na mecz lub na piwo – pomyślałam, był przecież piątek).

Konduktor z miejsca się zorientował, że nie jesteśmy z tych stron, i jednym tchem zapytał: skąd jesteśmy, dokąd jedziemy i po co... My też równie szybko odpowiedziałyśmy, że z Katowic, że do Charzykowych, że na konferencję. „A moja żona tam gotuje, a mój szwagier pracuje w Hucie Baildon” odparł jednym ciągiem konduktor. W autobusie rozległ się przyjazny szmer. „Źle jedziecie” – powiedział konduktor groźnie – „Nasze Gacie lecą po odwrotnej stronie jeziora. Trzeba było zaczekać na Małe Sworne...” W autobusie pojawił się szmer współczucia... „Czekajcie!” - konduktor odwrócił się, podszedł szybko do kierowcy, coś szepotali, patrzyli na nas i nagle konduktor zawołał do pasażerów: „Kto jest za tym, żeby zawrócić i odwieźć kobiety pod Małe Gacie?” W mgnieniu oka podniósł się las rąk. Autobus zawrócił, a jeden z facetów, którego wujek pracował w Kopalni Wujek, poradził nam, żeby w Małych Swornych poprosić kierowcę, aby stanął na wysokości hotelu a konduktor poprowadził nas kawałek przez las, bo inaczej zabłądzimy.

Postąpiłyśmy zgodnie z instrukcją, a kierowca czekał z autobusem tak długo, aż zza gałęzi drzew zamajaczyło jezioro i hotel. Gdy zbliżyłyśmy się do niego, jakaś postać zaczęła machać do nas rękami. Był to Profesor Jerzy Brzeziński. Po 24 godzinach jazdy, nic lepszego nie mogło się nam przydarzyć. Profesor szybko relacjonował sytuację,

że główni organizatorzy przyjadą wcześniej rano,
że w hotelu jeszcze nie palą i jest zimno,
że na szczęście od strony lasu jest ciepłej,
że przebukował nasz pokój na ciepłą stronę,
że zaraz będzie herbata,
że on do jutra pełni honory pana domu... więc jakby coś...

Późnym wieczorem a właściwie wczesną północą, kiedy już byliśmy w łózkach, Lola nagle zapytała – „Elwira, śpisz?”
„Teraz już nie” – odpowiedziałam.
„Przydałby nam się taki profesor” – ciągnęła Lola.
„Ja to już wiem od paru konferencji” – odparłam z przekonaniem.
„Ale nam się dzisiaj udało z tym autobusem” - ciągnęła Lola – „i że jest z nami taki profesor – to taki jakiś nowy, ale dom”
„Otwarł się nad nami dzisiaj róg obfitości” – dodałam na dobranoc.
„Mosh recht” – odpowiedziała Lola sennie.

Mgr Maria Morawiec

Studium Języków Obcych

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Dwukrotnie moja uczelnia medyczna, obecnie zwana Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach Ligocie gościła konferencje PTN. W tej ostatniej jako organizatorka pamiętam, że bez żadnej logiki jak tylko Państwo przekroczyli próg uczelni spadła dramatycznie temperatura na zewnątrz z typowych o tej porze kilkunastu do kilku. Skończyło się tym, że wszyscy na obradach siedzieli w płaszcach, a najatrakcyjniejszą częścią obrad były przerwy herbaciano-kawowe. Byłam tym bardzo zmarzwiona: miałam w studium jeden, jedyny osobisty grzejnik elektryczny z którym biegałam od sali do sali starając się przydzielić tę odrobinę ciepła „Najgodniejszemu Prelegentom”, a przed obradami dzieliłam to ciepło w najbardziej strategicznych salach. Trzeciego dnia, na zakończenie konferencji zrobiło się ciepłej na dworze, a machina biurokratyczna na uczelni pokonała wszystkie potrzebne szczeble i zaczęły grzać kaloryfery! Wszyscy się ożywili, panie wreszcie pokazały jak ładnie i elegancko są ubrane, ale niewątpliwie najciekawszym tematem rozmów w foyer było to, kto gdzie zmarł, w ile warstw się ubrał i jakie są najlepsze strategie przetrwania zimna.

Mgr Ludmiła Sobolew
Instytut Anglistyki
Uniwersytet Warszawski

Moje wspomnienia dotyczące Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego sięgają roku 1974, z chwilą rozpoczęcia pracy w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Nauczanie metodyki, kształcenie przyszłych nauczycieli języka angielskiego stanowiło moją główną domenę zawodową, więc swoje zainteresowania zawodowe mogłam również realizować na forum PTN. Stowarzyszenie to skupiało wówczas najwybitniejszych neofilologów: metodyków, językoznawców, autorów podręczników, połączonych wspólną ideą działania. Wkrótce rozpoczęłam działalność w strukturach okręgu warszawskiego PTN jako aktywna członkini, a w 1983 roku zostałam członkiem zarządu. Działanie w gronie anglistów, germanistów, romanistów i rusycystów wspominam jako wysoce kształcące i inspirujące. Miałam zaszczyt współpracować z tak wybitnymi członkami PTN jak Jan Rusiecki, Janina Smólska, Anna Zawadzka, Jerzy Parvi, Tadeusz Woźnicki, Elżbieta Zawadzka-Bartnik.

W dniu 17 marca (dzień moich urodzin!) 1990 roku odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze okręgu warszawskiego PTN, na którym dokonano wyboru nowego zarządu. Zostałam wybrana na prezesa zarządu. Z radością i zapałem podjęłam to nowe wyzwanie. Nieocenioną pomoc znalazłam w osobie nowego sekretarza zarządu, którym została młoda romanistka pani Jolanta Zając, obecnie pracownik naukowy Instytutu Romanistyki UW.

Przyszło mi działać w bardzo trudnym okresie przemian, bez żadnego zaplecza finansowego i lokalowego, a mimo to wspominam owe lata jako niezwykle pracowite i owocne. Gdy wymówiono nam siedzibę w Pałacu Kultury, na chwilę przygarnął nas wielkodusznie Instytut Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego i tam też odbywały się nasze zebrania, na które przychodziło niestety coraz mniej członków i sympatyków. Nauczyciele i lektorzy, zwłaszcza najliczniejsza grupa nauczycieli języka angielskiego odeszli do nowopowstałych stowarzyszeń międzynarodowych, które pojawiły się w Polsce i dysponowały nieporównywalnie większymi możliwościami działania. PTN w Warszawie „umarło naturalną śmiercią” i żadne próby reaktywacji nie powiodły się.

Z pełnym zaangażowaniem działałam też w Zarządzie Głównym PTN, i do tej pory pamiętam swoje częste podróże do Poznania, i udział w niezwykle ciekawych zebraniach.

Wspominam swe oddanie idei kształcenia nauczycieli i nauczania języków obcych oraz lata pracy – całkowicie bezinteresownej i prawdziwie społecznej –

poświęconej działalności w PTN z ogromną satysfakcją i przeświadczeniem, że przyczyniłam się w skromnej mierze do rozwijania świadomości nauczycieli, do polepszania ich warsztatu metodycznego, do wzbogacania ich wiedzy teoretycznej i umiejętności dydaktycznych.

Dr Jolanta Gorbacz-Pazera

Studium Języków Obcych

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Moja przygoda z PTN zaczęła się w latach osiemdziesiątych. Na początku przyglądałam się tej organizacji od zewnątrz. Nie byłam jej członkiem, ale chętnie uczestniczyłam w konferencjach. Przysłuchiwałam się wystąpieniom i dyskusjom z wielkim zainteresowaniem i podziwem dla referentów. Mój krąg znajomych poszerzał się. Poznawałam pracowników wyższych uczelni. To mi bardzo schlebiało. Zazdrościłam im stopni i tytułów naukowych.

W latach dziewięćdziesiątych znalazłam się w samym centrum wydarzeń. Pracując w SJO AMB pod kierownictwem prof. J. Zaniewskiego miałam okazję uczestniczyć w przygotowaniach międzynarodowych sympozjów. Zaczęły się pierwsze wyjazdy i aktywne uczestnictwo w konferencjach. Nadal nie będąc członkiem, obserwowałam grupy ludzi znikających za zamkniętymi drzwiami po komunikacie informującym o spotkaniu PTN. Nikt mi nie bronił dołączyć się do nich, ale widocznie potrzebowałam jeszcze trochę czasu. Dopiero w roku 1995 podpisałam deklarację. Potem przez dwie kadencje pełniłam funkcję Przewodniczącej Okręgu i nawet przez krótki czas Sekretarza ZG.

Dzisiaj już nie zazdroszczę nikomu stopni i tytułów naukowych. Pozostał tylko podziw. Sama mogę przed moim nazwiskiem wpisać dr i w dużym stopniu zawdzięczam to PTN. Już sama nazwa w skrócie budzi we mnie bardzo dobre wspomnienia. Kojarzy mi się z najlepszymi latami mojego życia, z młodością, siłą, pozytywną energią i optymizmem. Pamiętam również podróże, radość ludzi witających się po krótszych i dłuższych rozstaniach, rozmowy w kularach, bankiety, wycieczki i ogniska.

Dr Izabella Golec

Instytut Germanistyki

Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskiejw Lublinie

Profesor Jerzy Brzeziński – tak, tylko od przywołania Jego osoby – mogę zacząć moje wspomnienie czasu, kiedy byłam przewodniczącą ZO PTN w Lublinie (1990–1996). Pan Profesor namawiał mnie – literaturoznawcę – w styczniu 1990 roku do objęcia tej funkcji i kierowania pracami Towarzystwa. Na moją nieśmiałą uwagę, że przecież nie jestem glottodydaktykiem, nie znam tego środowiska i w związku z tym nie poradzę sobie z tą funkcją, odpowiedział: „Pani Izo, wszystkie decyzje będziemy podejmować w tym pokoju, ja pani we wszystkim pomogę”. Ta deklaracja, a przede wszystkim osoba Pana Profesora sprawiła, że zgodziłam się kandydować na tę funkcję i zostałam też przez Walne Zebranie członków wybrana. Profesor Brzeziński, tak jak obiecał, pomagał, podsuwał tematy i proponował prelegentów, tylko, że to trwało bardzo krótko, nie z Jego winy. Profesor zawsze nam we wszystkim pomagał, nawet bez tak wyraźnej deklaracji, jaką ja otrzymałam. W sprawy nasze ziemsko-glottodydaktyczne włączył się Stwórca naszego Losu – Profesor Jerzy Brzeziński zmarł 4 października 1990.

A jednak Pan Profesor jeszcze przez kilka lat organizował przestrzeń naszego działania, oczywiście nie przy pomocy seansów spirytystycznych. Prace Towarzystwa toczyły się już inaczej, ale mogły się toczyć dzięki wcześniejszym trafnym wyborom Pana Profesora, a przede wszystkim Jego decyzjom personalnym: do pomocy miałam wielu aktywnych członków Zarządu Okręgu i to dzięki nim – Eugeniuszowi Niezbeckiemu, Czesławowi Grzesiakowi, Elżbiecie Kseniak, Halinie Czubek, Annie Badowskiej, Alicji Bartosiak i Halinie Małeńczyk nasz okręg mógł działać w następnych latach.

Dr Jolanta Knieja

Instytut Germanistyki, Zakład Lingwistyki Stosowanej

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

NIECH ŻYJE PRZYJAŹŃ MIĘDZY UCZELNIAMI!

Bardzo często spotykam się z pytaniem ze strony znajomych odwiedzających Lublin, czy istnieją i jakie są relacje między dwiema uczelniami, które wrosły w krajobraz i klimat tego miasta już od dawien dawna. Chodzi o Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS) i Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL). Na pierwsze py-

tanie odpowiadam rzeczowo twierdząco, a na drugie odpowiadam z entuzjazmem informując o naukowej i dydaktycznej współpracy obu uczelni, a nawet o prywatnych znajomościach i przyjaźniach. Bo tak w istocie było, jest i niech nadal trwa!

Dowodem na to niech będą moje osobiste bardzo pozytywne doświadczenia zebrane podczas dwudziestoletniej przygody zwanej życiem w tym mieście, które stało się moim miastem. W szczególności jednak te doświadczenia, które wiążą się z pracą w ramach Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. A są to przemile epizody mające nieodwracalne przemile skutki. Jednym z nich była konferencja organizowana przez nasze Koło w 2005 roku, nt. komunikacji językowej w społeczeństwie informacyjnym. Dzięki jej organizacji odkryłam grono nie tylko bardzo kompetentnych, pracowitych, pomysłowych i godnych zaufania koleżanek z sąsiedniego uniwersytetu, ale także w ich osobach sympatyczne, urocze i wesołe istoty, z którymi współpraca nawet w sytuacjach nad wyraz stresujących to sama przyjemność. Dziękuję więc losowi za to, że mogłam poznać Ulę Paprocką-Piotrowską i Magdę Sowę z Instytutu Filologii Romańskiej, bez których wsparcia już nie wyobrażam sobie organizacji kolejnych konferencji i warsztatów czy wykładów dla nauczycieli z naszego województwa. Ba! Nie wyobrażam sobie bez nich spotkań zarządu koła PTN, wspólnych podróży, wypadów do „Plazy” na pyszną kawę, nie mówiąc o zaprzyjaźnieniu się naszych rodzin, o rozmowach o urządzeniu domu, ogrodu, o kwiatach i o tysiącach ważnych „babskich spraw”.

Wiedząc ponadto, że moje spostrzeżenia i uczucia względem nie tylko poprawnych ale zdecydowanie sympatycznych bliskich relacji między uczelniami, dzielają koleżanki z koła PTN związane z UMCS (Halinka Maleńczyk-Boguszewska, Ania Pado, Joasia Pędzisz), stanowczo protestuję przeciwko istnjącemu stereotypowi rzekomego konfliktu pomiędzy lubelskim uczelniami!

Mgr Alicja Bartosiak

Instytut Germanistyki

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PTN kojarzy mi się i zawsze będzie się kojarzyć z osobą Profesora Jerzego Brzezińskiego. Myślę, że kto miał szczęście spotkać Go w swoim życiu i poznać bliżej, ten zachował Go nie tylko w pamięci, ale i w sercu. Miło wspominać pierwsze zebrania Towarzystwa, na które przyjeżdżałam do Lublina jeszcze jako nauczycielka języka niemieckiego z Chełma. Była to okazja nie tylko do posłuchania ciekawych wykładów, spotkań w grupach językowych z „Muttersprachlerami” ale i do poplotkowania z koleżankami. MPiK na Zana użyczał nam swoich po-

dwoi i tam w pomieszczeniach pooddzielanych kotarami (dowcipkowaliśmy, że za „żelazną kurtyną”) wymienialiśmy się doświadczeniami i dowiadywaliśmy się, co nowego dzieje się w nauczaniu języków obcych. Po takiej dawce nowości zawsze wracałam z postanowieniem, że wprowadzę je u siebie w szkole. Pan Profesor obdarzał nauczycieli ogromną życzliwością i do zawiadomień o spotkaniach docierały do nas w ogromnych kopertach jakieś dodatkowe materiały (np. dla mnie w jęz. niem.), które Pan Profesor zdobywał znanymi sobie sposobami. Zawsze było to miłą niespodzianką, dawało radość i było znakiem pamięci o nas – nauczycielach. Potem, gdy Pan Profesor zatrudnił mnie jako lektorkę na germanistycie i gdy sama uczestniczyłam w wysyłce kopert, przypominałam sobie, jak to było, kiedy je otrzymywałam i wiedziałam, że jest to potrzebne i zachęci do przyjścia na spotkanie Towarzystwa. Bo przecież Panu Profesorowi nie wypadało odmówić.

Mgr Elżbieta Kropp

VIII Liceum Ogólnokształcące w Lublinie

Moje wspomnienia związane z Polskim Towarzystwem Neofilologicznym wiąże nierozłącznie z osobą pana profesora Jerzego Brzezińskiego. Przebiegając bezwiednie myślą całe swoje życie zawodowe uświadomiłam sobie, że było ono mniej lub bardziej udaną realizacją cennych wskazówek charyzmatycznego Pedagoga. Kreatywność, jaką przejawiał Profesor pomagając nauczającym i uczącym się języków, była ogromna. Od cennych teoretycznych wskazówek zawartych w licznych pozycjach książkowych do porad doświadczonego praktyka w cyklu artykułów poświęconych nauce języków obcych na kursach i w szkole, po pomoc dla samouków. Kilka dni temu wśród swoich dokumentów znalazłam przypadkowo pożółkłą od starości kartkę, wyciętą z młodzieżowego miesięcznika pracy twórczej „Radar”. Był to artykuł Jerzego Brzezińskiego z roku 1973 zatytułowany *Gdyby nie der, die, das...* nawiązujący do znanego potocznie powiedzenia – „gdyby nie te der, die, das, to byłiby Niemcy z nas” i zawierającym szereg cennych porad, jak zmierzyć się z wyżej wymienionym problemem. W dalszej pracy zawodowej Profesor napisał jeszcze wiele cennych artykułów i prac poświęconych metodyce nauczania i uczenia się języków obcych, ale ów przypadkowo przeze mnie znaleziony artykuł ujawnia już ten charakterystyczny dla Profesora sposób kontaktowania się z rozmówcą, słuchaczem, czytelnikiem... Profesor nigdy nie odgrywał roli wszechwiedzącego mentora, zawsze pozostawiał odbiorcy wolność wyboru metody nauczania wierząc w mądrość doświadczonych pedagogów. Wizytując poszczególnych nauczycieli

(miałam szczęście należeć do grona tych wybrańców) nawet z lekcji – bubla Profesor potrafił wybrać jakiś pozytywny element, który nauczyciela motywował do dalszej kreatywnej pracy.

Mimo niezbyt częstych kontaktów z Profesorem, tak wiele mam wspomnień związanych z tym niezwykłym Pedagogiem, że nie jestem w stanie skondensować ich w kilku zdaniach. Nawet nie wiem, czy pisać o lekcjach wizytowanych przez Profesora (omawianie ich było dla mnie kopalnią cennych rad, z których korzystałam w czasie całej pracy zawodowej jako nauczyciel języka niemieckiego), czy o cudownych spotkaniach PTN-u, na które Profesor zapraszał interesujących ludzi, często native-speakerów.

Polskie Towarzystwo Neofilologiczne było dla nauczycieli w różnym wieku czymś więcej niż tylko sposobem na zdobywanie wiedzy fachowej, były to spotkania w gronie przyjaciół, pasjonujących się nauczaniem języków obcych. Nie można pominąć licznych kursów językowych w NRD, na które profesor J. Brzeziński wysyłał nauczycieli, by mogli nabyć umiejętność komunikowania się „żywym” językiem *native-speakerów* i poznać *Land und Leute*.

Pamiętam, jak Profesor zachęcił mnie do pierwszej publikacji w Lubelskich „Materiałach Neofilologicznych”, albo to, jak po jednym ze spotkań PTN-u zaproponował, żeby moja szkoła stała się szkołą ćwiczeń dla studentów germanistyki. Powiedziałam, że nie czuję się na siłach, by podjąć się tak trudnego zadania, poza tym nie mam doświadczenia i mówię językiem „książkowym”. Profesor uśmiechnął się jak zwykle w ten charakterystyczny dla niego, wyrozumiały, miły sposób i powiedział: „Rozumiem, że się pani zgadza. Umiejętności może pani jeszcze zdobyć, wyślę panią na kurs językowy, ma pani coś cenniejszego..., osobowości nie da się wyuczyć”.

Innym razem, na jednym ze spotkań w szkole po wizytowanej lekcji, Profesor powiedział: „Już parę lat pani przepracowała w szkole, widzę, że pani lubi uczniów, zresztą ze wzajemnością”, po czym nastąpił charakterystyczny uśmiech (po takim uśmiechu nietaktem byłoby powiedzieć „nie”), „wobec tego proponuję, żeby pani napisała publikację...”, „Ale panie profesorze”, odpowiedziałam czerwieniąc się, „ja nigdy nie pisałam, ja nie umiem..., zresztą, nie mam sukcesów...Raz tylko miałam finalistkę Olimpiady Języka Niemieckiego, a teraz mam uczniów słabych”. Profesor uśmiechnął się i powiedział: „Właśnie o to mi chodzi. Napisze pani publikację: Praca z uczniem słabym w procesie nauczania języka niemieckiego, to będzie o wiele ciekawsze niż artykuły na temat pracy z uczniem zdolnym. Uczeń zdolny sam sobie poradzi...Zresztą, jeśli nie uda się za pierwszym razem, to napisze pani jeszcze raz. Ja też swój pierwszy artykuł wyrzuciłem do kosza”. Temu wspaniałemu Pedagogowi nikt nie potrafił i nie chciał odmówić. Sam z siebie tyle dawał innym ludziom...

Takich zdarzeń i rozmów z Profesorem było wiele. W pracy zawodowej starałam się stosować do wskazówek Profesora. Przychodziło mi to bez trudu, bo był dla mnie wielkim autorytetem. Niejednokrotnie w czasie wizytacji i nagłych wizyt gości zagranicznych korzystałam z takich pozornych drobiazgów jak komizm sytuacyjny, zasada *ludendo discimus*, wciąganie *native-speakerów* do kreatywnego działania itp. Zabiegi te służyły likwidowaniu zahamowań językowych u uczniów i nauczyciela. Miła atmosfera pozwalała przezwyciężyć stres, a wielka improwizacja z czasem została włączona przeze mnie do kanonu metod nauczania. Stosowałam tę metodę w sytuacjach tzw. bez wyjścia, gdy np. zamiast zapowiadanej wizyty młodzieży zagranicznej miała miejsce wizyta Niemców – metodyków języków obcych. Profesor Brzeziński akceptował wszystkie metody, które skutecznie prowadziły do celu, uwzględniały indywidualne możliwości uczniów i motywowały ich do kreatywnej pracy. Nauczanie języka obcego było pasją Profesora i starał się tą pasją obdzielić wszystkich nauczycieli. Rutyna, nuda i wypalenie zawodowe były to dla Niego jedyne słowa, których nie rozumiał.

Tak więc hasło „Polskie Towarzystwo Neofilologiczne” kojarzy mi się bardzo pozytywnie, gdyż utożsamiam je automatycznie z osobą profesora Brzezińskiego, który pozostanie w moich wspomnieniach na zawsze jako mądry Pedagog o wielkim sercu i niezwyklej skromności.

Mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak
Studium Nauki Języków Obcych
Uniwersytet Zielonogórski

WSPOMNIENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 80-LECIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA NEOFILOLOGICZNEGO

Do Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego trafiłam w połowie lat 70-tych dzięki Zosi Magnuszewskiej, która znakomicie znała i potrafiła zaktywizować środowisko nauczycieli nie tylko języka francuskiego, lecz wszystkich nauczanych języków obcych w Zielonej Górze, Gorzowie Wlkp. i innych miejscowościach naszego regionu. Kierowała wówczas Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych przy Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze, a ja rozpoczynałam właśnie moją działalność dydaktyczną. Była dla nas nieco starszą koleżanką, ale przede wszystkim przykładem dobrego szefa i nauczyciela, osobą cieszącą się ogromnym autorytetem, która niestrudzenie organizowała konferencje dla nauczycieli języków obcych z udziałem cenionych profesorów lingwistów ze zna-

nych ośrodków akademickich. Nazwiska zapraszanych prelegentów w głównej mierze działających w ramach PTN były gwarancją ogromnego zainteresowania i licznej frekwencji.

W roku 1975 dr Zofia Magnuszewska zabrała nas, wówczas młodych wiekiem i stażem lektorów języków obcych, na sympozjum PTN do Białegostoku i Białowieży. Atmosfera właśnie tego spotkania utkwiała mi w pamięci. Na nas – wówczas początkujących nauczycieli – ogromne wrażenie wywarła osobowość profesora Ludwika Zabrockiego, wielkiego autorytetu dla szerokiej rzeszy neofilologów. Jako studentka germanistyki poznańskiej znałam i zapamiętałam z wykładów, że o rzeczach trudnych potrafił mówić językiem zrozumiałym i w sposób bardzo przystępny. Podczas konferencji dało się zauważyć, że Professor Zabrocki cenił nie tylko opinie naukowców, lecz nie mniej ważne były dla Niego rozmowy ze zwykłymi nauczycielami o ich pracy i problemach z zakresu dydaktyki języków obcych. Już wtedy doświadczyłam autentycznej integracji środowisk naukowych i nauczycielskich, co jest w mojej ocenie siłą Towarzystwa. Nie ma tu podziału na ośrodki małe i duże, ważne i prowincjonalne. Dlatego już tyle lat każdego roku jesienią dzięki zaangażowaniu różnych ośrodków akademickich spotykamy się z wielką radością w gronie dobrych znajomych, kolegów i przyjaciół, uznanych autorytetów naukowych i tych, którzy rozpoczynają swoją karierę naukową, a także nauczycieli praktyków, by wymienić doświadczenia, przedstawić poglądy, inspirować się nawzajem, próbować rozwiązywać problemy, wspierać się wzajemnie w naszych poczynaniach, czy też znaleźć potwierdzenie słuszności własnych działań.

Dr Elżbieta Jastrzębska

*Instytut Neofilologii, Zakład Filologii Romańskiej
Uniwersytet Zielonogórski*

Polskie Towarzystwo Neofilologiczne wpisało się w mój życiorys zawodowy na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku i stale zachowuje w nim ważne miejsce.

Tę kilkunastoletnią przygodę z PTN-em punktują coroczne konferencje naukowe, w większości których uczestniczyłam, najpierw jako wyciszony odbiorca, później interlokutor i żarliwy dyskutant, a w końcu również nadawca swoich własnych treści. Szczególnie znaczące były dla mnie dwie konferencje: „I Konferencja Regionu Europy Centralnej i Wschodniej FIPLV” w 1993 r. w Poznaniu oraz międzynarodowe sympozjum na temat kształcenia i doskonalenia

nauczycieli języków obcych w Zielonej Górze w 1995 r. Odkrycie tam prawdziwej „*glottodidactica magna*”, poznanie wielu wspaniałych postaci ją tworzących, było dla mnie, nauczycielki języka francuskiego z niewielkim jeszcze doświadczeniem zawodowym, niesamowitym przeżyciem intelektualnym, a równocześnie otwarciem nowych przestrzeni rozwoju, nie tylko zawodowego.

„Mój” PTN zawiera się w szerokim pojęciu SPOTKANIA jako twórczego aktu komunikacji z drugim człowiekiem. Niezależnie od miejsca, w którym się ono odbywa: w wielkiej auli, w salach ćwiczeniowych, w kularach, w czasie posiłków, na spacerze czy też za pośrednictwem nośników (papierowych lub elektronicznych), jest zawsze dialogiczną przestrzenią wymiany, uczenia się od siebie wzajemnie, tworzenia nowych znaczeń. To pojęcie twórczego Spotkania ma również wymiar ludzkich przeżyć: emocji i wzruszeń, odkrywania swoich możliwości, zmagania się z własnym lękiem i stresem.

Nieprzypadkowo może skrót PTN mieści się w słowie SPOTKANIE...

Zakończę te moje jubileuszowe refleksje „działaniowym” akrostychem powyższego słowa – metafory.

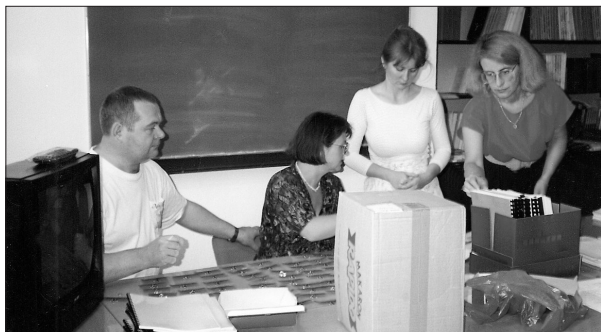
Szukać, szanować, syntetyzować, symbolizować,
Pomyśleć, przeżywać, podróżować, pytać, praktykować,
Otwierać, oczekiwać, odpowiadać, operacjonalizować,
Tworzyć, teoretyzować, tłumaczyć,
Konceptualizować, kojarzyć, kombinować,
Analizować, argumentować, adaptować,
Niedowierzać, naświetlać, natchnąć, naszkicować,
Informować, integrować, inicjować,
Ewoluuować, emancypować, emocjonować się.

KONFERENCJA W BIAŁYMSTOKU W ROKU 1996

wręczanie Medalu im
Profesora L. Zabrockiego
prof. W.G. Kostomarov

„sztab” organizacyjny,
przygotowania do
konferencji

KONFERENCJA W POZNANIU W ROKU 1998

od lewej
dr A. Kaczmarek,
dr J. Zawodniak,
mgr R. Wilk, mgr E. Stefek,
a ten stół rozpoznaje chyba
każdy

KONFERENCJA W POZNANIU W ROKU 1999

ożywiona dyskusja
z prof. T. Krzeszowskim

od lewej
prof. W. Wilczyńska,
mgr J. Duda,
i dr Z. Magnuszewska

KONFERENCJA W KATOWICACH W ROKU 2002

referuje dr A. Kaczmarek

przerwa w obradach na
gorącą kawę

od lewej
dr Z. Magnuszewska,
mgr K. Trychoń-Cieślak,
prof. W. Wilczyńska
i dr E. Banasik

„smaczne obrady”

przy suto zastawionym
stole obrad ciąg dalszy

KONFERENCJA W ZIELONEJ GÓRZE W ROKU 2003

tuż przed otwarciem obrad,
od lewej
mgr K. Trychoń-Cieślak,
prof. W. Wilczyńska,
prorektor UZ,
prof. R. Nowak
i prodziekan Wydziału
Humanistycznego
prof. B. Kiejzik

w pierwszym rzędzie od
lewej strony:
dr M. Stypińska,
prof. K. Myczko,
prof. A. Niżegorodcew,
prof. E. Zawadzka-Bartnik
i dr Z. Magnuszewska

KONFERENCJA W POZNANIU W ROKU 2004

konferencja PTN
w Poznaniu

od lewej: dr A.Pado,
dr M. Sowa,
dr hab. U. Paprocka--
-Piotrowska

bankiet w czasie
konferencji

prof. W. Wilczyńska
w czasie bankietu

KONFERENCJA W LUBLINIE W ROKU 2005

przed inauguracją, z lewej
strony rozmawiają
prof. I. Nowicka
z prof. M. Szczodrowskim,
z prawej dr H. Małeńczyk-
Boguszewska i dr J. Knieja

po lewej stronie
dr J. Sikorski, po prawej
dr J. Knieja

prof. W. Wilczyńska
wręcza Medal im.
Prof. L. Zabrockiego
mgr K. Trychoń- Cieślak

obrazy plenarne (od lewej
prof. A. Cieślicka,
prof. B. Sadownik,
prof. H. Chodkiewicz)

zasłuchani uczestnicy
(od lewej strony
w pierwszym rzędzie
prof. D. Śliwa
prof. A. Nizgorodcew)

w pierwszym rzędzie
dr hab. U. Paprocka-
Piotrowska

prof. A. Michońska-
Stadnik w trakcie dyskusji

dyskusja panelowa – od
lewej dr J. Krajka,
prof. W. Wilczyńska,
dr A. Pado i prof. H. Widła

uroczyste zakończenie konferencji, z lewej strony dr J. Krajka, prof. W. Wilczyńska, dr A. Pado, prof. H. Widła, a przy mównicy przewodnicząca Lubelskiego Koła PTN dr J. Knieja

zakończenie konferencji, pożegnania, dr J. Knieja i dr hab. U. Paprocka-Piotrowska

dziedziniec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przed symbolicznym pomnikiem Ojca Świętego Jana Pawła II i Prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego - od lewej prof. K. Karpinska-Szaj, dr Z. Magnuszewska, prof. H. Widła, dr D. Wisniewska, mgr K. Trychoń-Cieślak i mgr A. Garstecka

KONFERENCJA W KRAKOWIE W ROKU 2006

pod Auditorium
Maximum

KONFERENCJA W GÖTEBORGU W ROKU 2006

dr P. Wolski
i dr J. Rysiewicz
na konferencji
w Göteborgu (2006)

od lewej dr hab. U.
Paprocka-Piotrowska,
prof. H. Widła,
dr G. Kiliańska-Przybyło

KONFERENCJA W KALISZU W ROKU 2008

komitet organizacyjny

w środku
sekretarz generalny
prof. M. Pawlak

inauguracja konferencji,
od lewej: prof. M. Pawlak,
sekretarz generalny PTN,
przy mikrofonie
prof. H. Widła

FIPLV – FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES PROFESSEURS DE LANGUES VIVANTES

stary i nowy Zarząd
Główny FIPLV, w pier-
wszym rzędzie od lewej
Konrad Schröder (prze-
wodniczący Western/Cen-
tral Europe) i Denis
Cunningham (sekretarz
generalny FIPLV)

Zarząd Główny FIPLV
2007–2009, od lewej:
Margareta Leoj
(wiceprzewodnicząca,
Szwecja),
Denis Cunningham (sek-
retarz generalny, Australia),
Kirsti Santaholma (skar-
bnik, Finlandia),
Terry Lamb
(przewodniczący, Wielka
Brytania),
Cecilia Odé (redaktor
publikacji, Holandia)

WESTERN/CENTRAL EUROPE

Konrad Schröder (przewodniczący, Niemcy)

Halina Widła (sekretarz generalny, Polska)

BIBLIOGRAFIA

- CIESIELSKA-BORKOWSKA, S. 1929. „Stan współczesnej dydaktyki języków obcych w Polsce”. *Języki nowożytnie. Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 73–82.
- CIESIELSKA-BORKOWSKA, S. 1962. „Okres bezpodręcznikowy w nauce języka nowożytnego”. Z *problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa (1930–1939)*. Warszawa. PZWS, s. 125–133.
- CZERNY, Z. 1939. „Ustrój nauczania języków obcych w polskiej szkole średniej”. *Neofilolog*, z.1.s. 101–121.
- Dokumentacja Zarządu Głównego PTN (sprawozdania, protokoły, biuletyny, komunikaty).
- FREUDENSTEIN, R. (red.) 2009. *History of the Fédération Internationale des Professeurs de Langues Vivantes*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- GNIADK, S. 1978. „Polskie Towarzystwo Neofilologiczne”. W: *Słownik Polskich Towarzystw Naukowych*. T.I. Wrocław, s. 152–153.
- IPPOLDT, J. 1929. „Wykorzystanie języka ojczystego w nauce języka obcego”. *Języki nowożytnie. Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 34–50.
- JAKÓBIEC, J. 1962. „Nauczanie języków obcych w systemie Daltońskim”. Z *problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa (1930–1939)*. Warszawa. PZWS, s. 178–185.
- JUNGMAN, F. 1962. „Uczenie się pod kierunkiem a języki nowożytnie”. Z *problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa (1930–1939)*. Warszawa. PZWS, s. 99–107.
- IPPOLDT, J. 1962. „Maksymaliści i minimaliści w nauce języków obcych”. Z *problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa (1930–1939)*. Warszawa. PZWS, s. 78–85.
- KLECZKOWSKI, A. 1929. „Tezy i główne punkty referatu o kształceniu i doksztalceniu nauczycieli języków obcych”. *Języki nowożytnie. Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 127–137.
- NEOFILOLOG 1930. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 53–54; z. 2, s. 123–128; z. 3, s. 202–206; z. 4, s. 280–295.
- NEOFILOLOG 1931. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 49–55; z. 2, s. 94–100; z. 3, s. 162–164; z. 4, s. 228–231.

- NEOFILOLOG 1932. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 43–48; z. 2, s. 99–103.
- NEOFILOLOG 1934. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 60–68; z. 2, s. 127–130; z. 3, s. 201, 203; z. 4, s. 260–264.
- NEOFILOLOG 1935. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 78–79; z. 2, s. 140–142.
- NEOFILOLOG 1936. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 53–56; z. 2, s. 114–118; z. 4, s. 245–248.
- NEOFILOLOG 1937. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 2, s. 134–143.
- NEOFILOLOG 1939. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. Warszawa PTN.
Zeszyt 1, s. 74–75.
- PAPIÓR, J. (red.) 1976. *NEOFILOLOGIA. Historia – Językoznawstwo – Dydaktyka – Literatura*. Poznań. PTN.
- PFEIFFER, W. i in. (red.) 1979. *NEOFILOLOGIA. Z zagadnień efektywności w nauczaniu języków obcych*. Wybrane materiały II Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego. PTN. Poznań.
- PIĄTEK, J. 1929. „Czy należy prowadzić naukę dwóch języków obcych”. *Języki nowożytnie*.
- Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 16–23.
- PREJBISZ, A. (red.) 1962. *Z problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi Pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa” (1930–1939)*. Warszawa PZWS, s. 3–37.
- PREJBISZ, A. (red.) 1962. „Wstęp”. *Z problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa (1930–1939)*, Warszawa. PZWS, s. 3–37.
- PREJBISZ, A., SMÓLSKA, J. 1976. „Główne problemy nauczania języków obcych w Polsce”. *Neofilologia. Historia – Językoznawstwo – Dydaktyka – Literatura*. Wybrane materiały z programu naukowego I Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, Poznań. PTN, s. 31–38.

- SEMIL, E. 1962. „Nauczanie języków obcych w systemie Daltońskim”. *Z problematyki nauczania języków obcych. Wybór artykułów z „Księgi pamiątkowej I Zjazdu Neofilologów” 1929 – z Neofilologa (1930–1939)*. Warszawa. PZWS, s. 94–98.
- SIEK-PISKOZUB, T. 1996. „Kształcenie, doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli języków obcych”. *Neofilolog* 12. Poznań. PTN, s. 80–82.
- SIEK-PISKOZUB, T. 1994. Konferencja Regionu Europy Centralnej i Wschodniej FIPLV na temat „Polityczne zmiany w Regionie a nauczanie języków obcych”. *Języki Obce w Szkole*, nr 1, Warszawa. WSiP, s. 87–90.
- SIEK-PISKOZUB, T. 1994a. Współpraca organizacji nauczycieli języków obcych w regionie Europy Centralnej FIPLV. *Neofilolog* 9. Poznań. PTN, s. 73–75.
- SIEK-PISKOZUB, T. 2002: III Konferencja Regionu Europy Środkowej FIPLV na temat *Integracja europejska – komunikacja interkulturowa – nauczanie języków obcych*. *Neofilolog* 21. Poznań, PTN, s. 94–96.
- SIEK-PISKOZUB, T. (red.) 2002a. *European Year of Languages 2001*. Poznań: FIPLV – UAM – PTN.
- SŁOWNIK POLSKICH TOWARZYSTW NAUKOWYCH. Tom II Towarzystwa Naukowe i upowszechniające naukę działające w przeszłości na ziemiach polskich. Część 2. Redaktor naukowy: BARBARA SORDYŁOWA. Opracował zespół pod kierunkiem BARBARY KRAJEWSKIEJ-TARTAKOWSKIEJ w składzie: Krystyna Góra-Szkaradek, Barbara Krajewska-Tartakowska, Joanna Kuriata. Polska Akademia Nauk Biblioteka PAN w Warszawie. Warszawa 1994, s. 104–105.
- TRENKLERÓWNA, K. 1929. „Jeden czy dwa języki nowożytny w szkole średniej?” *Języki nowożytny. Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 23–34.
- TOMASZKIEWICZ, T. SIEK-PISKOZUB, T. 1990. „Słowo wstępne”. *Neofilolog* nr 2. Poznań. PTN, s. 5.
- WĘCKOWSKI, S. 1929. „O kształceniu i doksztalceniu nauczycieli języków nowożytnych”. *Języki nowożytny. Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 121–127.
- WILCZYŃSKA W. 2004. „Polskie Towarzystwo Neofilologiczne”. W: *Słownik Polskich Towarzystw Naukowych*. Tom I. Towarzystwa naukowe działające obecnie w Polsce. Wydanie nowe. Barbara Sordyłowa (red naukowy). Opracował zespół pod kierunkiem Barbary Krajewskiej-Tartakowskiej. Warszawa, Polska Akademia Nauk Biblioteka PAN w Warszawie, s. 260–262.
- ZIEMNOWICZ, M. 1929 „Stan współczesnej dydaktyki a nauczanie języków obcych w Polsce”. *Języki nowożytny. Księga pamiątkowa I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych*. Warszawa: Książnica – Atlas, s. 55–73.
- Źródła internetowe:
www.poltowneo.org

ANEKS

Wykaz załączników:

- Załącznik 1. Program I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych (1.02.–5.02.1929 r.)
- Załącznik 2. Rezolucje i opinie I Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych w 1929 r.
- Załącznik 3. Decyzja o rejestracji PTN w 1969 r.
- Załącznik 4. Memoriał opracowany przez grupę ekspertów Okręgu Warszawskiego w 1980 r.
- Załącznik 4a. Notatka o dalszych działaniach związanych z memoriałem
- Załącznik 5. Statut PTN z 1969 r. (pierwsze dwie strony statutu)
- Załącznik 6. Strona tytułowa „Neofilologa” z 1930 r.

Załącznik 1

Program I-go Zjazdu Nauczycieli Języków Nowożytnych (1.02.–5.02.1929 r.)

Program Zjazdu.

Piątek d. 1 lutego, godz. 8 wieczór.

Zebranie towarzyskie w lokalu T. N. S. W. Bracka 18.

Sobota d. 2 lutego o godz. 11 rano w Auli Uniwersytetu Warszawskiego.

Uroczyste otwarcie Zjazdu.

Przemówienie Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego prof. Dr. Zygmu. Łempickiego.

Przemówienie J. M. Rektora Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Dr. Gustawa Przychockiego.

Przemówienie przedstawiciela Min. W. R. i o. P. p. Naczelnika Wydziału K. Pierackiego.

Przemówienie przedstawiciela T. N. S. p. prof. S. Kwiatkowskiego.

Przemówienie przedstawiciela Związku P. N. S. p. A. Patkowskiego.

Odczyt prof. Dr. Andrzeja Tretiaka: „Kryzys struktury społeczno-towarzyskiej w dzisiejszej Anglii”.

W sali III-iej pokaz przezroczy pomocniczych (firmy „Ornak”) do nauk o zagranicy.

Sobota dn. 2 lutego godz. 15, w Auli Uniwersytetu Warszawskiego.

Wybór Prezydium Zjazdu.

Referaty p. Dr. Jana Piątka i p. Dr. Klary Trenklerówny: „jeden czy dwa języki nowożytne w szkole średniej”.

Referat prof. Dr. Juljusza Ippoldta i p. Walerji de Tilly; „Stosunek nauczania języków nowożytnych do nauki języka polskiego”.

W sali IV:

g. 19, wykład prof. Dr. A. Kleczkowskiego: „Wpływ języka niemieckiego na język staropolski i staroczeski”.

Niedziela d. 3 lutego godz. 10, w Auli Uniwersytetu Warszawskiego.

Referaty p. Dr. M. Ziemnowicza i dr. St. Borkowskiej-Ciesielskiej: „Stan dydaktyki języków obcych w Polsce”.

Referat p. prof. Dr. St. Glixellego i p. M. Rylkówny: „Nauczanie gramatyki obcego języka nowożytnego”.

W sali III:

g. 13, wykład prof. Dr. Z. Czernego: „Na rozdrożach najnowszej literatury francuskiej”.

W sali IV:

g.13, wykład prof. Dr. Z. Łempickiego: „Podstawy kulturalne współczesnych Niemiec”.

Niedziela d. 3 lutego godz. 15, w Auli Uniwersytetu Warszawskiego.

Referat prof. Dr. T. Benniego: „Wykształcenie fonetyczne nauczycieli języków obcych”.

Referat prof. Dr. Z. Czernego: „Problem fonetyczny w nauczaniu języków nowożytnych w szkole średniej, ze szczególnem uwzględnieniem języka francuskiego”.

2. *W sali III:*

g. 18, wykład prof. Dr. St. Glixellego: „Podział historii literatury francuskiej na okresy”;

W sali IV:

g. 18, wykład prof. Dr. Wł. Tarnawskiego: „Walory etyczne powieści angielskiej”
O godz. 9 wieczór, wspólna wieczerza.

Poniedziałek d. 4 lutego.

Godzina 10 rano. Zwiedzanie wystawy szkolnej w gimnazjum im. Królowej Jadwigi.

Godzina 15. Sala gimnazjum im. Zamoyskiego, ul. Smolna 30.

Referat prof. Dr. A. Kleczkowskiego i Dr. Węckowskiego: „Problem kształcenia i dokształcania nauczycieli języków nowożytnych”.

Zamknięcie Zjazdu: wnioski i rezolucje.

Wtorek s. 5 lutego:

Zwiedzanie lekcji w szkołach.

REZOLUCJE I OPINIE ZJAZDU.

Zjazd wyraził następujące opinie:

- 1) I Polski Zjazd Nauczycieli Języków Nowożytnych uznaje potrzebę nauczania w szkole średniej dwóch języków obcych, z wyjątkiem gimnazjum klasycznego, gdzie i nadal obowiązywałby jeden język.
- 2) Zjazd uznaje potrzebę umiarkowanego stosowania i wykorzystania języka ojczystego jako środka pomocniczego przy nauczaniu języków obcych.
- 3) Nauka języka obcego obok uznanej powszechnie użyteczności posiada pewną wartość formalnego kształcenia i daje możliwość poznania kultury obcej i pogłębienia własnej drogą porównania.
- 4) Zjazd wypowiada się za normatywnym traktowaniem gramatyki języka obcego, dopuszczając wiadomości z historii języka tylko dla ułatwienia i ugruntowania nauki.
- 5) Zjazd domaga się radykalnej poprawy fonetycznej strony wykształcenia w nauczaniu języków obcych i uznaje pożyteczność stosowania w nauce języków obcych współczesnych środków technicznych, jak: parlofon, radio, kinematograf mówiący.
- 6) Zjazd uważa za objaw naturalny i dobry przejście od abstrakcji do rzeczywistości w badaniach ścisłych neofilologicznych, a zwłaszcza w kształceniu przyszłych nauczycieli na uniwersytecie.

Zjazd uchwalił następujące rezolucje:

- 1) Założenie Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego i wydawanie specjalnego czasopisma, poświęconego zagadnieniom dydaktyki języków nowożytnych. Dla wykonania tej rezolucji wybrany został komitet, złożony z profesorów szkół akademickich i nauczycieli szkół średnich.
- 2) Zasadnicze zreformowanie Komisji podręczników przy Ministerstwie W. R. i O. P. sekcji języków obcych, jako piekącą sprawę dla podwyższenia poziomu nauczania w szkole średniej.
- 3) Prosić Ministerstwo W. R. i O. P. o statystykę zapotrzebowań sił nauczycielskich dla orientacji profesorów, nauczycieli i uczniów.
- 4) Zwrócić się do kół naukowych uniwersyteckich neofilologicznych z prośbą o przeprowadzenie ankiety na temat rewizji programu studiów i egzaminu na stopień magistra z zakresu studium neofilologicznego.
- 5) Powołać Komitet wykonawczy, któryby się zajął przygotowaniem Księgi Pamiątkowej Zjazdu, stopniową realizacją uchwał Zjazdu i przygotowaniem następnego Zjazdu, który miałby się odbyć za trzy lata.

Protokół spisała

M. Gabszewiczówna.

PREZYDIUM
RADY NARODOWEJ
m. POZNANIA

Urząd Spraw Wewnętrznych

USW.III-900/4/69

Poznań, dnia ..... 13 sierpnia 1969 r.

Za dowodem doręczenia

DECYZJA

Na podstawie art. 21 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932r. - prawo o stowarzyszeniach /Dz.U. z 1932r. Nr 94, poz. 808 wraz z późniejszymi zmianami /po rozpatrzeniu podania założycieli stowarzyszenia z dnia 31 marca 1969r. - Urząd Spraw Wewnętrznych Prezydium Rady Narodowej m.Poznań z a r z ą d z a wpisanie do Rejestru Stowarzyszeń i Związków tut. Urzędu w dniu... 13 sierpnia 1969r. stowarzyszenie p.n. "POLSKIE TOWARZYSTWO NEOFILOLOGICZNE", pod Nr. 213.

Równocześnie przypomina się, że w myśl postanowień art. 23 prawa o stowarzyszeniach /rozp. z dnia 27.10.1932r. Dz.U.R.P. Nr 94, poz. 808/ Zarząd Stowarzyszenia obowiązany jest w terminie dwutygodniowym od dokonania zmiany składu Zarządu i adresu Stowarzyszenia podać do wiadomości za pośrednictwem Wydziału Spraw Wewnętrznych - Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Poznań - Stare Miasto nowy skład Zarządu, miejsce zamieszkania jego członków względnie adres lokalu Stowarzyszenia.

Niezależnie od powyższego w myśl art. 34 prawa o stowarzyszeniach obowiązkiem Zarządu jest niezwłoczne zgłoszenie Urzędowi Spraw Wewnętrznych Prezydium Rady Narodowej m.Poznań o ograniczeniach pełnomocnictw Zarządu, o rozwiązaniu się Stowarzyszenia na mocy własnej uchwały, jak również o otwarciu likwidacji oraz imionach i nazwiskach likwidatorów, gdy o likwidacji zadecyduje Stowarzyszenie.-

Otrzymują:

- 1/ Ob.Ob.Założyciele
Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego
w Poznaniu - Uniwersytet im.A.Mickiewicza
- 2/ Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej
Wydział Spraw Wewnętrznych
Poznań - Stare Miasto

Polskie Towarzystwo Neofilologiczne
Okręg Warszawski

NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W POLSCE STAN OBECNY I POSTULATY REFORMY

I. UWAGI WSTĘPNE

Memoriał niniejszy — opracowany przez grupę ekspertów — członków Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego (Okręg Warszawski) — ma za cel zarysowanie obecnego stanu rzeczy w dziedzinie nauczania języków obcych w Polsce oraz przedstawienie postulatów zmierzających do poprawy istniejącej sytuacji. Autorzy wychodzą z założenia, że w każdym kraju, którego język nie jest językiem światowym o międzynarodowym znaczeniu (takim jak angielski, rosyjski, hiszpański, francuski, niemiecki), szeroko rozpowszechniona znajomość języków światowych jest w dobie obecnej nieodzownym warunkiem nie tylko rozwijania, lecz nawet utrzymywania odpowiedniego poziomu gospodarki, nauki, techniki oraz kultury narodowej. Polska jest jednym z takich krajów i ten fakt powinien być w pełni brany pod uwagę przez władze i instytucje kierujące oświatą i kulturą.

II. STAN OBECNY

Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że stan znajomości języków obcych w naszym kraju jest w stosunku do potrzeb wysoce niezadowolający. Za mało mamy zarówno ludzi z doskonałą znajomością języków obcych, niezbędną w niektórych zawodach — takich jak nauczanie języków, służba dyplomatyczna, handel zagraniczny, tłumaczenia — jak też ludzi ze znajomością języka ograniczoną, ale adekwatną do potrzeb zawodu, jaki wykonują. Ten drugi niedostatek, ze względu na powszechność takich potrzeb, jest prawdopodobnie bardziej jeszcze od pierwszego dotkliwy, a straty gospodarcze z obu tych niedostatków wynikające idą w miliardy złotych.

Przyczyny niedostatecznej znajomości języków obcych wśród coraz liczniejszej rzeszy ludzi, którzy języki te znać powinni, są dwójakiego rodzaju:

A. Niedocenianie wagi znajomości języków obcych przy obsadzaniu wszelkich stanowisk pracy znajomością tej wymagających.

B. Braki w systemie kształcenia w zakresie znajomości języków obcych.

Ad A. Powszechnie teraz komentowane zjawisko niedoceniania fachowców w gospodarce narodowej w ostatnich kilkunastu latach dawało się zauważyć także w dziedzinie znajomości języków obcych. Znajomości tej bowiem nie wymagano od ludzi, którzy ze względów zawodowych posiadać ją powinni, ani też nie starano się o rozpowszechnienie jej wśród ogółu pracujących — poprzez odpowiednie bodźce finansowe i awansowe. Wynikiem takiej polityki był ogólny brak motywacji do zdobywania znajomości języków obcych jako

kwalifikacji zawodowej i przesunięcie całej tej sfery działalności ludzi na płaszczyznę indywidualnego *hobby*. Charakterystyczne jest przy tym, że jest to *hobby* bardzo powszechne, czego dowodem są setki tysięcy uczestników kursów językowych w systemie masowego nauczania w naszym kraju.

Ad B. Braki w systemie kształcenia w zakresie znajomości języków obcych wynikają z szeregu przyczyn.

1. Za mała jest globalna liczba godzin nauki języka obcego (łącznie w szkole i na uczelni wyższej) w stosunku do uznanego w świecie minimum niezbędnego do opanowania języka. Na języki zachodnioeuropejskie w szkołach średnich przeznaczane jest mniej niż 400 godzin nauki — przy uznanym międzynarodowo absolutnym minimum efektywności wynoszącym 600 godzin. Przewidywane wprowadzenie wolnych sobót w szkolnictwie grozi dalszą redukcją liczby lekcji języków obcych. Perspektywy te budzić muszą poważne zaniepokojenie.

2. Za mała jest częstotliwość lekcji, zwłaszcza w początkach nauki. Od optimum, za jakie można by uznać codzienne spotkania z nauczycielem po jednej godzinie lekcyjnej, schodzi się do dwóch godzin tygodniowo. W szkole wyższej te dwie godziny są ponadto realizowane zazwyczaj w formie jednego tylko spotkania tygodniowo. Przy tak niskiej częstotliwości lekcji proces zapominania niweczy szanse uzyskania racjonalnych i opłacalnych postępów w nauce języka. Wartość globalnej liczby godzin przeznaczonych na naukę języka obcego zostaje w ten sposób dodatkowo obniżona.

3. Zbyt liczne są grupy uczących się. Bolączka ta dotyczy przede wszystkim klas szkolnych. Efektywną naukę języka prowadzić można w grupach co najwyżej dwudziestosobowych. W klasach liczących 30—40 uczniów efektywność nauczania spada poniżej jakiegokolwiek sensownego minimum. Zaniechanie praktyki dzielenia klas na mniejsze grupy (zarządzone w imię złe pojętej oszczędności) utraciło możliwość skompensowania w pewnym stopniu zbyt małej liczby godzin nauki — bardziej intensywną pracą na lekcjach.

4. Brak jest drożności systemu i brak koordynacji w nauce języków obcych. Cykl nauczania w szkole średniej nie ma konsekwentnie prowadzonej kontynuacji w szkole wyższej oraz na kursach nauczania masowego. Słabe wyniki osiągane w szkole są często powodem lub pretekstem do podejmowania nauki tego samego języka od początku na lektoracie lub innym kursie. Ciąg nauki języka podzielony jest na segmenty, które nie są powiązane.

Brak koordynacji poczyniła szkoły, uczelnie wyższej, kursów nauczania masowego, Radia i Telewizji — zaprzepaszcza możliwości podziału ról, wzajemnego uzupełniania się różnych form i typów nauczania, oraz stworzenia lepszych warunków kontynuacji nauki. Przypadkowość i rozproszenie działań instytucji zajmujących się nauczaniem języków prowadzi do marnotrawstwa sił i środków.

5. Niedostateczne jest wyposażenie w drukowane materiały nauczania. Produkowane w kraju podręczniki języków obcych i inne materiały nauczania, a także materiały instruktażowe dla nauczycieli, osiągają coraz lepszą jakość. Wydaje się u nas prace, które nie tylko dorównują poziomem czołowym publikacjom zagranicznym, ale niejednokrotnie nawet je przewyższają — tym przede wszystkim, że są lepiej przystosowane do specyficznych potrzeb i trudności ucznia-Polaka, a także do warunków nauczania w naszym kraju. Niestety obok pozycji na bardzo dobrym poziomie ukazują się również pozycje słabe. Nie są one bowiem, z wyjątkiem podręczników szkolnych, poddawane kompetentnej ocenie wstępnej.

Drugą bolączką, obok rozpowszechnienia prac słabych, jest niepełny asortyment podręczników i innych materiałów drukowanych. Dla wielu rodzajów kursów i typów grup uczących się brak podręczników w ogóle.

Szczególnie wiele luk jest w materiałach dla lektoratów na uczelniach wyższych. Brak też niemal całkowicie takich materiałów drukowanych, które stanowią niezbędne uzupełnienie podręczników kursowych: zbiorów ćwiczeń, tomików lektury — a w szczególności materiałów przystosowanych do samodzielnej pracy nad językiem.

Trzecią bolączką dotyczącą materiałów drukowanych są chronicznie powtarzające się przerwy w zaopatrzeniu rynku w pozycje już istniejące, uznane i wdrożone. Liczba drukowanych egzemplarzy podręczników szkolnych do nauki języków zachodnioeuropejskich pokrywa zapotrzebowanie rynku zaledwie w jednej trzeciej. Braki w zaopatrzeniu kursów masowego nauczania trudne są do uchwycenia liczbowego; wiadomo jednak, że są ogromne. Zmusza to wiele instytucji prowadzących nauczanie języków do nieuzasadnionego skądinąd importu wydawnictw zagranicznych — w znacznym stopniu pozycji słabych i przestarzałych, a zawsze nie dostosowanych do specyfiki potrzeb odbiorcy polskiego.

Obrazu sytuacji dopełnia totalny brak na rynku popularnych jednotomowych słowników obcojęzyczno-polskich i polsko-obcojęzycznych. Trudno zresztą i o słowniki duże, a także specjalistyczne. Są to braki szczególnie niebezpieczne, gdyż słowniki są niezbędnymi narzędziami pracy nie tylko dla osób uczących się języka i dla ich nauczycieli, lecz także dla milionowych rzesz techników, naukowców, pracowników handlu zagranicznego, dyplomacji, obsługi ruchu turystycznego, transportu międzynarodowego, oraz wielu innych działów gospodarki i kultury narodowej. Sytuację w zaopatrzeniu kraju w słowniki uznać trzeba za bardzo złą.

6. Niedostateczne jest wyposażenie w pomoce dźwiękowe i wizualne. Katastrofalnie przedstawia się zaopatrzenie w nagrania do nauki języków obcych, które stanowią — jak wiadomo — niezbędny element nowoczesnego nauczania. Produkcja nagrań przerzucana jest z jednego przedsiębiorstwa do drugiego i traktowana marginesowo w stosunku do innych zadań tych przedsiębiorstw. Nielicznych pozycji, które już zostały wyprodukowane i mogłyby być szeroko rozpowszechniane, permanentnie od lat nie ma na rynku. Tak na przykład do jednego z podręczników języka angielskiego dla dorosłych, który ukazał się już w dwóch wydaniach w nakładzie łącznym 60 000 egzemplarzy, wypuszczono jedynie 3531 egzemplarzy nagrań kasetyowych, zaś do podręcznika języka angielskiego dla klasy III liceum (nakład dotychczasowy 120 000 egzemplarzy) ukazało się na rynku 240 (sic!) egzemplarzy nagrań kasetyowych. Ponadto dystrybucja taśm i kaset idzie innym torem niż dystrybucja podręczników, którym te nagrania powinny towarzyszyć — tak że nie można u nas nabywać wszystkich materiałów nauczania łącznie.

Wobec generalnego braku nagrań mniej istotne mogą się wydać braki w zakresie wyposażenia w sprzęt do ich odtwarzania. Jednakże fakt, że ogromna liczba lekcji języka obcego odbywa się u nas bez użycia podstawowego urządzenia do reprodukcji dźwięku, tj. magnetofonu, trudno w latach osiemdziesiątych naszego stulecia uznać za sytuację normalną; tym bardziej, że magnetofony — zarówno szpulowe jak i kasetowe — są u nas w kraju wytwarzane i łatwo dostępne. Jako przykład tego, jak sytuacja wyglądać powinna, można podać Szwecję. W kraju tym, plasującym się w czołówce państw pod względem efektywności kursów językowych, wykazuje się jedno zastosowanie magnetofonu na jedną lekcję (a przy tym jedno zastosowanie magnetowidu na cztery lekcje).

Laboratoria nauki języka, stworzone z wielkim nakładem kosztów, są u nas niejednokrotnie w ogóle nie wykorzystywane bądź wykorzystywane niewłaściwie i nieumiejętnie, a nadto nagminnie szwankuje ich konserwacja.

Jeszcze gorsza jest sytuacja w zakresie materiałów wizualnych, gdyż praktycznie wcale one u nas nie istnieją. Rola tych materiałów jest generalnie

niedoceniana. Brak nie tylko kosztownych (i nie zawsze koniecznych w nauczaniu) filmów, ale także nawet materiałów całkowicie tradycyjnych — a bardzo pożytecznych: najprostszych plansz z obrazkami, wykonanych choćby najtańszą techniką drukarską. Istnieją nieliczne serie przezroczy; lecz przezrocza są typem pomocy wizualnych najmniej przydatnym w nauce języków obcych.

7. Sytuacja zawodowa i status społeczny nauczycieli są złe. Umieszczenie tego punktu na końcu naszego wyliczenia nie oznacza naturalnie, że jest on najmniej ważny. Właściwe naświetlenie tego problemu jest jednak możliwe dopiero na tle punktów poprzednich. Niesłuszne byłoby generalne stwierdzenie, że mamy nauczycieli języków niedostatecznie przygotowanych do zawodu. Przeciwnie: trzeba stwierdzić, że metodyce nauczania języków obcych poświęca się na studiach filologicznych coraz więcej uwagi i że poziom absolwentów stale się pod tym względem poprawia. Niestety jednak do zawodu nauczycielskiego nie trafiają na ogół absolwenci najzdolniejsi. Jest to wynikiem niewłaściwej polityki w stosunku do szkolnictwa, która przyniosła „negatywną selekcję do zawodu”, jaką obserwowaliśmy w latach ostatnich. Wszystkie niedostatki w systemie nauczania języków w naszym kraju, które opisaliśmy w punktach poprzednich, odstraszały — i nadal odstrasza — zdolnych i ambitnych absolwentów od podejmowania pracy w latach ostatnich. Działo tu oczywiście także niekorzystna sytuacja płacowa w szkolnictwie i niska pozycja społeczna, do jakiej zepchnięty został niestety u nas zawód nauczyciela.

Czego nie mamy — i nigdy nie będziemy mieli — to nauczycieli-cudotwórców, którzy potrafiliby osiągnąć wyniki, jakich się od nich oczekuje, w warunkach nauczania, jakie zilustrowaliśmy w punktach 1—6; i trudno się temu dziwić.

Sytuację naszych nauczycieli i lektorów pogarsza jeszcze fakt, że są pozbawieni właściwej — sprawowanej na bieżąco i permanentnie — opieki metodycznej, która pomogłaby im pracować optymalnie w warunkach, w jakich się znajdują. Dotychczas stosowane formy doskonalenia kadry nauczycielskiej i lektorskiej, mające charakter sporadyczny i oderwane od warsztatu ich codziennej pracy, są niewystarczające. Zaradzić temu nie da się niestety drogą zarządzeń administracyjnych; potrzebny jest rzetelny wysiłek organizacyjny i dodatkowe fundusze.

III POSTULATY REFORMY

Postaramy się teraz sformułować postulaty, których spełnienie pozwoliłoby na wyjście z obecnego impasu i stopniową poprawę znajomości języków obcych w naszym kraju.

1. Organizacja nauczania języków

a) Język rosyjski a języki zachodnioeuropejskie. W systemie obecnym naucza się języka rosyjskiego w szkole podstawowej — przez 4 lata, i w liceum — przez następne 4 lata, a języka zachodnioeuropejskiego tylko w liceum — przez 4 lata. W planach dziesięciolatki przewidziana była nauka obu języków — rosyjskiego w klasach 5—10, i zachodnioeuropejskiego w klasach 7—10.

W sytuacji obecnej, wobec odstąpienia od realizacji szkoły dziesięcioletniej, należałoby rozważyć następujące warianty reformy systemu nauczania języków obcych w szkolnictwie.

A. Utrzymać obecny system nauczania języka rosyjskiego i wprowadzić język zachodnioeuropejski (angielski, francuski, niemiecki, hiszpański — do

wyboru) jako obowiązkowy przedmiot szkolny od klasy VII szkoły podstawowej, z zapewnieniem kontynuacji we wszystkich szkołach na szczeblu ponadpodstawowym.

B. Wprowadzić język zachodnioeuropejski (angielski, francuski, niemiecki, hiszpański — do wyboru) w klasie V szkoły podstawowej, jako język, który można wybierać na równi z językiem rosyjskim; oraz drugi język obcy — odpowiednio: rosyjski lub zachodnioeuropejski — od klasy VII szkoły podstawowej z zapewnieniem kontynuacji obu języków na szczeblu ponadpodstawowym.

C. Wprowadzić język zachodnioeuropejski (angielski, niemiecki, francuski, hiszpański — do wyboru) w klasie V szkoły podstawowej jako język, który można wybierać na równi z językiem rosyjskim, z zapewnieniem kontynuacji na szczeblu ponadpodstawowym, oraz drugi język obcy — odpowiednio: rosyjski lub zachodnioeuropejski — w klasach pierwszych wszystkich szkół ponadpodstawowych. Byłby to wariant podobny do tego, który już dwukrotnie funkcjonował w dziejach Polski Ludowej: w latach czterdziestych i pod koniec lat pięćdziesiątych.

Wszystkie trzy warianty zapewniają powszechność nauczania języka rosyjskiego i jednego języka zachodnioeuropejskiego. Warianty B i C uwzględniają ponadto poglądy wielu rusycystów, którzy uważają za niekorzystne rozpoczynanie nauki języków obcych od języka spokrewnionego z językiem polskim ze względu na szczególnie silną w początkach nauczania interferencję i trudne do wykorzenienia błędy z niej wynikające; ponadto język rosyjski jest mimo wszystko znacznie dla Polaka łatwiejszy do opanowania niż języki zachodnioeuropejskie i nie ma konieczności poświęcania nań okresu czasu dłuższego niż okres nauki języka zachodnioeuropejskiego. Profesor Wincenty Okoń pisze: „O tym, który język obcy powinien pójść na pierwszy ogień, muszą decydować względy natury dydaktyczno-psychologicznej. Ponieważ opanowanie sprawności mówienia po rosyjsku nie nastręcza dzieciom polskim nawet połowy tych trudności, co mówienie po angielsku, francusku, czy niemiecku, należałoby jako wcześniejszy wprowadzić któryś z tych języków.” („Podstawy wykształcenia ogólnego”, WSiP, 1976, str. 164).

Zwracamy przy tym uwagę, że ze względów politycznych i ekonomicznych istotne jest wprowadzenie do szkoły języka hiszpańskiego. Kadry nauczycielskie są już na niektórych uczelniach przygotowywane.

b) Liczba godzin nauczania. Wysuwanie postulatu liczby godzin nauki języków obcych optymalnej w stosunku do celów, jakie się tej nauce stawia, byłoby nierealistyczne. Napór innych przedmiotów nigdy na osiągnięcie tej liczby nie pozwoli. Na przestrzeni ostatnich lat jednak wciąż zmniejszano liczbę godzin nauczania języków w szkołach. Czas przeciwdziałał tej szkodliwej tendencji i wygospodarować choćby niewielką zwyżkę godzin na języki obce, gdyż każda dodana godzina jest tu na wagę złota. Jako absolutne minimum w nauczaniu szkolnym języków zachodnioeuropejskich należałoby przyjąć:

- 4 godziny tygodniowo w pierwszym i drugim roku nauki,
- 3 godziny tygodniowo we wszystkich pozostałych latach.

Zejszcie poniżej tego minimum stawia pod znakiem zapytania możliwość osiągnięcia jakichkolwiek sensownych wyników nauczania.

W uczelniach wyższych natomiast przyjąć by trzeba zasadę elastyczności wymiaru godzin w zależności od przygotowania studentów i wymagań im stawianych. Na wszystkich zaś szczeblach szkolnictwa cele nauki języka powinny być określone odpowiednio do możliwości, jakie tej nauce stawia przyjęty schemat organizacyjny — a przede wszystkim wymiar godzin na naukę przeznaczonych.

W przydziale godzin na języki obce w szkole i na uczelni nie należy upo-

śledzać kierunków ścisłych i technicznych w stosunku do humanistycznych, gdyż w świetle potrzeb świata dzisiejszego nie ma to żadnego uzasadnienia. Co więcej, twierdzić nawet by można, że dla przedstawicieli nauk ścisłych i technicznych dostęp do aktualnej informacji w językach obcych jest bardziej naglący niż dla przedstawicieli innych dyscyplin wiedzy. Za intensyfikacją nauczania języków dla przedstawicieli nauk humanistycznych przemawiają z kolei inne względy, o charakterze kulturowym. Bilansując jedno i drugie, zalecić by należało nie robienie różnicy między różnymi gałęziami nauki w przydziale godzin na języki obce.

c) Częstotliwość lekcji. Należy dążyć do maksymalnej liczby spotkań w tygodniu w ramach globalnej liczby godzin. Należy wykluczyć z naszego systemu szkolnego schemat przewidujący jedno spotkanie w tygodniu — z wyjątkiem, być może, nauczania na stopniu bardzo wysoko zaawansowanym i to w grupach dorosłych.

d) Liczebność grup. Ograniczenie liczebności grup powinno stać się jedną z głównych wytycznych organizacji nauczania języków w najbliższej przyszłości. Jest to najpotężniejszy środek częściowej kompensacji zbyt małej liczby godzin nauki języków, której radykalne zwiększenie nie jest — jak wiadomo — realne. Zasada, realizowaną sukcesywnie w miarę powstawania niezbędnych po temu warunków, musi być ograniczenie grup do maximum 20 osób, co jest — jak wynika z badań UNESCO-IEA — granicą efektywności kursu języka.

e) Drożność systemu. Niezmiernie trudny problem zapewnienia drożności i spójności nauki języka poprzez kolejne jej szczeble należałoby poddać wnikliwej rozprawie. Trzeba koniecznie dążyć do zapewnienia jak najdłuższych ciągów nauki języka w jednej szkole, gdzie tylko okaże się to możliwe. W programach i podręcznikach trzeba przewidzieć takie sposoby przechodzenia z jednego szczebla nauki na następny i takie okresy wyrównawcze dla grup o mieszanym poziomie, aby nieuniknione straty powstające przy tej okazji były zredukowane do minimum. Trzeba ponadto przygotować materiały nauczania uwzględniające przede wszystkim powyższy problem.

2. Materiały nauczania

a) Materiały drukowane. Pierwszym i naczelnym postulatem w odniesieniu do materiałów drukowanych jest pełne i ciągłe zaopatrzenie rynku w te z istniejących podręczników i innych tekstów, które już wykazały swoją dobrą jakość i pełną przydatność.

Jako postulat drugi trzeba wysunąć jak najrychlejsze uzupełnienie asortymentu materiałów drukowanych, a mianowicie podręczników kursowych dla tych wariantów nauki języka, dla których ich dotąd brak; w szczególności podręczników uwzględniających etapy przejścia z jednego szczebla nauczania na następny.

Postulatem trzecim jest opracowanie i wydanie znacznej liczby różnorodnych materiałów towarzyszących podręcznikowi kursowemu: zbiorów ćwiczeń, testów, gier językowych, a nadto lektur.

Postulat czwarty dotyczy słowników, bez których nie jest możliwa jakakolwiek sensowna samodzielna praca nad językiem. Postulujemy jak najszybsze wznowienie istniejących słowników, w szczególności niewielkich, oraz podjęcie prac nad przygotowaniem nowych, nowoczesnych jednotomowych słowników dla masowego odbiorcy, przystosowanych do potrzeb osób uczących się języka. Powinny one być średniej objętości (od 25 000 do 30 000 haseł) i mieć przystępną cenę.

Oddzielnym zagadnieniem jest przystosowanie materiałów nauczania do samodzielnej pracy nad językiem, gdyż tylko ona może w pewnej mierze skompensować zbyt niski wymiar godzin nauczania i zbyt wielką liczebność

grup. Aby jednakże stało się to możliwe, trzeba dać uczącemu się do ręki materiały o charakterze programowym i semiprogramowym.

Postulatem piątym jest właśnie przygotowanie takich materiałów.

b) Pomoce dźwiękowe. Postulujemy radykalne uzdrowienie sytuacji w zakresie nagrań do nauki języków obcych. Można to będzie osiągnąć albo poprzez powołanie nowego przedsiębiorstwa specjalizującego się w produkcji takich nagrań, albo poprzez zlecenie tej produkcji jako pierwszoplanowej któremuś z istniejących przedsiębiorstw. Którękolwiek rozwiązanie przyjmemy, produkcja nagrań językowych powiązana być powinna z działalnością Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych oraz Wiedzy Powszechnej, gdyż te wydawnictwa najwięcej materiałów drukowanych do nauczania języków wytwarzają.

Postulujemy jako sprawę niezbędną i pilną taką reorganizację dystrybucji materiałów nagranych, aby odbiorca mógł je zawsze nabywać łącznie z podręcznikiem, do którego się odnoszą.

Postulujemy też zwiększenie liczby i czasu nadawania lekcji języków obcych w radio i telewizji (dla porównania: radio japońskie przeznaczane na naukę języków 24,5 godzin tygodniowo audycji premierowych — nie licząc powtórzeń). Postulujemy ponadto powrót do nadawania w programie II telewizji filmów obcojęzycznych w wersji oryginalnej; bądź zastąpienie dialogu czytanego — napisami (jak to się czyni już od dawna w wielu krajach, m.in. w Jugosławii); bądź też równoległe nadawanie oryginalnej ścieżki dźwiękowej w jednym z programów radiowych.

c) Pomoce wizualne. Postulujemy jak najszybsze uruchomienie produkcji najprostszych i najtańszych plansz z obrazkami: zarówno kompletów towarzyszących podręcznikom, jak i materiałów od konkretnych podręczników niezależnych.

Uważamy też za konieczne opracowanie długofalowych planów tworzenia w przyszłości materiałów kosztowniejszych: filmów, a szczególnie nagrań dla magnetowidu.

d) Sprzęt techniczny. Należy w jak najszybszym czasie zagwarantować możliwość użycia magnetofonu — szpulowego lub kasetowego — na każdej lekcji języka obcego w naszym kraju. Szkoły i uczelnie muszą mieć zapewnione fundusze na zakup sprzętu oraz zapewnioną możliwość ciągłej konserwacji sprzętu posiadanego. Należy zaprzestać instalowania laboratoriów językowych na szeroką skalę, ograniczając je do ośrodków, w których są niezbędne, a więc przede wszystkim takich, które szkolą specjalistów w dziedzinie języków obcych. Należy natomiast dążyć do organizowania taśmocytełni — szczególnie na uczelniach wyższych i w ośrodkach nauczania masowego.

3. Społeczny status języków obcych.

Sytuacja w zakresie nauczania języków obcych nie ulegnie wyraźnej poprawie, jeżeli osoby odpowiedzialne za gospodarkę naszego kraju nie zrozumieją, że ludzie nie znających języków nie można w świecie współczesnym uważać za kadry wykwalifikowane — i to w żadnej z istotnych dla życia narodu dziedzin. Tej zmiany w świadomości nie można oczywiście zadekretować. Można natomiast zacząć działać w dwóch kierunkach:

A. Wprowadzić ustawowo wymóg faktycznej znajomości języka obcego (poświadczonej odpowiednio surowym egzaminem państwowym) od wszystkich osób zajmujących stanowiska, na których znajomość języków jest kwalifikacją niezbędną. Przejrzeć pod tym kątem widzenia obecną nomenklaturę zawodów.

B. Wydatnie podnieść dodatek do pensji za faktyczną znajomość przy-

Memoriał opracowany przez grupę ekspertów Okręgu Warszawskiego w 1980 r.

najmniej jednego języka obcego — ewentualnie różnicując jego wysokość w zależności od stopnia opanowania tego języka.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Z impasu, w jakim znajduje się nauczanie języków obcych w naszym kraju, nie wyjdziemy dopóty, dopóki nie nastąpi to, co jest warunkiem odrodzenia wszystkich dziedzin naszego życia z gospodarką na czele: dopuszczenie do głosu fachowców. W zakresie wszelkich spraw związanych z językami obcymi fachowców skupia Polskie Towarzystwo Neofilologiczne. Zainteresowanym reformą obecnej krytycznej sytuacji czynnikiem państwowym i społecznym Towarzystwo oferuje swoją pomoc.

Warszawa, 13 listopada 1980 roku

*Tadeusz Woźnicki
Janina Smólska
Anna Zawadzka
Hanna Komorowska
Grażyna Siedlecka-Orzel
Jolanta Dobrowolska
Jan Rusiecki
Ewa Niezgoda
Magdalena Jakóbczyk-Rakowska
Ernest Rosiński
Wanda Sudnik*

NOTATKA O DALSZYCH LOSACH MEMORIAŁU

Memoriał powyższy, przygotowany przez grono członków Oddziału Warszawskiego PTN, został skierowany do następujących adresatów: Minister Oświaty i Wychowania, Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Minister Kultury i Sztuki, Sejmowa Komisja Oświaty i Wychowania, Sejmowa Komisja Kultury i Sztuki, Wydział Nauki i Oświaty KC PZPR, Sekretarz Naukowy PAN, Dyrektor Instytutu Kształcenia Nauczycieli, Sekcja Oświaty DiP, redakcja „Polityki”, redakcja „Życia i Nowoczesności” — oraz do szeregu osób spośród naukowców, działaczy oświatowych i kolegów nauczycieli.

Od większości adresatów reprezentujących czynniki oficjalne otrzymaliśmy listowne lub telefoniczne potwierdzenia odbioru memoriału z wyrazami zainteresowania i generalnej aprobaty. Oto w dużym skrócie główne dalsze działania sygnatariuszy memoriału:

Grudzień — Na konferencji w Instytucie Programów Szkolnych dr J. Smólska i dr J. Rusiecki ostro protestują przeciw planom znacznej redukcji godzin nauki języków w liceum.

Spotkanie z Ministrem Oświaty i Wychowania, prof. K. Kruszkowskim (doc. W. Pfeiffer, dr W. Bialik, doc. T. Woźnicki, dr J. Rusiecki) — uzyskanie

Memoriał opracowany przez grupę ekspertów Okręgu Warszawskiego w 1980 r.

obietnicy a) uchylenia projektowanej redukcji godzin, b) przywrócenia zasady dzielenia klas, c) rozszerzenia możliwości nauki języka zachodnioeuropejskiego w szkole podstawowej.

Styczeń — Rozmowa doc. Woźnickiego i dr Smólskiej z Dyrektorem IKN, drem F. Filipowiczem o planach znacznego usprawnienia opieki metodycznej nad nauczycielami i ich doskonalenia zawodowego, oferta współpracy warszawskich działaczy PTN.

Udział dr Smólskiej i dra Rusieckiego w spotkaniu u Naczelnika G. Szwolwina w Ministerstwie Kultury i Sztuki z dyr. J. Żółkiewskim z WSiP, dyr. J. Chłabiczem z „Wiedzy Powszechnej”, przedstawicielami Polskich Nagrań oraz Wytwórni Filmów Oświatowych. Omówiono szczegółowo najpilniejsze potrzeby w zakresie materiałów nauczania w obecnej, bardzo trudnej sytuacji wydawniczej. Zarysowały się możliwości konkretnej i szybkiej poprawy w zakresie nagrań językowych (Polskie Nagrania).

Luty — Rozmowa dra Rusieckiego z red. W. Gawronem z Polskiej Agencji Prasowej i, w jej następstwie, ukazanie się w materiałach PAP notatki, a później krótkiego artykułu, na temat memoriału. Notatka stała się z kolei punktem wyjścia wywiadu z drem Rusieckim i dr Smólską, nadanego w dwóch częściach w dwa kolejne dni w audycji Radio-Kurier w Programie I Polskiego Radia.

Pismo z Wydziału Nauki i Oświaty KC PZPR, podkreślające rangę społeczną problematyki memoriału i potrzebę szerokiej dyskusji nad jego postulatami. Oto końcowy fragment pisma:

„...Uważamy też za celowe i słuszne przesłanie powyższego memoriału na ręce Ministra Pracy, Placy i Spraw Socjalnych. Prosimy o poinformowanie nas o przebiegu i rezultatach dyskusji nad Memoriałem PTN wśród nauczycieli, naukowców i w prasie”.

Marzec — W myśl pisma KC PZPR, skierowaliśmy memoriał do Ministra Pracy, Placy i Spraw Socjalnych z prośbą o spotkanie z przedstawicielami sygnatariuszy. Najbliższe działania skoncentrujemy na kontaktach z prasą. Zainteresowaliśmy problematyką memoriału redakcję „Sztandaru Młodych”, w którym w najbliższym czasie ukaże się artykuł na ten temat.

Prosimy kolegów nauczycieli o nadsyłanie uwag i opinii o memoriale. Musimy niestety stwierdzić, że żadne z naszych dotychczasowych spotkań i rozmów nie przyniosło konkretnych i definitywnych rozwiązań. Konieczne są dalsze nieustanne działania.

W imieniu sygnatariuszy memoriału
JANINA SMÓLSKA

Warszawa, marzec 1981 r.

NOTATKA O DALSZYCH DZIAŁANIACH ZWIĄZANYCH
Z MEMORIAŁEM GRUPY EKSPERTÓW – CZŁONKÓW
OKRĘGU WARSZAWSKIEGO PTN

Marzec – 28 i 29 marca odbyła się w Poznaniu zorganizowana przez Zarząd Główny PTN konferencja poświęcona problematyce nauczania języków obcych, na której, między innymi omawiany był *Memoriał*¹ grupy warszawskiej. Szczegółowe informacje o konferencji znaleźć można w numerze 2/81 „Informatora Neofilologa”.

Kwiecień – 10 i 17 kwietnia w Ministerstwie Oświaty i Wychowania w Warszawie odbyły się negocjacje pomiędzy zespołem Ministerstwa a zespołem „Solidarności” poświęcone nauczaniu języków obcych. W negocjacjach wzięło udział sześciu sygnatariuszy *Memoriału* w charakterze ekspertów zaproszonych bądź przez Ministerstwo bądź przez „Solidarność”. Postulaty „Solidarności” w znacznej mierze pokrywały się z postulatami *Memoriału*. We wszystkich zasadniczych sprawach osiągnięto porozumienie. W dalszych numerach „Języków Obcych w Szkole” podamy informacje o kolejnych fazach realizacji porozumienia.

Maj – Przesłaliśmy *Memoriał* do Ministra Finansów z prośbą o ustosunkowanie się do finansowych aspektów zawartych w nim postulatów. Otrzymaliśmy odpowiedź, w której p. Minister Krzak wyraża uznanie dla *Memoriału* i podkreśla wagę racjonalnego nauczania języków obcych dla gospodarki i kultury narodowej. Stwierdza jednak, iż w obecnej sytuacji ekonomicznej kraju nie ma możliwości przyznania na ten cel dodatkowych środków w roku bieżącym. Oto ostatnie zdanie listu: „Do tych spraw trzeba będzie powrócić w toku prac nad planem pięcioletnim i budżetami na najbliższe lata”.

W ciągu ostatnich paru miesięcy w wielu okręgach PTN przedyskutowano nasz memoriał i otrzymaliśmy liczne sygnały o uznaniu i poparciu, jakie uzyskał.

W chwili obecnej grupa nasza uważa za najpilniejsze wytypowanie i podjęcie zadań doraźnych, możliwych do zrealizowania natychmiast lub w bardzo krótkim czasie oraz działania przygotowawcze pod hasłem *Bądźmy gotowi na lepsze czasy*. W następnych numerach „Języków Obcych w Szkole” omówimy szczegółowo nasze inicjatywy i prace podjęte pod powyższym hasłem.

W imieniu sygnatariuszy memoriału

JANINA SMÓLSKA

---

¹ Memoriał został opublikowany w numerze 3/81 „Języków Obcych w Szkole”.

Załącznik 5

Statut PTN z 1969 r. (pierwsze dwie strony statutu)

S T A T U T POLSKIEGO TOWARZYSTWA NEOFILOLOGICZNEGO	
1.	NAZWA, CHARAKTER, TEREN DZIAŁALNOŚCI I SIEDZIBA TOWARZYSTWA
§ 1.	Stowarzyszenie, zwane w dalszym ciągu statutu "Towarzystwem", nosi nazwę: Polskie Towarzystwo Neofilologiczne.
	W brzmieniu angielskim: Modern Language Association of Poland.
	W brzmieniu francuskim: Société Polonaise des Langues Vivantes
	W brzmieniu niemieckim: Polnischer Neuphilologen-Verband.
	W brzmieniu rosyjskim: Польское Неофилологическое Общество
§ 2.	Towarzystwo jest organizacją społeczną zajmującą się problematyką języków i literatur nowożytnych.
§ 3.	Działalność Towarzystwa obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej.
§ 4.	Siedzibą Zarządu Głównego jest Poznań.
§ 5.	Towarzystwo posiada osobowość prawną.
§ 6.	Towarzystwo używa pieczęci:
1. Podług niej z napisem:	
a/ Polskie Towarzystwo Neofilologiczne	b/ Polskie Towarzystwo Neofilologiczne
Zarząd Główny	Modern Language Association of Poland
	c/ Polskie Towarzystwo Neofilologiczne
	Société Polonaise des Langues Vivantes
	d/ Polskie Towarzystwo Neofilologiczne
	Polnischer Neuphilologen-Verband
	e/ Polskie Towarzystwo Neofilologiczne
	Польское Неофилологическое Общество
2. Okrągłej z napisem:	2. Okrągłej z napisem:
	Polskie Towarzystwo Neofilologiczne
	Zarząd Główny.
11.	
CEL I ŚRODKI DZIAŁANIA TOWARZYSTWA	
§ 7.	
a/ Celem Towarzystwa jest popularyzowanie i pogłębianie wiedzy o językach i literaturach nowożytnych oraz metodych ich nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem postępowej myśli neofilologicznej.	
b/ Kierunki i program swej działalności Towarzystwo koordynuje z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz z Polską Akademią Nauk.	
§ 8.	
Realizacji tych celów służą następujące formy działalności:	
a/ odczyty i dyskusje o charakterze naukowo-badawczym	
b/ odczyty i dyskusje o charakterze popularyzacyjnym i propagandowym;	
c/ sesje naukowe, zjazdy i seminaria dotyczące tematyki neofilologicznej a zwłaszcza nauczania języków nowożytnych;	
d/ publikacje wydawnictw służących wyżej wymienionym celom;	
e/ podejmowanie działalności gospodarczej w tym:	
- prowadzenie działalności oświatowej,	
- przeprowadzanie egzaminów Państwowych z języków obcych,	
- opracowywanie i wydawanie materiałów glottodydaktycznych,	
- wykonywanie ekspertyz i pomoc merytoryczną w opracowywaniu programów nauczania języków obcych przez inne podmioty gospodarcze;	

Załącznik 6

Strona tytułowa „Neofilologa” z 1930 r.

